

Social- Integrationsministeriet
Familieret
2012-9136 / npr
13. februar 2013

UDKAST

Forslag til

Lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.)

§ 1

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1047 af 8. november 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»§ 1. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægtemanden som far til barnet. Registrering af faderskabet foretages af personregisterføreren i forbindelse med registrering af barnets fødsel.«

2. § 1, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret, eller«

3. § 1, stk. 4, nr. 2, affattes således:

»2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret, eller«

4. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i § 28 a, stk. 1 er opfyldt. Registrering af faderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med kunstig befrugtning.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis

- 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter § 28 eller § 28 a, uden at være separeret, eller
- 2) en part, der er omfattet af § 28 a, anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.«

5. I § 2, stk. 1, 2. pkt., ændres »sker« til: »foretages af personregisterføreren«.

6. § 2, stk. 3, nr. 1, affattes således:

»1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret, eller«

7. § 3 affattes således:

»§ 3. Er faderskab før barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1, stk. 2, nr. 1 eller, § 14, stk. 4, nr. 1, kan det på dette grundlag registreres af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.«

8. Efter § 3 indsættes:

»Kapitel 1 a

Registrering af medmoderskab i forbindelse med fødslen

§ 3 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) ægtefællerne eller de registrerede partnere ved barnets fødsel er separerede,
- 2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden uden at være separeret, eller
- 3) begge ægtefæller eller registrerede partnere anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med kunstig befrugtning, og betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3, jf. stk. 1, gælder ikke, hvis

- 1) ægtefællerne eller de registrerede partnere på dødstidspunktet var separerede,
- 2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden uden at være separeret, eller
- 3) moderen anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

§ 3 b. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, og betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med fødslen.

Stk. 2. Hvis barnet er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en kvinde i forbindelse med registreringen af barnets fødsel registreres som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de ønsker hende registreret som medmor, og betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis

- 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden uden at være separeret, eller
- 2) en eller begge parter på tidspunktet for erklæringen er umyndig eller under værgemål.

§ 3 c. Er medmoderskab før barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1, kan det på dette grundlag registreres af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.«

9. Overskriften til kapitel 2 affattes således:

»Sag om faderskab og medmoderskab ved statsforvaltningen«

10. § 5 affattes således:

»§ 5. Er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a eller anerkendt ved statsforvaltningen, kan sag inden seks måneder efter barnets fødsel rejses af moderen, faderen, medmoren, eller barnets værge.

Stk. 2. Er faderskab registreret efter §§ 1 eller 1 a, eller er medmoderskab registreret efter § 3 a, kan sag inden for samme frist rejses af faderens eller medmorens dødsbo, medmindre faderen eller medmoren må anses for at have anerkendt barnet som sit.«

11. § 6 affattes således:

»§ 6. En mand, som har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. dog stk. 2 og § 10. Anmodningen herom skal være skriftlig og skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen verserer en sag om faderskab eller medmoderskab.

Stk. 2. Er en mand registreret som barnets far, eller er en kvinde registreret som barnets medmor, kan der ikke rejses faderskabssag efter stk. 1. Uanset 1. pkt. kan en mand dog rejse faderskabssag, hvis han i den periode, hvor moderen blev gravid, var gift med moderen uden at være separeret eller levede i et fast samlivsforhold med hende.«

12. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. En mand eller kvinde, der har afgivet samtykke eller erklæring efter §§ 28-28 b, kan rejse sag om faderskab eller medmoderskab. § 6, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 6 b. En mand, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med moderen uden at være separeret, skal snarest muligt have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse faderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis han allerede er part i sagen.

Stk. 2. En kvinde, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med moderen uden at være separeret, skal snarest muligt have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse medmoderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis kvinden allerede er part i sagen.«

13. § 7 affattes således:

»§ 7. Er faderskab eller medmoderskab ikke registreret, og er der ikke rejst sag af andre, rejser statsforvaltningen sag, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Er barnet død, skal faderskab eller medmoderskab kun søges fastslået, hvis moderen eller nogen, som har retlig interesse i det, anmoder om det.«

14. § 8 affattes således:

»§ 8. Moderen skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Hun skal endvidere oplyse, om hun er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald hvem der har samtykket til behandlingen. 1. og 2. pkt. gælder dog ikke, hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke ved anerkendelse af faderskab eller medmoderskab efter § 14, stk. 1.

Stk. 3. Er faderskab registreret efter kapitel 1, eller er faderskab efter barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1, gælder stk. 1 kun, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at den mand, der er registreret som barnets far eller har anerkendt faderskabet, ikke er barnets far, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Er moderen blevet behandlet med kunstig befrugtning, jf. §§ 28-28 b, og er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a, eller er faderskab eller medmoderskab anerkendt efter barnets fødsel efter § 14, stk. 1, gælder stk. 1 kun, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved denne behandling.

Stk. 5. Giver moderen ikke de oplysninger, der fremgår af stk. 1, skal hun vejledes om, hvilken betydning dette vil kunne få for hende og barnet.«

15. § 9, stk. 1, nr. 4 og 5, ophæves og i stedet indsættes:

- »4) en mand, der efter moderens oplysninger er eller kan være barnets far, jf. § 8, eller hans dødsbo,
- 5) en mand, der har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. §§ 6 eller 6 a, eller hans dødsbo,
- 6) en kvinde, der er registreret som medmor eller har anerkendt medmoderskabet, eller hendes dødsbo, og
- 7) en kvinde, der har ret til at få prøvet, om hun er barnets medmor, jf. 6 a, eller hendes dødsbo.«

16. I § 12 indsættes efter »far,«: »og at en kvinde, der utvivlsomt ikke kan anses som barnets medmor,«.

17. *Overskriften før § 14* affattes således:

»Anerkendelse af faderskab og medmoderskab«

18. § 14 affattes således:

»§ 14. En mand kan anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det gælder dog ikke, hvis moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel eller forventede fødsel har været gift eller har haft en registreret partner uden at være separeret. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse på en kvindes anerkendelse af medmoderskabet til et barn, forudsat at betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. En mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, kan anerkende faderskabet, hvis

- 1) moderen efter det oplyste i denne periode ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med donorsæd fra en anden mand, eller
- 2) han utvivlsomt er barnets far.

Stk. 3. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til andre mænd, eller er hun blevet behandlet med kunstig befrugtning med donorsæd fra en anden mand, kan en mand anerkende faderskabet, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Stk. 4. En mand, der efter §§ 28-28 b anses som barnets far, kan anerkende faderskabet, hvis

- 1) moderen efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med donorsæd fra en anden mand, eller
- 2) han utvivlsomt er barnets far.

Stk. 5. En kvinde, der efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnets medmor, kan anerkende medmoderskabet, hvis moderen efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til en mand, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med samtykke fra andre, jf. §§ 28-28 b.

Stk. 6. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft et seksuelt forhold til en mand, kan en kvinde, der efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnet medmor, anerkende medmoderskabet, hvis hun og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Dette gælder også i tilfælde, hvor moderen i den periode, hvor hun blev gravid, er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvor en anden har givet samtykke til behandlingen og erklæret at ville være far eller medmor til barnet, jf. §§ 28-28 b. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Stk. 7. Anerkendelse efter stk. 1-6 skal ske skriftligt. Anerkendelse efter stk. 3 og 6 kan kun ske under et møde i statsforvaltningen.

Stk. 8. Er en af parterne frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, kan der ikke ske anerkendelse efter stk. 1-6. Er den, der anerkender faderskabet eller medmoderskabet, umyndig som følge af mindreårighed, skal værgerne samtykke i anerkendelsen. Retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Inden anerkendelse efter stk. 1-6 skal den mand, som anerkender faderskabet, eller den kvinde, der anerkender medmoderskabet, være gjort bekendt med retsvirkningerne af anerkendelsen og med, at sagen kan kræves afgjort ved retten.

Stk. 10. Faderskab eller medmoderskab kan ikke inden barnets fødsel anerkendes efter stk. 2, nr. 2, stk. 3, stk. 4, nr. 2, stk. 5 og stk. 6.«

19. *Overskriften* til kapitel 3 affattes således:

»Sag om faderskab og medmoderskab ved retten«

20. § 16 affattes således:

»§ 16. Moderen har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, samt om hun er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald hvem der har samtykket til behandlingen. § 8, stk. 2-5, finder tilsvarende anvendelse.«

21. § 17 affattes således:

»§ 17. Retten inddrager de mænd og de kvinder, der er nævnt i § 9, samt andre mænd eller kvinder, der efter oplyste, kan være henholdsvis far eller medmor til barnet. §§ 6 b, 10 og 12 finder tilsvarende anvendelse.«

22. *Overskriften* før § 19 affattes således:

»Anerkendelse af faderskab og medmoderskab«

23. § 19 affattes således:

»§ 19. Faderskab og medmoderskab kan anerkendes over for retten. § 14 finder tilsvarende anvendelse.«

24. Overskriften før § 20 affattes således:

»Dom til faderskab og medmoderskab«

25. I § 20 indsættes som stk. 4 og 5:

»Stk. 4. En kvinde kan dømmes som medmor, hvis hun efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som medmor til barnet.

Stk. 5. En mand kan dømmes som far, hvis han efter §§ 27 a-28 b anses som far til barnet.«

26. § 21, stk. 1 og 2, affattes således:

»§ 21. Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn ikke registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen efter anmodning fra moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo, en mand, som har ret til at få prøvet, om han er barnets far efter § 6 eller § 6 a, eller en kvinde, som har ret til at få prøvet, om hun er barnets medmor efter § 6 a.

Stk. 2. Genoptagelse kan kun finde sted, hvis det antageliggøres, at en bestemt mand kan blive barnets far, eller at en bestemt kvinde kan blive barnets medmor.«

27. § 22, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Er medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen, hvis moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo og medmoren eller hendes dødsbo i enighed anmoder om det.

Stk. 3. Genoptagelse efter stk. 1 eller 2 kan kun finde sted, hvis det sandsynliggøres, at en mand kan blive barnets far, eller at en kvinde kan blive barnets medmor.«

28. § 23 affattes således:

»§ 23. Er der i forbindelse med registrering af faderskabet eller medmoderskabet sket fejl, der kan have betydning for, hvem der er registreret som far eller medmor, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, den registrerede far eller hans dødsbo, den registrerede medmor eller hendes dødsbo eller en mand eller kvinde, der på grund af fejlen ikke er blevet registreret som far eller medmor til barnet, eller dennes dødsbo inden tre år efter barnets fødsel forlange sagen genoptaget.

Stk. 2. Sag efter stk. 1 kan ikke rejses af faderen eller hans dødsbo eller af medmoren eller hendes dødsbo, hvis han eller hun med kendskab til eller formodning om fejlen har anerkendt barnet ved at behandle det som sit. Sag kan heller ikke rejses af moderen eller hendes dødsbo, hvis hun med kendskab til eller formodning om fejlen, har ladet faderen eller medmoren behandle barnet som sit.

Stk. 3. En sag skal genoptages efter anmodning fra en mand eller en kvinde, som efter henholdsvis § 6 b, skal have meddelelse om barnets fødsel, hvis meddelelsen ikke er kommet frem

til den pågældende inden fem måneder efter fødslen. Anmodningen skal fremsættes uden udgrundet ophold, efter at den pågældende har fået kendskab til barnets fødsel, og senest tre år efter fødslen.«

29. § 24 affattes således:

»§ 24. Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, faderen eller hans dødsbo eller medmoren eller hendes dødsbo inden tre år efter barnets fødsel anmode om, at sagen genoptages, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald.

Stk. 2. Ved afgørelser efter stk. 1 tillægges det navnlig betydning,

- 1) hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel,
- 2) om faderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er far til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 3) om medmoren med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt hun er medmor til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 4) om moderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der er nævnt i nr. 2 og 3, har ladet faderen eller medmoren behandle barnet som sit,
- 5) om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far eller medmor, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse, og
- 6) om barnet kan forventes at ville få en far eller en medmor, hvis sagen genoptages.«

30. *Overskriften* til kapitel 5 affattes således:

»Faderskab, medmoderskab og moderskab ved kunstig befrugtning«

31. *Overskriften* før § 27 affattes således:

»Faderskab og medmoderskab«

32. §§ 27 og 28 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 27. En sæddonor anses ikke som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning med hans sæd af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis

- 1) en anden mand eller en kvinde efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnets far eller medmor,
- 2) sæden er anvendt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, jf. dog §§ 28 a og 28 b, eller
- 3) sæden er anvendt uden hans viden eller efter hans død.

§ 27 a. I sager, der ikke er omfattet af § 27, anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning.

§ 28. Er en kvinde blevet kunstigt befrugt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen, og barnet må antages at være blevet

til ved denne, jf. dog § 28 a, stk. 1. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

§ 28 a. Er en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, blevet kunstigt befrugtet med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog stk. 2. Ægtefællen eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, gælder ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 1, skriftligt erklærer, at ægtefællen eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen eller partneren som barnets medmor.

§ 28 b. I situationer, der ikke er omfattet af §§ 28 og 28 a, anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis

- 1) den kunstige befrugtning er foretaget af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar,
- 2) han skriftligt har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen,
- 3) barnet må antages at være blevet til ved denne, og
- 4) han skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far.«

33. § 33 affattes således:

»§ 33. Social- og integrationsministeren fastsætter regler om behandling af sager efter denne lov, herunder om personregisterførernes og statsforvaltningernes registrering af faderskab og medmoderskab, om statsforvaltningernes behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og om retsgenetiske undersøgelser.

Stk. 2. Blanketter til brug for registrering af faderskab og medmoderskab samt til brug for anerkendelse og afgivelse af erklæring efter §§ 14, 19, og 28-28 b skal være godkendt af social- og integrationsministeren. Social- og integrationsministeren kan bestemme, at underskrifter på disse blanketter skal være bekræftet af en advokat eller to vitterlighedsvidner eller på anden måde.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan bestemme, at en anerkendelse afgivet i udlandet skal ligestilles med en anerkendelse for statsforvaltningen.«

34. To steder i § 34 indsættes efter »faderskab«: », medmoderskab«.

§ 2

I lov om adoption, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 28. september 2009 som ændret ved § 3 i lov nr. 602 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 3, ophæves.

2. § 4, 3. pkt., ophæves.

3. § 8 a ophæves.

4. I § 25, nr. 3, ændres »§§ 6, 8 og 8 a« til: »§§ 6 og 8«.

§ 3

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 20. november 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 6, stk. 2, nr. 1, affattes således:

»1) den separerede mand eller medmor ifølge anerkendelse eller dom anses som henholdsvis barnets far eller medmor, eller«.

2. I § 7, stk. 1, affattes således:

»§ 7. Forældre, der ikke er gift med hinanden, har fælles forældremyndighed, hvis

- 1) de efter børnelovens § 2, stk. 1, § 3 b, stk. 1, § 14, stk. 1, 3 eller 6, eller § 19, jf. § 14, stk. 1, 3 eller 6, har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet,
- 2) de har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 9, eller
- 3) manden efter børnelovens § 1 a er registreret som far til barnet.«

3. I § 7, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Anses en mand som far eller en kvinde som medmor til barnet ifølge anerkendelse eller dom, har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.«

§ 4

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 29. oktober 2009, foretages følgende ændringer:

1. I § 19, stk. 1, indsættes efter »faderen«: »eller medmoren«.

2. I § 19, stk. 2, indsættes efter »kvinde,«: »eller den, der har givet samtykke til, at en kvinde er behandlet med kunstig befrugtning, og barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, jf. børnelovens § 28 eller § 28 a,«.

§ 5

I lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1070 af 14. november 2012 som ændret ved § 6 i lov nr. 1380 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 2, indsættes efter »Faderen«: »eller medmoren«.

2. I § 7, stk. 3, indsættes efter »fader«: »eller medmor«.

3. § 8, stk. 8, ophæves.

4. I § 9, 2. pkt., indsættes efter »Faderen«: »eller medmoren«.

5. I § 12, stk. 2, udgår »og 8,«.

6. § 13, stk. 1, affattes således:

»§ 13. Hvis barnet er dødfødt, dør eller bliver bortadopteret inden den 32. uge efter fødslen, har moderen ret til fravær i 14 uger efter barnets død eller bortadoption. I tilfælde, hvor moderen lider af en graviditetsbetinget sygdom, forlænges fraværsretten, dog højst indtil 46 uger efter fødslen. Er barnet dødfødt, eller dør det inden den 32. uge efter fødslen, bevarer faderen eller medmoren retten til fravær efter § 7, stk. 3.«

7. I § 14, stk. 2, 3.pkt., udgår »og 8«.

8. I § 15, stk. 3, ændres »mandlig lønmodtager« til: »kommende fader eller medmor«.

9. I § 15, stk. 7, udgår » eller § 8, stk. 8,«.

10. I § 23, stk. 1, udgår »og 8,«.

11. I § 25, stk. 1, ændres »§ 7, stk. 1 eller 2, § 8, stk. 6, 1. pkt., eller og 8, stk. 8« til: »§ 7, stk. 1 eller 2, eller § 8, stk. 6, 1. pkt.«.

§ 6

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1008 af 24. oktober 2012 som ændret ved § 1 i lov nr. 1242 af 18. december 2012 og § 1 i lov nr. 1387 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 42 a affattes således:

»Sager om faderskab og medmoderskab«

2. I § 456 a indsættes efter »faderskab«: »og medmoderskab«.

3. § 456 b, stk. 1 og 2, affattes således:

»§ 456 b. Sag kan indbringes for retten her i landet, hvis

- 1) moderen eller barnet har bopæl her,
- 2) en person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har bopæl eller ophold her, eller personens dødsbo behandles eller har været behandlet her, eller
- 3) faderskabet eller medmoderskabet er registreret efter børnelovens kapitel 1 eller 1 a, anerkendt efter børnelovens §§ 14 eller 19 eller fastslået ved dom.

Stk. 2. Sag efter anmodning fra en person, som efter børnelovens § 6 eller § 6 a har ret til at få prøvet, om den pågældende er barnets far eller medmor, kan dog kun indbringes for retten her i landet, hvis moderen og barnet har bopæl her.«

4. § 456 c, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Har moderen ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har hjemting. Er flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, ved sagens indbringelse for retten parter i sagen, bestemmer justitsministeren, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for.«

5. I § 456 e, stk. 1, nr. 3, ændres »mænd« til: »personer«.

6. I § 456 f, stk. 1, 2. pkt., ændres »mand« til: »person«, og »ham« ændres til: »den pågældende«.

7. I § 456 g, 2. pkt., ændres »mand« til: »person«, »far« ændres til: »forælder«, og »manden« ændres til: »den pågældende«.

8. I § 456 h, stk. 3, ændres »fadermuligheder« til: »fader- eller medmodermuligheder«.

9. I § 456 i, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »far«: »eller medmor«.

10. § 456 i, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Den eller de personer, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er parter i sagen, har pligt til at møde i retten og dér afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, eller om de i medfør af børnelovens §§ 28-28 b har samtykket til, at moderen blev kunstigt befrugtet. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1 og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.«

11. I § 456 k, stk. 2, ændres »mand« til: »person«.

12. § 456 k, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Sagen hæves, når

- 1) faderskabet eller medmoderskabet er anerkendt, jf. børnelovens § 19,
- 2) ingen af de personer, der i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er parter i sagen, bliver dømt som far eller medmor,
- 3) barnet er afdødt ved døden, jf. dog børnelovens § 7, stk. 2, eller
- 4) ingen fader- eller medmodermuligheder er oplyst, kan identificeres eller findes.«

13. I § 456 n, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »faderskabet«: »eller medmoderskabet«.

14. I § 456 o, stk. 3, 2. pkt., ændres »mænd« til: »personer«.

§ 7

I arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007 som ændret ved § 3 i lov nr. 168 af 12. marts 2008 og § 3 i lov nr. 221 af 21. marts 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, *stk. 1*, ændres »fædrene« til: »den ene forælders«, og »mødrene« ændres til: »den anden forælders«.

2. I § 3, *stk. 3*, ændres »fædrene og mødrene« til: »forældrenes«, og »fædrene eller mødrene« ændres til: »den ene forælders«.

§ 8

Loven træder i kraft den 1. december 2013, jf. dog § 9.

§ 9

Stk. 1. Børnelovens §§ 28-28 b, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 32, finder kun anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, hvis samtykke til kunstig befrugtning og erklæring om at skulle være barnets far eller medmor er afgivet efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Børnelovens §§ 27 og 27 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 32, finder kun anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. De hidtil gældende bestemmelser i børnelovens §§ 27 og 28 finder fortsat anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. De hidtil gældende bestemmelser i § 1, *stk. 3*, § 4, 3. pkt., § 8 a og § 25, nr. 3, i lov om adoption finder fortsat anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før lovens ikrafttræden, hvis statsforvaltningen inden 3 måneder efter barnets fødsel har modtaget samtykket til adoptionen.

Stk. 5. Når der er sket stedbarnsadoption efter den hidtil gældende bestemmelse i § 8 a i lov om adoption, finder de hidtil gældende regler i § 7, *stk. 2 og 3*, § 8, *stk. 8*, § 9, 2. pkt., § 12, *stk. 2*, § 13, *stk. 1*, § 14, *stk. 2, 3. pkt.*, § 15, *stk. 3 og 7*, § 23, *stk. 1*, og § 25, *stk. 1*, i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven) anvendelse.

§ 10

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Lovens §§ 1-4 og 7 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afgivelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
  - 1.1. Indledning
  - 1.2. Baggrund
2. Lovforslagets formål
3. Lovforslagets indhold
  - 3.1. Familie- og forældrebegrebet
    - 3.1.1. Gældende ret
    - 3.1.2. Regeringens overvejelser
    - 3.1.3. Den foreslåede ordning
  - 3.2. Børneloven
    - 3.2.1. Gældende ret
    - 3.2.2. Regeringens overvejelser
    - 3.2.3. Den foreslåede ordning
  - 3.3. Adoptionsloven
    - 3.3.1. Gældende ret
    - 3.3.2. Regeringens overvejelser
    - 3.3.3. Den foreslåede ordning
  - 3.4. Forældreansvarsloven
    - 3.4.1. Gældende ret
    - 3.4.2. Regeringens overvejelser
    - 3.4.3. Den foreslåede ordning
  - 3.5. Lov om børns forsørgelse
    - 3.5.1. Gældende ret
    - 3.5.2. Regeringens overvejelser
    - 3.5.3. Den foreslåede ordning
  - 3.6. Barselloven
    - 3.6.1. Gældende ret
    - 3.6.2. Regeringens overvejelser
    - 3.6.3. Den foreslåede ordning
  - 3.7. Retsplejeloven
    - 3.7.1. Gældende ret
    - 3.7.2. Regeringens overvejelser
    - 3.7.3. Den foreslåede ordning
  - 3.8. Arveloven
    - 3.8.1. Gældende ret
    - 3.8.2. Regeringens overvejelser
    - 3.8.3. Den foreslåede ordning
4. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser
5. Ligestillingsmæssige konsekvenser
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
8. Administrative konsekvenser for borgerne
9. Miljømæssige konsekvenser
10. Forholdet til EU-retten
11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

1. Indledning og baggrund

1.1. Indledning

Det overordnede formål med lovforslaget er at sikre, at en medmor (en social mor) til et barn bliver omfattet af børneloven som forælder i de tilfælde, hvor moren til barnet er blevet behandlet med kunstig befrugtning. Dette gælder uanset, om behandlingen er foretaget af en sundhedsperson i offentlig eller privat regi. I forhold til den gældende retstilstand får morens partner af samme køn mulighed for at blive registreret som medmor til barnet, uden at der skal gennemføres en stedbarnsadoption. Ligeledes vil der med lovforslaget blive mulighed for at en kendt donor bliver barnets far, medmindre moren, donor og morens partner aftaler, at morens partner skal være medmor.

I sammenhæng med de foreslåede ændringer i børneloven foreslås en række ændringer af den lovgivning, der knytter sig til, at en kvinde kan registreres som medmor til barnet. Det drejer sig om ændringer i adoptionslovens regler om stedbarnsadoption af en registreret partners barn fra fødslen, forældreansvarslovens regler om forældremyndighed, reglerne i lov om børns forsørgelse om bidrag til udgifterne ved fødslen og morens underhold i en periode før og efter fødslen, barsellovens (lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel) regler om fravær i forbindelse med fødsel og forældreorlov samt i forbindelse med stedbarnsadoption af en registreret partners barn, retsplejelovens regler om behandling af faderskabssager og arvelovens regler om den arv, der tilfalder arveladerens forældres arvinger.

1.2. Baggrund

Af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« fremgår følgende:

»Regeringen vil sikre, at medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre«.

Derfor fremsætter regeringen forslag om, at par af samme køn på samme måde som par af forskelligt køn skal kunne registreres som forældre til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, og hvor partneren har samtykket til behandlingen. Der tages således et afgørende skridt i forhold til at skabe kønsneutralitet i den familieretlige lovgivning og samtidig sikre et barn to forældre – uanset køn – i de tilfælde, hvor barnet er planlagt sammen af forældrene.

Af regeringsgrundlaget fremgår også, at:

»Regeringen vil give alle medlemmer af den danske folkekirke mulighed for at blive gift i kirken – uanset deres seksuelle orientering. Regeringen vil derfor fjerne forbuddet mod vielser af homoseksuelle i folkekirken og i øvrigt undersøge yderligere tiltag i retningen af en kønsneutral ægteskabslovgivning.«

Lovforslaget skal derfor også ses som opfølgning på lov nr. 532 af 12. juni 2012 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægteskabets retsvirkninger og retsplejeloven og om ophævelse af lov om registreret partnerskab (Ægteskab mellem to personer af samme køn), som i det væsentlige udmøntede denne del af regeringens målsætning. Med denne lovændring fik to personer af samme køn mulighed for at indgå ægteskab.

Ægteskab for personer af samme køn er den seneste af flere ændringer på det familieretlige område, hvor registrerede partnere har fået flere af de rettigheder inden for den familieretlige

lovgivning, som traditionelt har været forbeholdt ægtefæller af forskelligt køn. Par af samme køn fik således i 1989 mulighed for at indgå registreret partnerskab og efterfølgende har registrerede partnere fået mulighed for at have fælles forældremyndighed over et barn, stedbarnsadoptere, familieadoptere og blive godkendt som adoptanter til fremmedadoption. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med en juridisk udredning, der er udarbejdet af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Lovforslaget skal også ses i lyset af retsstillingen i Norge og Sverige, hvor der er indført en fuldstændig ligestilling af ægtefæller af samme køn med ægtefæller af forskelligt køn, i forhold til forældreskabet til det barn, som den ene ægtefælle føder, og hvor barnet er blevet til, efter at moren er blevet behandlet med kunstig befrugtning. Ligestillingen gælder tillige ugifte par af samme køn.

Det bemærkes, at lovforslaget ikke tager hånd om alle de ikke kønsneutrale bestemmelser i den familieretlige lovgivning. Dette skyldes, at der i 2009 blev nedsat et udvalg – Retsvirkningslovsudvalget – der skal foretage en samlet gennemgang af reglerne i retsvirkningsloven, herunder de ikke kønsneutrale regler i §§ 11 og 53. Udvalget forventes at afgive betænkning med udgangen af 2013, og disse bestemmelser vil indgå i udvalgets samlede overvejelser om ændringer af retsvirkningsloven.

2. Lovforslagets formål

Formålet med lovforslaget er at sikre en højere grad af ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt køn i relation til reglerne om forældreskab (faderskab og medmoderskab) og dermed også de afledte regler om forældremyndighed, barsel og arv. Lovforslaget skal samtidig sikre hensynet til barnets bedste.

Det foreslås derfor, at reglerne i børneloven (lovbekendtgørelse nr. 1047 af 8. november 2012) udvides til ikke blot at gælde faderskab og moderskab, men også til at omfatte begrebet medmoderskab. Medmoderskab dækker i forslaget de tilfælde, hvor moren er blevet kunstigt befrugtet af en autoriseret sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Dette gælder, uanset om behandlingen er foregået i offentligt eller privat regi. Det er efter forslaget en betingelse for at fastslå medmoderskab, at medmoren har givet samtykke til, at moren modtog behandling med kunstig befrugtning og hun har erklæret at ville være medmor til barnet. I forhold til den gældende retstilstand får morens ægtefælle af samme køn eller morens registrerede partner mulighed for at blive registreret som medmor til barnet, der er blevet til ved kunstig befrugtning, uden at der skal gennemføres en stedbarnsadoption. Morens partner af samme køn får også mulighed for at blive medmor til barnet ved at afgive en erklæring sammen med moren, hvilket efter de gældende regler ikke er muligt, da en stedbarnsadoption alene kan gennemføres af en ægtefælles eller registreret partners barn.

Lovforslaget skal dog også tage højde for situationer, hvor det mellem moren, hendes partner af samme køn og en mand (en kendt sæddonor) aftales, at moren skal kunstigt befrugtes med mandens sæd, og at han – sammen med moren – skal være barnets retlige forældre. I sådanne situationer, anses manden som far til barnet, også selvom moren og hendes partner er gift eller registrerede partnere. De tre parter kan dog aftale, at morens partner skal være barnets medmor.

Samtidig foreslås det, at lovgivning, der har nær sammenhæng med børnelovens regler om faderskab og moderskab, konsekvensændres således, at f.eks. forældre af samme køn kan have fælles forældremyndighed over barnet, at en medmor har samme ret til barsel og orlov som en far, og at der består gensidig arveret mellem barnet og medmoren.

3. Lovforslagets indhold

Lovforslaget indeholder følgende hovedelementer:

- Børnelovens anvendelsesområde udvidet således, at loven også omfatter fastsættelse af medmoderskab til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning ved en sundhedsperson, når medmoren har givet samtykke til befrugtningen og erklæret at ville være medmor til barnet. Det gælder, uanset om medmoren og barnets mor er gift med hinanden, har indgået registreret partnerskab med hinanden eller er ugifte. Dette indebærer, at reglerne om faderskab tillempees sådan, at de så vidt muligt også finder anvendelse på medmoderskab.
- En kvinde, hendes ægtefælle eller hendes registrerede partner eller partner af samme køn og en mand (en kendt sæddonor) får mulighed for at aftale, at moren skal kunstigt befrugtes med mandens sæd, og at han – sammen med moren – skal være barnets retlige forældre. De kan dog i stedet aftale, at morens partner skal være barnets medmor.
- Børnelovens regler om faderskab tillempees, sådan at de så vidt muligt også finder anvendelse på faderskab til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, når en mand har givet samtykke til kunstig befrugtning af en kvinde og har erklæret at ville være far til barnet.
- Retsplejelovens regler om behandling af faderskabssager ændres, så de også finder anvendelse på sager om medmoderskab.
- I adoptionsloven ophæves muligheden for at gennemføre en stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen, fordi morens partner i stedet kan registreres som medmor til barnet.
- Barselloven ændres således, at en medmor får samme ret til barsel og orlov som en far.

3.1. Familie- og forældrebegrebet

3.1.1. Gældende ret

Familiebegrebet dækker i dag over forskellige konstellationer af mennesker. En familie kan bestå af par – både par af forskelligt og af samme køn, gifte, og ugifte – alle enten med eller uden børn, egne børn eller sammenbragte børn samt enlige mænd og kvinder med børn. Hertil kommer de mangeartede muligheder for familiestiftelse f.eks. ved hjælp af kunstig befrugtning i og uden for det etablerede offentlige sundhedssystem, hvor spørgsmålet om æg- og sæddonorers familiemæssige status også kan komme på tale.

Forældrebegrebet bredt set dækker over både retlige forældre, genetiske forældre og sociale forældre, og begreberne kan være knyttet til forskellige personer eller til én og samme person. Faderskab og moderskab i retlig forstand er udtryk for en retlig relation – en retsstatus – mellem henholdsvis far og barn samt mor og barn. De juridiske rettigheder og forpligtelser ved et forældreskab knytter sig normalt til dette retlige forældreskab. Det drejer sig især om forsørgelsespligt, forældremyndighed, samvær og arveret.

Den gældende lovgivning om faderskab og moderskab er i høj grad baseret på den traditionelle opfattelse af familien som den genetisk opståede familie med en mor og en far. I konsekvens heraf er den aktuelle retstilstand således, at par af forskelligt køn, ægtepar såvel som ugifte samlevende, nyder en retsstilling, hvor forældreskabet følger af børneloven og retligt beskyttes heraf, mens par af samme køn ikke nyder samme retsbeskyttelse, fordi de ikke er medtænkt i børnelovens terminologi som forældre, der kan planlægge et barn i fællesskab. Eksempelvis kan en mand, hvis kvindelige ægtefælle eller samlever behandles med kunstig befrugtning, sammen med sit samtykke

til behandlingen afgive erklæring om at ville påtage sig faderskabet til barnet, mens en kvinde, hvis kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner er blevet behandlet med kunstig befrugtning, kun kan opnå et retligt forældreskab til barnet gennem en stedbarnsadoption.

3.1.2. Regeringens overvejelser

Regeringen foreslår, at lovgivningen ændres således, at der opnås en tidssvarende og helhedsorienteret lovgivning, der sikrer en højere grad af ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt køn i relation til reglerne om faderskab og medmoderskab og dermed også forældremyndighed og barsel, og som samtidig vil sikre hensynet til barnets bedste.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at børnelovens anvendelsesområde udvides således, at loven også omfatter situationer, hvor et par af samme køn får et barn ved hjælp af kunstig befrugtning og sammen ønsker at påtage sig forældreskabet til barnet. I sådanne situationer skal den kvinde, der ikke har født barnet, kunne registreres som medmor til barnet, hvis barnets mor har fået behandling med kunstig befrugtning af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, og det antages, at barnet er et resultat af denne. Kvinden (medmoren) skal ved at samtykke til behandlingen have påtaget sig forældreskabet. Herved tillægges det afgørende vægt, at kvinden er tiltænkt en rolle som barnets sociale forælder. Da det i børneloven er en grundlæggende forudsætning, at et barn så vidt muligt skal have to forældre, er det en naturlig udvikling og i overensstemmelse med lovens formål at lade den sociale medmor opnå samme retlige status som en far således, at barnet sikres to retlige forældre. Retsvirkningerne af at være medmor skal efter forslaget være de samme som retsvirkningerne af at være far.

Begrebet medmor er ikke tidligere anvendt i dansk ret. Det er imidlertid anvendt som begreb for en kvinde, der har adopteret sin registrerede partners barn i efter af adoptionslovens § 8 a, i forarbejderne til lov nr. 494 af 12. juni 2009 om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love (Adoption uden samtykke, stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen m.v.). Folketingstidende, tillæg A, 2008-09, sp. 3190.

Derudover foreslås det, at der i børneloven tages højde for de familiekonstellationer, hvor det mellem moren, hendes partner af samme køn og en mand aftales, at moren skal kunstigt befrugtes med mandens sæd, og at han – sammen med moren – skal være barnets retlige forældre. I sådanne situationer foreslås det, at manden anses som far til barnet. De tre parter kan dog aftale, at morens partner skal være barnets medmor. Den samme mulighed foreslås ikke i forhold til ægtefæller af forskelligt køn. Baggrunden herfor er, at regeringen ønsker at anerkende, at der er forskel på de situationer, hvor par af samme køn og par af forskelligt køn vælger en kendt sæddonor. Der vil ofte være tale om forskellige bevæggrunde, og det er derfor regeringens opfattelse, at lovgivningen bør rumme og afspejle dette.

3.2. Børneloven

3.2.1. Gældende ret

3.2.1.1. Indledning

Børneloven (lovbekendtgørelse nr. 1047 af 8. november 2012) regulerer faderskab og moderskab. Begreberne er kønsbestemte og dækker først og fremmest over den juridiske relation mellem barnet og den pågældende forælder, men ikke i alle situationer over det genetiske forældreskab. Det retlige forældreskab, altså faderskab og moderskab efter børneloven, danner den

retlige ramme for barnet og har en lang række retsvirkninger, hvoraf de vigtigste er forældreansvar (forældremyndighed, samvær m.v.), forsørgelsespligt over for barnet og arveret.

Selvom det retlige forældreskab ikke svarer til det genetiske forældreskab, er det i børneloven et grundlæggende princip, at barnet så vidt muligt skal have to forældre – en far og en mor. Loven regulerer derfor faderskab og moderskab til barnet. Dette gælder også i de tilfælde, hvor barnet er blevet til ved kunstig befrugtning via æg- eller sæddonation eller ved surrogatmoderskab (rugemoderskab).

Den gældende børnelov trådte i kraft den 1. juli 2002. Børneloven er baseret på betænkning nr. 1350/1997 om børns retsstilling. Betænkningen omhandler blandt andet faderskab og moderskab for børn, der er født i ægteskab eller af ugifte samlevende, og for børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning. Indtil da var reglerne om faderskab og moderskab reguleret i lov om børns retsstilling, jf. lovbekendtgørelse nr. 293 af 2. maj 1995 med senere ændringer.

Med børneloven blev reglerne om faderskab revideret således, at der blev opnået en højere grad af ligestilling mellem gifte og ugifte samlevende forældre.

3.2.1.2. Faderskab

Myndighedernes kompetence i sager om faderskab følger et tostrengt system. Personregisterføreren registrerer faderskabet, når forældrene er gift med hinanden, og når forældre, der ikke er gift med hinanden, sammen erklærer at ville varetage omsorgen og ansvaret for deres barn.

I andre situationer behandles faderskabssager af statsforvaltningen og i nogle situationer af domstolene.

3.2.1.2.1. Personregisterføreren

Personregisterføreren foretager den grundlæggende personregistrering i Danmark, herunder registrering af oplysninger om fødsel, slægtskab, navn og dødsfald. Registreringen er siden årsskiftet 2003/04 sket elektronisk i personregistret. Registreringerne lagres i en database, der er fælles tilgængelig for personregistret og CPR.

Reglerne om personregisterførerens behandling af faderskabssager findes i børnelovens kapitel 1 (§§ 1-3).

Fødsler, der finder sted her i landet, skal anmeldes til personregistret og CPR, jf. § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald. Anmeldelsen foretages af en jordemoder, der har medvirket ved fødslen. Såfremt en jordemoder ikke har medvirket, påhviler anmeldelsespligten den eller dem, der har forældremyndigheden.

Når personregisterføreren via personregistret får meddelelse om, at et barn er født af en kvinde med bopæl i personregisterførerens sogn, eller personregisterførerens kommune i Sønderjylland, undersøger personregisterføreren, om faderskabet til barnet kan registreres umiddelbart.

Fødes et barn af en gift kvinde, anses hendes ægtemand efter børnelovens § 1, stk. 1, som far til barnet. Denne bestemmelse om faderskab til børn født i ægteskab kaldes pater-est reglen.

Registreringen af dette faderskab foretages som udgangspunkt af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Pater-est reglen gælder efter § 1, stk. 2, ikke, hvis ægtefællerne ved barnets fødsel er separerede, moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret, eller begge ægtefæller anmoder om, at der rejses faderskabssag.

Pater-est reglen gælder efter § 1, stk. 3 og 4, også, hvis ægtefællen er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, medmindre ægtefællerne på dødstidspunktet var separerede, moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret, eller moren anmoder om, at der rejses faderskabssag.

Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand efter § 2, stk. 1, som far til barnet, hvis han og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registrering af dette faderskab foretages af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel på grundlag af en ”omsorgs- og ansvarserklæring”, som begge forældre har underskrevet. Underskrivelsen af ”omsorgs- og ansvarserklæringen” medfører desuden, at forældrene får fælles forældremyndighed samtidig med registreringen af faderskabet. Det er ikke en betingelse for registreringen af faderskab efter denne bestemmelse, at parterne erklærer, at de har haft et seksuelt forhold til hinanden omkring det tidspunkt, hvor barnet blev undfanget.

Faderskab kan efter § 2, stk. 3, ikke registreres på grundlag af en ”omsorgs- og ansvarserklæring”, hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret, eller en eller begge parter på tidspunktet for erklæringen var umyndig eller under værgemål.

Endelig kan personregisterføreren efter § 3 i forbindelse med registreringen af barnets fødsel registrere et faderskab, der før barnets fødsel er anerkendt over for statsforvaltningen efter § 14, stk. 1, eller efter § 14, stk. 2, nr. 1. Dette er nærmere beskrevet neden for.

3.2.1.2.2. Statsforvaltningen

I de situationer, hvor faderskabet ikke kan registreres af personregisterføreren, orienterer personregisterføreren statsforvaltningen om, at der er født et barn, hvor faderskabet ikke kan registreres af personregisterføreren, jf. § 7 i bekendtgørelse om registrering af faderskabet i forbindelse med anmeldelse af barnets fødsel. Statsforvaltningen vil herefter rejse en faderskabssag. Reglerne om faderskabssager ved statsforvaltningen findes i lovens kapitel 2 (§§ 4-14). Det er statsforvaltningens opgave, at tilvejebringe nødvendige oplysninger således, at alle ukomplicerede sager kan afsluttes hurtigt ved anerkendelse for statsforvaltningen, og at der med parternes tiltrædelse kan indhentes retsgenetisk bevis med deraf følgende mulighed for anerkendelse af faderskabet.

Statsforvaltningen kan ikke afgøre tvister om faderskab. Hvis faderskabet ikke kan fastslås af statsforvaltningen, indbringer statsforvaltningen sagen for retten, jf. § 13.

Er faderskab registreret af personregisterføreren eller anerkendt ved statsforvaltningen, kan faderskabssag efter § 5 inden seks måneder efter barnets fødsel rejses af moren, faren eller barnets værge. Er faderskab registreret efter pater-est reglen i § 1, kan sag inden for samme frist rejses af farens dødsbo, medmindre faren må anses for at have anerkendt barnet som sit.

En mand, som har haft seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid, har efter § 6, stk. 1 og 2, ret til at få prøvet, om han er barnets far. Anmodning herom skal være skriftlig og skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen verserer en faderskabssag. Er en mand registreret som barnets far efter § 1, § 2 eller § 3, jf. § 14, stk. 1, kan en anden mand dog ikke rejse faderskabssag efter stk. 1, medmindre han i den periode, hvor moren blev gravid, var gift med moren uden at være separeret eller levede i et fast samlivsforhold med hende.

Efter § 6, stk. 3, skal en mand, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med moren uden at være separeret, snarest muligt have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse faderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis han allerede er part i sagen.

Er faderskab ikke registreret af personregisterføreren efter §§ 1-3, og er der ikke rejst sag af andre, rejser statsforvaltningen efter § 7 faderskabssag.

Til brug for statsforvaltningens behandling af en faderskabssag skal moren efter § 8, stk. 1, oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Denne oplysningspligt gælder dog efter § 8, stk. 2, 1. pkt., ikke ved anerkendelse af faderskab efter § 14, stk. 1, der beskrives neden for. Hvis faderskabssagen først er rejst efter registrering af faderskab efter §§ 1-3 eller efter anerkendelse af faderskab efter barnets fødsel, jf. § 14, stk. 1, har moren efter § 8, stk. 2, 2. pkt., kun oplysningspligt, hvis det fastslås eller må anses for væsentligt bestyrket, at den mand, der er registreret som far eller har anerkendt faderskabet, ikke er barnets far.

Efter § 9 er parterne i en faderskabssag barnet, moren, en mand, der er registreret som far eller har anerkendt faderskabet, en mand, der efter morens oplysning er eller kan være barnets far, og en mand, der har ret til at få prøvet, om han er barnets far efter § 6 eller dissens eventuelle dødsboer. Hvis moren er død, inddrager statsforvaltningen efter anmodning fra barnets værge en mand som part i sagen, hvis det antageliggøres, at han er eller kan være barnets far.

Efter § 12 kan statsforvaltningen bestemme, at en mand, der utvivlsomt ikke er barnets far, skal udtræde af sagen.

Under statsforvaltningens behandling af en faderskabssag kan en mand efter § 14, stk. 1, anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet ved afgivelse af en omsorgs- og ansvarserklæring. Det gælder dog ikke, hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel eller forventede fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret. Anerkendelse af faderskab efter denne bestemmelse forudsætter ikke, at parterne erklærer, at de har haft et seksuelt forhold til hinanden. En mand, der har givet samtykke til, at moren er blevet behandlet med kunstig befrugtning efter § 27, der beskrives neden for, kan således anerkende faderskabet efter § 14, stk. 1.

Statsforvaltningen har ifølge forarbejderne en forpligtelse til at sørge for, at et barn så vidt muligt har to forældre. Selvom der ved fastslåelse af det retlige faderskab i høj grad lægges vægt på det sociale faderskab, er myndighederne forpligtede til at sikre, at genetikken ikke helt udelades. Der kan således opstå situationer, hvor der må rejses en faderskabssag på trods af, at de involverede

parter er enige om, hvem de ønsker registreret som retlig far til barnet, f.eks. når moren oplyser, at hun har haft et seksuelt forhold til flere mænd i den periode, hvor hun kunne blive gravid.

Anerkendes faderskabet ikke efter § 14, stk. 1, kan en mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, efter § 14, stk. 2 og 3, anerkende faderskabet, hvis moren efter det oplyste ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd i denne periode, eller han utvivlsomt er barnets far. Har moren haft seksuelt forhold til andre mænd i den periode, hvor hun blev gravid, kan en mand anerkende faderskabet, hvis han og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Anerkendelsen skal tiltrædes af andre mænd, som ifølge § 9 er parter i sagen.

Statsforvaltningen kan som nævnt ikke afgøre tvister om faderskab. Hvis faderskabet ikke kan fastslås af statsforvaltningen, indbringer statsforvaltningen sagen for retten.

3.2.1.2.3. Domstolene

Reglerne om domstolenes behandling af faderskabssager findes dels i børnelovens kapitel 3 (§§ 15- 20), der er beskrevet i det følgende, og dels i retsplejelovens kapitel 42 a, der er beskrevet i punkt 3.7.1.

Moren har efter § 16 pligt til at møde i retten under behandlingen af en faderskabssag. Hun har endvidere pligt til at afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far. Undtagelserne fra oplysningspligten i § 8, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Efter § 17 inddrager retten de mænd, der er parter i sagen, jf. 9, samt andre mænd, der efter det oplyste kan være far til barnet.

Retten kan efter § 19 afslutte en faderskabssag ved, at faderskabet anerkendes over for retten. Bestemmelserne i § 14, stk. 1-7, om anerkendelse af faderskab finder tilsvarende anvendelse.

Efter § 20, stk. 1, kan en mand dømmes som far, hvis han efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser utvivlsomt er barnets far.

I andre tilfælde dømmes en mand efter § 20, stk. 2, som far, hvis han har haft seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid, og der ikke foreligger omstændigheder, der gør det usandsynligt, at han er barnets far. Har moren i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til andre mænd, er det endvidere en betingelse, at ingen af disse efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser er barnets far, eller at det er overvejende sandsynligt, at ingen af disse er barnets far.

3.2.1.2.4. Genoptagelse af faderskabssager

Børneloven indeholder i kapitel 4 en række bestemmelser, der regulerer adgangen til at få en faderskabssag genoptaget.

Efter § 26, stk. 1 og 2, træffer statsforvaltningen afgørelse om, hvorvidt en sag skal genoptages. Statsforvaltningen indbringer spørgsmålet om genoptagelse for retten, hvis en part inden fire uger anmoder om det.

Genoptages sagen, skal den ifølge § 26, stk. 3, behandles efter de regler, der er beskrevet oven for i punkt 3.2.1.2.2. og 3.2.1.2.3.

Er faderskabet til et barn ikke registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, følger det af § 21, at sagen genoptages efter anmodning fra moren eller hendes dødsbo, fra barnet eller dets værge eller dødsbo eller fra en mand, som har ret til at få prøvet, om han er barnets far (§ 6). Genoptagelse kan dog kun finde sted, hvis det antageliggøres, at en bestemt mand kan blive barnets far.

Er faderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, følger det af § 22, at sagen genoptages, hvis moren eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo og faren eller hans dødsbo i enighed anmoder om det. Genoptagelse kan dog kun finde sted, hvis det sandsynliggøres, at en anden mand kan blive barnets far.

Er der i forbindelse med registrering af faderskabet sket fejl, der kan have haft betydning for, hvem der er registreret som far til barnet, følger det af § 23, stk. 1, at moren eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, den registrerede far eller hans dødsbo, eller en mand, der på grund af fejlen ikke er blevet registreret som far til barnet eller hans dødsbo, inden tre år efter barnets fødsel kan forlange sagen genoptaget.

En sådan genoptagelsessag kan dog efter § 23, stk. 2, ikke rejses af faren eller hans dødsbo, hvis han med kendskab til eller formodning om fejlen har anerkendt barnet ved at behandle det som sit. Sag kan heller ikke rejses af moren eller hendes dødsbo, hvis hun med kendskab til eller formodning om fejlen har ladet faren behandle barnet som hans.

En sag skal efter § 23, stk. 3, genoptages efter anmodning fra en mand, som efter § 6, stk. 3, skal have meddelelse om barnets fødsel, hvis meddelelsen ikke er kommet frem til ham inden fem måneder efter fødslen. Anmodning skal fremsættes uden ugrundet ophold efter, at han har fået kendskab til barnets fødsel og senest tre år efter fødslen.

Er faderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, følger det af § 24, at moren eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo eller faren eller hans dødsbo inden tre år efter barnets fødsel kan anmode om, at sagen genoptages, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald. Ved afgørelsen tillægges det navnlig betydning, hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel, om faren med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er barnets far, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit, om moren med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er barnets far, har ladet faren behandle barnet som sit, om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse, og om barnet kan forventes at ville få en far, hvis sagen genoptages.

3.2.1.3. Kunstig befrugtning

Lov om kunstig befrugtning, jf. lovbekendtgørelse nr. 923 af 4. september 2006 med senere ændringer, gælder efter § 1, stk. 1, for kunstig befrugtning i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., der foretages af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, jf.

dog § 18, og hvor graviditet hos en kvinde søges etableret på anden måde end ved samleje mellem en kvinde og en mand.

Loven indeholder ikke regler om, hvem der anses for mor og far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning. Reglerne herom findes i børnelovens kapitel 5 (§§ 27-30).

Efter børnelovens § 30 anses den kvinde, som føder et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, som mor til barnet.

Børnelovens regler om faderskab til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning (§§ 27-29) afhænger af, om barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med anonym eller kendt sæddonation.

Ved den seneste ændring af lov om kunstig befrugtning fik en kvinde mulighed for at vælge at blive behandlet med sæd fra en anonym eller ikke-anonym, herunder kendt sæddonor, uanset om behandlingen finder sted i eller uden for det offentlige behandlingssystem, blot behandlingen foretages af en autoriseret sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Lovændringen blev gennemført ved lov nr. 602 af 18. juni 2012 om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v., børneloven og lov om adoption (Udvidelse af lov om kunstig befrugtnings anvendelsesområde, mulighed for anonym og ikkeanonym æg- og sæddonation i forbindelse med behandling med kunstig befrugtning, fastslåelse af faderskab i forbindelse med kunstig befrugtning, adoption af registreret partners barn og fremmøde i adoptionssager m.v.).

Samtidig blev reglerne om faderskab ændret således, at der ikke kan være tvivl om, hvordan en faderskabssag skal afgøres, når der er anvendt donorsæd, uanset om parterne har valgt, at behandlingen skal foregå i eller uden for det offentlige behandlingssystem og med kendt eller anonym sæddonor. Hensigten er også at sikre en mere nuanceret afvejning af hensynet til barnets muligheder for at få oplysninger om sit ophav, øgede muligheder for valg af donationsform og at sikre de overordnede hensyn i børneloven.

Det følger herefter af børnelovens § 27, at når en kvinde er blevet kunstigt befrugt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtemænd eller partner som barnets far, hvis han har givet samtykke til behandlingen, og barnet må antages at være blevet til ved denne. Dette samtykke skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far.

Efter § 28, stk. 1, kan en sæddonor ikke dømmes som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis sæden er doneret med henblik på en sundhedspersons anvendelse ved kunstig befrugtning.

En sæddonor kan dog efter § 28, stk. 2 og 5, dømmes som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis sæden er doneret med henblik på en sundhedspersons anvendelse ved kunstig befrugtning, donoren har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen, og barnet må antages at være blevet til ved denne. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at donoren skal være barnets far. Denne bestemmelse gælder ikke i situationer, der er omfattet af § 27.

Er sæden ikke blevet doneret som nævnt i § 28, stk. 1 og 2, anses sæddonor efter § 28, stk. 4, som barnets far, medmindre sæden er anvendt uden hans viden eller efter hans død.

Efter disse bestemmelser anses den donor, som kender identiteten på den kvinde, der skal behandles med hans sæd, og hvor kvinden kender donorens identitet, som retlig far til barnet. Donoren skal give samtykke til behandlingen og til, at han skal være barnets far således, at det sikres, at barnet får to forældre.

I tilfælde, hvor sæddonor ønsker at donere sæd til en bestemt kvinde, afgiver donor forud for donationen en erklæring, hvor han erklærer, at han skal være barnets retlige far, dog således, at han ikke skal være barnets retlige far, hvis kvindens mandlige ægtefælle eller partner efter § 27 har givet samtykke til behandlingen og til at påtage sig faderskabet. Han erklærer endvidere at være bekendt med, at han ikke kan fortryde sit samtykke. Kvinden, der skal behandles med hans sæd, medunderskriver erklæringen. Erklæringen afleveres til den sædbank, hvortil sæden doneres, og en kopi afleveres til den sundhedsperson, der skal behandle den kvinde, som donor donerer sin sæd til. Opstår der efterfølgende tvivl om samtykket til kunstig befrugtning, kan erklæringen fremlægges som dokumentation.

Hvis morens mandlige ægtefælle eller partner samtykker til behandlingen og i den forbindelse påtager sig faderskabet til barnet, skal donor dog ikke anses som far, selvom f.eks. barnet på et senere tidspunkt kan få oplysninger om donors identitet fra sædbanken med donors accept. Det betyder, at ægtefællen eller partnerens ret til at blive forælder til barnet går forud for donors ret – den sociale far går forud for den genetiske.

En kendt donor, der fortryder sit samtykke til, at en bestemt kvinde er behandlet med hans sæd, vil ikke have mulighed for at rejse en faderskabssag, jf. børnelovens §§ 5 og 6. Tilsvarende vil en kendt donor, der ønsker at være far, heller ikke have mulighed for at rejse en faderskabssag, hvis kvindens ægtefælle eller partner har samtykket til behandlingen og dermed påtaget sig faderskabet til barnet. Den kendte donor vil blive behørigt vejledt om retsvirkningerne af at være kendt donor af den sundhedsperson, som modtager samtykket og sæddonationen med henblik på kunstig befrugtning af en bestemt kvinde.

Børnelovens regler om, at en kvindes ægtefælle eller partner ved sit samtykke til kvindens behandling med kunstig befrugtning påtager sig faderskabet, jf. børnelovens § 27, gælder alene tilfælde, hvor kvindens ægtefælle eller partner er en mand. I tilfælde, hvor et par af samme køn sammen ønsker at være forældre til et barn, giver adoptionslovens § 8 a mulighed for, at morens registrerede partner kan gennemføre en stedbarnsadoption af barnet fra fødslen, hvis det antages, at barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med donorsæd, hvis donor ikke udlægges som far, jf. børnelovens § 28, stk. 1, og hvis parterne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning.

Børnelovens almindelige regler om registrering og anerkendelse af faderskab i kapitel 1-4 finder efter § 29 tilsvarende anvendelse, når barnet er blevet til ved kunstig befrugtning. Det betyder blandt andet, at en ægtefælle eller partner, der har givet sit samtykke til kvindens behandling med kunstig befrugtning, vil kunne dømmes som far til barnet på baggrund af det afgivne samtykke, uanset om befrugtningen er sket med hans sæd, eller der er anvendt donorsæd fra en anden mand.

Lov om kunstig befrugtning indeholder i kapitel 6 regler om information og samtykke, der understøtter børnelovens regler om faderskab til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning.

Efter §§ 23 og 24 skal der, før behandling med kunstig befrugtning indledes, indhentes skriftligt samtykke til behandlingen fra kvinden og fra dennes eventuelle ægtefælle eller partner. Den behandlende læge skal påse, at samtykket fortsat er gyldigt, når behandlingen påbegyndes. Samtykket kan kun afgives på baggrund af en skriftlig og mundtlig information om behandlingens virkninger og bivirkninger, herunder risici i forbindelse med behandlingen. Informationen skal endvidere omfatte information om adoption. Den behandlende læge skal sikre, at der gives information om de civilretlige virkninger af, at en kvinde eller et par modtager donerede kønsceller i forbindelse med behandling med kunstig befrugtning.

3.2.2. Regeringens overvejelser

Gennemgangen af reglerne om faderskab viser, at mulighederne for at fastslå et faderskab og dermed et forældreskab til et barn hviler på den traditionelle opfattelse af og det genetiske faktum, at et barn er undfanget af en mand og en kvinde og dermed har både en far og en mor. Anvendelsen af kunstig befrugtning gør det imidlertid muligt at danne sociale familier, der består af forældre af samme køn. Som et led i bestræbelserne på at gøre den familieretlige lovgivning kønsneutral og så vidt muligt at give medmødre til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, samme retsstilling som fædre, ønsker regeringen, at reglerne om faderskab i børneloven udvides således, at der så vidt muligt gælder samme regler uanset de involveredes køn.

Samtidig ønsker regeringen at anerkende, at der vil være par af samme køn, der ønsker at indgå en aftale med en kendt mand om, at den ene kvinde skal kunstigt befrugtes med mandens sæd, og at han sammen med moren skal være barnets retlige forældre, hvilket lovgivningen bør rumme og afspejle.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Regeringen foreslår, at børnelovens regler om faderskab generelt ændres således, at de også finder anvendelse på medmoderskab. Når et barn er blevet til ved kunstig befrugtning, skal morens kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner have mulighed for at blive registreret som medmor til barnet eller anerkende medmoderskabet til barnet. Hun skal endvidere kunne dømmes som medmor til barnet. Medmoderskab vil have samme retsvirkninger som faderskab.

Regeringen foreslår desuden, at børnelovens regler om faderskab i forbindelse med kunstig befrugtning ændres, så en kendt sæddonor som udgangspunkt anses som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning af en kvinde, der er gift eller registreret med en kvinde eller har en kvindelige partner eller er enlig. Det skal dog være muligt for sæddonor, den kvinde, der skal behandles, og kvindens partner, at aftale, at det i stedet er kvindens partner, der skal være medmor til barnet.

3.2.3.1. Medmoderskab ved kunstig befrugtning

Det foreslås, at børnelovens § 27 om faderskab til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, flyttes til § 28 og udvides til også at omfatte medmoderskab. Dette medfører, at medmoderskab kan etableres, når det er godtgjort, at moren er blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, og at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner anses som barnets medmor, hvis hun har givet samtykke til behandlingen, og barnet må antages at være

blevet til ved denne. Hun skal endvidere skriftligt have givet samtykke til behandlingen og erklæret, at hun skal være barnets medmor.

Bestemmelsens anvendelsesområde vil fortsat være afgrænset til tilfælde, hvor behandlingen er foregået i overensstemmelse med reglerne i lov om kunstig befrugtning. Bestemmelsen omfatter således ikke situationer, hvor et par bestående af to kvinder aftaler med en mand, at han skal have samleje med den ene kvinde alene med henblik på at gøre hende gravid, hvorefter den anden kvinde skal være medmor til barnet. Bestemmelsen omfatter heller ikke situationer, hvor et par bestående af to kvinder aftaler med en mand, at han skal donerer sin sæd, som de selv - uden deltagelse af en sundhedsperson - anvender til insemination af den ene kvinde alene med henblik på at gøre hende gravid, hvorefter den anden kvinde skal være medmor til barnet. Formålet med denne afgrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde er at sikre, at parterne på forhånd vejledes om og kender deres retsstilling og kan indrette sig i tillid hertil.

Når betingelserne i den foreslåede § 28 er opfyldt, kan morens kvindelige ægtefælle eller partner blive registreret som medmor til barnet, eller hun kan anerkende medmoderskabet til barnet. Hun kan endvidere dømmes som medmor til barnet. Reglerne herom gennemgås i det følgende.

Registrering eller anerkendelse af medmoderskab vil træde i stedet for stedbarnsadoption efter adoptionslovens § 8 a, jf. punkt 3.3.

Herudover foreslås det i § 28 a, stk. 1, at i tilfælde, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde, eller har en registreret partner eller en kvindelig parter, behandles med kunstig befrugtning med sæd fra en kendt sæddonor, vil manden anses som barnets retlige far, jf. punkt 3.2.3.6. Forud for donationen afgiver donor skriftligt samtykke til, at kvinden modtager behandlingen, og erklærer samtidig, at han skal være barnets far. Manden skal dog ifølge den foreslåede § 28 a, stk. 2, ikke anses som far til barnet, hvis han sammen med moren og hendes partner, skriftligt erklærer, at ægtefællen eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor.

3.2.3.1.1. Registrering af medmoderskab

Det foreslås, at børnelovens regler om faderskab generelt ændres således, at de også finder anvendelse på medmoderskab. Når et barn er blevet til ved kunstig befrugtning, skal morens kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner have mulighed for at blive registreret som medmor til barnet i forbindelse med barnets fødsel.

Det foreslås, at der i børneloven indsættes bestemmelser, der giver den kvinde, der efter de foreslåede bestemmelser i §§ 28 og 28 a, stk. 2, anses som medmor til et barn, mulighed for at få sit medmoderskab registreret på tilsvarende måde som registrering af faderskab i forbindelse med registreringen af barnets fødsel efter børnelovens §§ 1-3. Bestemmelserne om registrering af medmoderskab foreslås indsat i et nyt kapitel i børneloven (kapitel 1 a, §§ 3 a-3 c). Hvis moren og medmoren er gift med hinanden sker registreringen på grundlag af ægteskabet eller det registrerede partnerskab (§ 3 a), og hvis moren er ugift, sker registreringen på grundlag af en omsorgs- og ansvarserklæring (§ 3 b). I begge situationer skal parterne fremlægge dokumentation for, at betingelserne i de foreslåede §§ 28-28 a er opfyldt.

Registrering af faderskab foretages i dag af personregisterføreren, men det foreslås, at registrering af medmoderskab foretages af statsforvaltningen. Dette skyldes, at registrering af medmoderskab forudsætter en vis sagsbehandling, som statsforvaltningen har de bedste

forudsætninger for at håndtere. Registrering af medmoderskab forudsætter således, at det dokumenteres, at moren er blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, at barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og at medmoren skriftligt har givet samtykke til den kunstige befrugtning og erklæret, at hun skal være barnets medmor.

3.2.3.1.2. Statsforvaltningens behandling af sager om medmoderskab

Det foreslås, at reglerne i børnelovens kapitel 2 om statsforvaltningens behandling af sager om faderskab ligeledes skal finde anvendelse på sager om medmoderskab til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning efter de foreslåede bestemmelser i § 28 og § 28 a, stk. 2.

Dette indebærer navnlig, at en medmor skal kunne anerkende medmoderskabet til barnet, hvis medmoderskabet ikke er blevet registreret, jf. børnelovens § 14, stk. 1, hvis anvendelsesområde således foreslås udvidet.

Endvidere skal en kvinde, hvis medmoderskab er registreret eller anerkendt, kunne rejse sag om medmoderskab efter § 5 inden seks måneder efter barnets fødsel. Ligeledes skal en kvinde, der har givet samtykke til, at moren behandles med kunstig befrugtning og erklæret at ville være barnets medmor, kunne rejse sag om medmoderskabet, jf. den foreslåede bestemmelse i § 6 a.

Samtidig foreslås morens oplysningspligt i § 8 udvidet til også at omfatte oplysning om, hvorvidt hun er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet antages at være blevet til ved denne behandling, jf. de foreslåede ændringer af § 28 og de nye foreslåede §§ 28 a-28 b. De gældende begrænsninger i oplysningspligten udvides til også at omfatte medmoderskab, der er registreret eller anerkendt.

Bestemmelserne om genoptagelse af faderskab i kapitel 4 (§§ 21-26) foreslås ligeledes udvidet således, at de finder anvendelse på medmoderskab.

3.2.3.1.3. Domstolenes behandling af sager om medmoderskab

Bestemmelserne i børnelovens kapitel 3 (§§ 15-20) om domstolenes behandling af sager om faderskab vil efter forslaget finde anvendelse på sager om medmoderskab.

Det foreslås i den forbindelse, at der i børnelovens § 20 om dom til faderskab indsættes en bestemmelse, hvorefter en kvinde kan dømmes som medmor, hvis hun har givet samtykke til, at moren er blevet behandlet med kunstig befrugtning som nævnt i forslaget til §§ 28 og 28 a, og barnet må antages at være blevet til ved denne behandling. Dette indebærer, at en kvinde, der har givet samtykke til, at hendes partner er blevet kunstigt befrugtet, og at hun skal være barnets medmor, kan dømmes som medmor til barnet, hvis hun efter fødslen ikke vil anerkende medmoderskabet.

Om ændringerne af reglerne om domstolenes behandling af faderskabssager i retsplejelovens kapitel 42 a henvises til punkt 3.7.3.

3.2.3.1.4. Fælles forældremyndighed

Når medmoderskabet er fastslået får moren og medmoren automatisk fælles forældremyndighed over barnet, hvis de er gift med hinanden eller har indgået registreret partnerskab.

Hvis moren og medmoren ikke er gift med hinanden, får de fælles forældremyndighed ved afgivelse af en omsorgs- og ansvarserklæring, jf. den foreslåede bestemmelse i § 3 b.

Om forældremyndighed henvises til punkt 3.4.

3.2.3.2.1. Faderskab når barnet er blevet til ved kunstig befrugtning, og moren er gift med en mand eller har en mandlig partner

Som nævnt i punkt 3.2.1.3 finder børnelovens almindelige regler om registrering og anerkendelse af faderskab tilsvarende anvendelse, når barnet er blevet til ved kunstig befrugtning, herunder at en ægtemand eller mandlig partner, der har givet sit samtykke til kvindens behandling med kunstig befrugtning, vil kunne dømmes som far til barnet.

De foreslåede bestemmelser om medmoderskab til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, ændrer ikke ved dette. Det foreslås dog, at nogle af de foreslåede bestemmelser om medmoderskab ved kunstig befrugtning også skal finde anvendelse på faderskab ved kunstig befrugtning. Det drejer sig navnlig om adgangen til at rejse sag om faderskab, jf. den foreslåede bestemmelse i § 6 a, og moderens oplysningspligt i § 8, der begge er beskrevet i punkt 3.2.3.3. Det drejer sig endvidere om § 20 om dom til faderskab, der er beskrevet i punkt 3.2.3.4.

3.2.3.6. Faderskab når barnet er blevet til ved kunstig befrugtning, og moren er gift eller registreret med en kvinde eller har en kvindelig partner

Som nævnt oven for skal lovforslaget også tage højde for situationer, hvor en kvinde, hendes ægtefælle, registrerede partner, eller partner af samme køn og en mand (en kendt sæddonor) bliver enige om, at kvinden (moren) skal kunstigt befrugtes med mandens sæd, og at han – sammen med moren – skal være barnets retlige forældre. Dette forslag vil indebære, at det ikke vil være medmorens, men derimod den kendte sæddonors retsstilling i forhold til faderskab, forældremyndighed, ret til barsel m.v., der er i fokus.

På den baggrund foreslås det i § 28 a, at når en kvinde, der er gift med en kvinde, eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar med en bestemt mands sæd, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved den kunstige befrugtning, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Endvidere skal ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal føde barnet, have givet samtykke til behandlingen.

Det foreslås endvidere, at de tre parter skal kunne erklære, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal føde barnet, skal anses som barnets medmor. Dette medmoderskab skal etableres efter de foreslåede nye regler om medmoderskab i den foreslåede § 28 a, stk. 2, jf. punkt 3.2.3.1.

Det foreslås, at mandens faderskab i disse situationer skal kunne registreres af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel (den foreslåede § 1 a) på samme måde som registrering af medmoderskab, jf. punkt 3.2.3.1.1.

Endvidere foreslås det, at reglerne i børnelovens kapitel 2-4 om statsforvaltningens og domstolenes behandling af faderskabssager ligesom ved sager om medmoderskab skal finde anvendelse på disse faderskabssager, jf. punkt 3.2.3.1.2. og 3.2.3.1.3.

Endelig foreslås det, at moren og faren automatisk får fælles forældremyndighed over barnet ved registreringen af faderskabet, når moren er gift med en kvinde eller har en registreret partner, jf. den foreslåede nye bestemmelse i forældreansvarslovens § 7, stk. 1, nr. 1, der er beskrevet i punkt 3.4.3. Hvis moren er ugift, kan hun og faren få fælles forældremyndighed ved afgivelse af en omsorgs- og ansvarserklæring efter den gældende bestemmelse i § 2, jf. punkt 3.4.1.

Det vurderes relevant at foretage konsekvensrettelser af bestemmelserne om information og samtykke ved kunstig befrugtning i kapitel 6 i lov om kunstig befrugtning, i relation til samtykke til kunstig befrugtning og til erklæring om faderskab eller medmoderskab efter de her foreslåede bestemmelser. Disse ændringsforslag vil blive fremsat sammen med andre ændringer i lov om kunstig befrugtning i efteråret 2013. Der er i nærværende lovforslag taget højde for dette, da det foreslås, at dette forslag skal træde i kraft den 1. december 2013.

3.3. Adoptionsloven

3.3.1. Gældende ret

Ifølge adoptionslovens § 8 a, kan der ske adoption af en registreret partners barn fra fødslen. Retten gælder for en adoptant, der har indgået registreret partnerskab med moren til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, hvis parret boede sammen på tidspunktet for behandlingen med kunstig befrugtning.

I disse tilfælde etableres ved adoption et retligt medmoderskab med retsvirkning fra barnets fødsel, hvor de retlige forpligtelser og rettigheder er de samme for medmoren som i tilfælde af et fastslået faderskab for en mand. Adoption kan bevilliges til den, der er fyldt 18 år.

3.3.2. Regeringens overvejelser

Regeringen er af den opfattelse, at reglerne i adoptionsloven om stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen vil være overflødige med de foreslåede ændringer i børneloven om muligheden for at registre et medmoderskab.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Adoptionslovens § 8 a foreslås ophævet. Bestemmelsen giver en registreret partner eller ægtefælle af samme køn mulighed for at stedbarnsadoptere partnerens barn fra fødslen, når det antages, at barnet er blevet til ved kunstig befrugtning. Herudover foreslås enkelte konsekvensændringer.

3.4. Forældreansvarsloven

3.4.1. Gældende ret

Forældreansvarsloven (lovbekendtgørelse nr. 1073 af 20. november 2012) indeholder regler om forældremyndighed og samvær. Et grundlæggende princip i loven er, at alle afgørelser skal træffes efter, hvad der er bedst for barnet. Loven bygger på, at et barn har ret til to forældre. Udgangspunktet er, at forældrene har fælles forældremyndighed - også efter en samlivsophævelse.

I lovens kapitel 2 reguleres det, hvem der er indehaver af forældremyndigheden ved barnets fødsel, og hvordan placeringen af forældremyndigheden efterfølgende kan ændres.

Efter forældreansvarslovens § 6 har forældre, der er gift med hinanden ved barnets fødsel, herunder har indgået registreret partnerskab, eller som senere indgår ægteskab med hinanden fælles forældremyndighed. Dette gælder dog ikke, hvis ægtefællerne ved barnets fødsel er separerede. I så fald har moren forældremyndigheden alene, medmindre den separerede mand anses som far til

barnet, enten ifølge anerkendelse eller dom, eller hvis forældrene har afgivet en erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Herudover har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har været gift med hinanden inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Efter forældreansvarslovens § 7, har forældre, der ikke er gift med hinanden, fælles forældremyndighed, hvis de efter børneloven har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, eller de efter § 9 har indgået aftale om fælles forældremyndighed. Derudover har forældrene fælles forældremyndighed, hvis faderskabet fastsættes ved anerkendelse eller dom, og forældrene har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel. I øvrige tilfælde har moren forældremyndigheden alene.

Forældre, der ikke har fælles forældremyndighed, kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen skal anmeldes til statsforvaltningen, jf. lovens § 9. Derudover kan forældre, der ikke lever sammen, og som har fælles forældremyndighed, aftale, at en af dem skal have forældremyndigheden alene. Aftalen skal anmeldes til statsforvaltningen. Desuden kan forældre aftale, at forældremyndigheden overføres fra den ene forælder til den anden. Aftalen skal anmeldes til statsforvaltningen, jf. § 13, stk. 1. Endelig kan forældremyndigheden ved aftale godkendt af statsforvaltningen overføres til andre end forældrene, f.eks. til et ægtepar i forening, herunder den ene forælder og dennes ægtefælle, jf. § 13, stk. 2.

3.4.2. Regeringens overvejelser

Efter regeringens opfattelse er det afgørende, at de foreslåede muligheder for etablering af medmoderskab mv. i børneloven følges op med en udvidelse af forældreansvarslovens anvendelsesområde. Det er således regeringens opfattelse, at fastslåelse af medmoderskab skal have samme retsvirkninger i forhold til etableringen af fælles forældremyndighed som fastslåelse af faderskab. Det samme skal gælde i forhold til det faderskab, der etableres mellem mor og en kendt donor efter dette forslag.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Forældreansvarsloven foreslås ændret således, at bestemmelserne om fælles forældremyndighed udvides. Det foreslås, at en medmor ligestilles med en far i forhold til etablering af fælles forældremyndighed.

Herudover foreslås forældreansvarslovens § 7 ændret således, at en mor, der er gift med en kvinde, og den sæddonor, der registreres som far til barnet efter den foreslåede bestemmelse i børnelovens § 1 a, automatisk får fælles forældremyndighed over barnet ved registreringen af faderskabet.

I de tilfælde, hvor sæddonor anses som far til et barn, der er født af en ugift kvinde, foreslås ingen ændringer. Fælles forældremyndighed vil i disse situationer kunne etableres efter de gældende regler i forældreansvarsloven, herunder hvis faderskabet registreres ved en omsorgs- og ansvarserklæring efter børnelovens § 2, jf. forældreansvarslovens § 7, stk. 1, nr. 2.

3.5. Lov om børns forsørgelse

3.5.1. Gældende ret

Lov om børns forsørgelse indeholder i § 19 bestemmelser om, at statsforvaltningen kan pålægge faren at betale bidrag til moren til udgifter ved fødslen og til morens underhold 2 måneder før og 1

måned efter fødslen. Under særlige omstændigheder kan bidrag pålægges for indtil 4 måneder før og 9 måneder efter fødslen. Bidraget kan pålægges, uanset at barnet er dødfødt. Endvidere kan den, der har eller kan have besvangret en kvinde, pålægges at betale bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter.

3.5.2. Regeringens overvejelser

Efter regeringens opfattelse skal de foreslåede muligheder for etablering af medmoderskab i børneloven følges op med en udvidelse af muligheden i lov om børns forsørgelse for at pålægge en medmor bidrag på samme måde, som en far kan pålægges bidrag.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Lov om børns forsørgelse foreslås udvidet således, at også medmoren kan sættes i bidrag på samme måde som en far kan sættes i bidrag.

Herudover foreslås det, at der skabes en direkte lovhjemmel i lov om børns forsørgelse til, at den mand eller kvinde, der har givet samtykke til, at en kvinde er blevet kunstigt befrugtet i overensstemmelse med betingelserne i børnelovens §§ 27-28 b, kan pålægges at betale bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter på samme måde som den mand, der har eller kan have besvangret en kvinde.

3.6. Barselloven

3.6.1. Gældende ret

Barselloven giver en far og mor ret til fravær i forbindelse med graviditet og fødsel og adoptanter ret til fravær i forbindelse med adoption. Herudover gives en mor og en far med tilknytning til arbejdsmarkedet ret til barseldagpenge under fravær i forbindelse med graviditet og fødsel samt adoptanter med tilknytning til arbejdsmarkedet ret til barseldagpenge under fravær i forbindelse med adoption. Endvidere giver loven de nævnte forældre ret til fravær og barseldagpenge i forbindelse med forældreorlov.

3.6.2. Regeringens overvejelser

Efter regeringens overvejelser bør barselloven ændres således, at medmødre ikke længere behandles efter adoptionsreglerne sådan, at medmødres ret til fravær og barseldagpenge sidestilles med fædres rettigheder.

I de tilfælde, hvor sæddonor registreres som far til et barn, der er født af en gift kvinde efter de foreslåede bestemmelser i børnelovens § 1 a, foreslås det, at den gældende retstilstand opretholdes, således at retten til fravær og barseldagpenge skal tilkomme faren. Da morens kvindelige ægtefælle i disse tilfælde ikke bliver retlig forælder til barnet, er det regeringens opfattelse, at hun ikke skal opnå ret til fravær og barseldagpenge, uanset om hun fungerer som barnets sociale forælder, idet barnet allerede har to retlige forældre.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Som konsekvens af forslaget om, at medmødre kan registreres som forældre efter børnelovens regler uden at gennemføre en stedbarnsadoption, foreslås det at ophæve den bestemmelse i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven), der giver den adoptant, der har stedbarnsadopteret sin registrerede partners barn fra fødslen, ret til orlov i forbindelse med barnets fødsel og ret til forældreorlov. Samtidig foreslås, at barsellovens regler om farens ret til orlov i forbindelse med barnets fødsel og farens ret til at opnå ret til forældreorlov udvides således, at

reglerne også omfatter kvinder, der registreres som medmødre til børn efter børnelovens regler. Dette medfører tillige, at medmoren på samme måde som fædre over for arbejdsgiveren skal iagttage varslingsreglerne i barsellovens § 15, stk. 3 og 4.

3.7. Retsplejeloven

3.7.1. Gældende ret

Reglerne om behandlingen af faderskabssager ved domstolene fremgår af retsplejelovens kapitel 42 a (§§ 456 a-456 o). Reglerne skal ses i sammenhæng med børnelovens regler om, hvilken mand som kan registreres eller dømmes som far til et barn.

Kapitel 42 a i retsplejeloven fik sin nuværende affattelse ved lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven m.v.), der blev vedtaget samtidig med børneloven, jf. punkt 3.2. Reglerne i det nye kapitel 42 a i retsplejeloven trådte i kraft den 1. juli 2002 samtidig med den nye børnelov og har virkning for sager om faderskab til børn, der fødes den 1. juli 2002 eller senere, samt for sager, der den 1. juli 2002 eller senere genoptages efter børnelovens § 22.

Bestemmelsen i børnelovens § 22 angår genoptagelse af faderskabssager, når moren eller hendes dødsbo, barnet, dets værge eller dødsbo og faren eller hans dødsbo i enighed anmoder om det. Sådanne sager skal behandles efter reglerne i det nye kapitel 42 a, uanset, hvornår barnet er født.

Med undtagelse af sager omfattet af børnelovens § 22 skal sager om faderskab til børn, der er født før den 1. juli 2002, behandles efter de hidtil gældende regler i retsplejelovens kapitel 42 a, således som bestemmelserne så ud forud for nyaffattelsen af kapitlet.

Efter den nuværende affattelse af retsplejelovens § 456 a finder reglerne i kapitel 42 a anvendelse på sager om faderskab til børn, herunder spørgsmål om genoptagelse af sådanne sager.

Efter retsplejelovens § 456 b, stk. 1, nr. 2 og 3, kan sag om faderskab indbringes for retten her i landet, hvis en mand, der er part i sagen, har bopæl eller ophold her, eller hans dødsbo behandles eller har været behandlet her, eller faderskabet her i landet er registreret efter børnelovens §§ 1-3, anerkendt efter børnelovens §§ 14 eller 19 eller fastslået ved dom. Rejses sagen efter anmodning fra en mand, som efter børnelovens § 6 har ret til at få prøvet, om han er barnets far, kan sagen dog kun indbringes for retten her i landet, såfremt moren og barnet har bopæl her, jf. retsplejelovens § 456 b, stk. 2.

Sag om faderskab indbringes efter retsplejelovens § 456 c, stk. 1, som udgangspunkt for den byret, hvor moren har hjemting. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at har moren ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den mand, der er part i sagen, har hjemting. Hvis flere mænd ved sagens indbringelse for retten er parter i sagen, bestemmer justitsministeren, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for. Sagens parter er ifølge retsplejelovens § 456 e, stk. 1, barnet eller dets dødsbo, moren eller hendes dødsbo samt den eller de mænd, som retten efter børnelovens § 17 skal inddrage.

Efter retsplejelovens § 456 f, stk. 1, giver retten meddelelse om sagens indbringelse for retten til parterne, herunder til en mand, som under sagen inddrages som part.

Hvis en part har behov for advokatbistand, kan retten efter retsplejelovens § 456 g beskikke en advokat for vedkommende. Beskikkelse for en inddraget mand er obligatorisk, når der efter indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller i tilfælde, hvor den opgivne far er død, ikke gives møde af manden eller dødsboet.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 456 h, stk. 1, at retten drager omsorg for sagens oplysning. Retten træffer i den forbindelse selv bestemmelse om afhøring af parter og vidner og om tilvejebringelse af udtalelser fra sagkyndige og andre bevismidler, jf. § 456 h, stk. 2. Politiet yder i medfør af bestemmelsens stk. 3 retten bistand til sagens oplysning, herunder ved eftersøgning af opgivne fadermuligheder.

Parternes pligt til at medvirke til sagens oplysning følger af retsplejelovens § 456 i, stk. 1, hvoraf det fremgår, at moren har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far. Den eller de mænd, der er parter i sagen, har efter bestemmelsens stk. 2 pligt til at møde i retten og dér afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid.

Efter retsplejelovens § 456 k, stk. 2, kan kun retten træffe bestemmelse om, at en mand ikke længere skal være inddraget som part i sagen.

Endvidere hæves sagen efter retsplejelovens § 456 k, stk. 3, når faderskabet er anerkendt, ingen af de mænd, der er parter i sagen, bliver dømt som far, barnet er afgået ved døden, eller ingen fadermuligheder er oplyst eller kan identificeres eller findes.

Når faderskabet er fastslået eller sagen er hævet, påhviler det efter retsplejelovens § 456 n, stk. 1, 1. pkt., retten snarest muligt at give statsforvaltningen meddelelse herom.

3.7.2. Regeringens overvejelser

Som nævnt oven for under punkt 2 har dette lovforslag til formål at sikre en højere grad af ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt køn i relation til reglerne om forældreskab (faderskab og medmoderskab). Lovforslaget skal samtidig sikre hensynet til barnets bedste.

Børnelovens regler om forældreskab foreslås på den baggrund ændret således, at det fremover vil være muligt for en kvinde, som har samtykket til kunstig befrugtning af sin ægtefælle, registrerede partner eller partner og har erklæret at ville været barnets medmor, at blive registreret som barnets medmor, ligesom en mand i et sådant tilfælde i dag kan blive registreret som barnets far.

Som en konsekvens heraf bør reglerne i retsplejeloven om domstolenes behandling af sager om faderskab og en række andre love ændres, så de også omfatter sager om medmoderskab.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at en række af reglerne i retsplejelovens kapitel 42 a om behandlingen af faderskabssager ved domstolene ændres således, at reglerne fremover kommer til at gælde ikke kun for sager om faderskab, men også for sager om medmoderskab. En mulig medmor bør således så vidt muligt ligestilles med en mulig far til et barn for så vidt angår pligter og rettigheder under en sådan sag.

Det foreslås endvidere, at retsplejelovens § 456 i, stk. 2, ændres således, at det præciseres, at vidnepligten for andre end moren i sager om faderskab og medmoderskab angår forhold, som kan have betydning for, om den pågældende kan dømmes som far eller medmor til barnet. En mand eller en kvinde, som er part i sagen på baggrund af et samtykke eller en erklæring afgivet i medfør af de foreslåede §§ 28-28 b i børneloven, vil således være forpligtet til at møde i retten og afgive forklaring om samtykket eller erklæringen. På denne måde sikres det, at bestemmelsen i højere grad afspejler, at et faderskab fastslås både på baggrund af såvel et genetisk faderskab som et samtykke til kunstig befrugtning.

3.8. Arveloven

3.8.1. Gældende ret

Arvelovens kapitel 1 regulerer slægtninges arveret efter loven. Det følger af lovens § 1, at en arveladers nærmeste slægtsarvinger er dennes børn. Børnene arver lige. Er et barn død, træder dets børn i dets sted og arver indbyrdes lige. På tilsvarende måder arver fjernere livsarvinger.

Har arveladeren ikke efterladt sig børn eller andre livsarvinger, arver arveladerens forældre, jf. § 2. Forældrene arver hver en halvdel. Er en af forældrene død, træder dennes børn i den pågældendes sted og arver indbyrdes lige. På tilsvarende måder arver fjernere livsarvinger. Er der ingen livsarvinger efter den ene af forældrene, arver den anden af forældrene eller dennes livsarvinger alene.

Er der ingen arvinger efter § 1 eller § 2, arver arveladerens bedsteforældre, jf. § 3. Halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på fædrene side og halvdelen bedsteforældrene på mødrene side. Er en af bedsteforældrene død, træder dennes børn, men ikke fjernere livsarvinger, i den pågældendes sted. Mellem fædrene og mødrene arvinger indbyrdes deles arven som fastsat i § 2. Er der kun arvinger på fædrene eller mødrene side, arver disse alene.

Bestemmelsen angiver, hvordan arven kvantitativt skal fordeles mellem bedsteforældrene, og anvender i den forbindelse de kønsspecifikke betegnelser ”fædrene” og ”mødrene”.

Det følger således af § 3, at halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på fædrene side, halvdelen bedsteforældrene på mødrene side. Mellem fædrene og mødrene arvinger indbyrdes deles arven som fastsat i arvelovens § 2 (stirpalgrundsætningen). Er der kun arvinger på fædrene eller mødrene side, arver disse alene.

Efterlader arveladeren en ægtefælle, arver denne imidlertid alene, jf. arvelovens § 9, stk. 2.

3.8.2. Regeringens overvejelser

Som nævnt oven for under punkt 2 har dette lovforslag til formål at sikre en højere grad af ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt køn i relation til reglerne om forældreskab (faderskab og medmoderskab). Lovforslaget skal samtidig sikre hensynet til barnets bedste.

I den forbindelse bør arvelovens § 3, der har nær sammenhæng med de foreslåede regler i børneloven om faderskab, medmoderskab og moderskab, ændres således, at bestemmelsen i højere grad afspejler en ligestilling af par af samme køn og par af forskelligt køn i relation til reglerne om arv.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at arvelovens § 3 gøres kønsneutral således, at bestemmelsen i højere grad afspejler en ligestilling af par af samme køn og par af forskelligt køn. Ændringen vil samtidig præcisere, at arv efter en arvelader, som har haft forældre af samme køn, fordeles på samme måde som arv efter en arvelader, som har haft forældre af forskelligt køn.

4. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser

Ved udformningen af reglerne om faderskab og medmoderskab skal der tages hensyn til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (Menneskerettighedskonventionen) og FN-konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen).

Menneskerettighedskonventionen fastlægger borgernes grundrettigheder i forhold til staten og andre borgere. Konventionen er rettet mod de deltagende stater, men den indeholder også bestemmelser, der kan have betydning for afgørelsen af tvister mellem to borgere.

Efter konventionens artikel 8, stk. 1, har enhver har ret til respekt for sit privat- og familieliv. Efter bestemmelsens stk. 2 kan indgreb i retten til privat- og familieliv dog være berettiget, hvis det sker i overensstemmelse med loven og eksempelvis er nødvendigt for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Beskyttelsen forudsætter, at der foreligger et familie- eller privatliv. Efter retspraksis rækker begrebet ”familieliv” ud over den almindelige kernefamilie. Ved vurderingen af, om der består et familieliv, lægges der blandt andet vægt på genetiske og juridiske familieband og på sociale relationer i form af et de facto familieliv. Ugifte samlevende er således omfattet af begrebet. Et fast parforhold kan dog også være omfattet af begrebet, selvom parret ikke bor sammen. I forhold til børn lægges der ud over genetiske bånd også vægt på de faktiske relationer mellem barnet og den pågældende. En forælders relation til et barn kan være omfattet af bestemmelsen, selvom barnet og den pågældende aldrig har boet sammen, hvis de på anden måde har etableret faktiske relationer. Endelig kan bestemmelsen også omfatte situationer, hvor der alene består en social relation mellem barnet og den pågældende.

Det må herefter antages, at der normalt ikke består et familieliv mellem en mand, der afgiver sæd (sæddonor) til brug for kunstig befrugtning, og det barn, der bliver resultatet af behandlingen. En sæddonors relationer til sit genetiske barn er således ikke generelt beskyttet af konventionen.

Beskyttelsen af retten til familieliv efter Menneskerettighedskonventionen skal også ses i sammenhæng med Børnekonventionen, der er et af de grundlæggende internationale instrumenter til beskyttelse af børn. Den indeholder en række principper og retningslinjer for behandlingen af børn, navnlig at barnets tarv altid skal komme i første række.

Efter konventionen skal barnets ret til at bevare sin identitet, herunder blandt andet i familieforhold, respekteres, og princippet om, at begge forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling, skal anerkendes. Den fastlægger imidlertid ikke, om det afgørende for forholdet mellem et barn og dets forældre er et genetisk, et juridisk eller et socialt forældreskab. Da konventionen accepterer og beskytter familierelationer, der er etableret gennem adoption (artikel 21), må det antages, at konventionen ligeledes accepterer og beskytter familieliv, der ikke bygger på genetiske relationer.

Det må herefter antages, at konventionerne ikke generelt er til hinder for at afskære en sæddonor fra at få prøvet, om han er genetisk far til et barn, der kan være blevet til ved hjælp af hans sæd, ligesom de generelt ikke er til hinder for at afskære et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, fra at få prøvet, hvem der er hans biologiske far

5. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Formålet med lovforslaget er at opnå en tidssvarende og helhedsorienteret lovgivning, der sikrer en højere grad af ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt køn, og som samtidig sikrer hensynet til barnets bedste. Med lovforslaget fastslås, at par af samme køn ligesom par af forskelligt køn kan registreres om forældre til det barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, og hvor partneren har samtykket til behandlingen. Der tages således et yderligere skridt i retningen af, at skabe kønsneutralitet i den familieretlige lovgivning og samtidig sikre et barn to forældre – uanset køn – i de tilfælde, hvor forældrene sammen har planlagt at få barnet.

Lovforslaget vurderes på denne baggrund at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører samlet set ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner og regioner. Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for staten.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Efter lovforslaget vil det fremover være muligt at få registreret et medmoderskab ved statsforvaltningen. Det vil være en administrativ lettelse for borgerne, idet der ikke som efter de gældende regler først skal behandles en faderskabssag og derefter ansøges om stedbarnsadoption.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder, organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

AC-Børnehjælp, Adoptionsnævnet, Adoption & Samfund, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Civilstyrelsen, DanAdopt, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Fertilitetsselskab, Dansk Selskab for Folkesundhed, Dansk selskab for Patientsikkerhed, Danske Advokater, Danske Bioanalytikere, Danske Familieadvokater, Dansk Erhverv, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Psykolog Forening, Danske Patienter, Danske Regioner, Den Centrale Videnskabsetiske Komité, Den Danske Dommerforening, Dansk Socialrådgiverforening, Det Ethiske Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Et barn to forældre, Jordemoderforeningen, Fag og Arbejde, Fagligt Fælles Forbund, Familiens Forening, Forbundet af

Pædagoger og Klubfolk, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Speciallæger, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Foreningen af offentlige chefer i statsforvaltningerne, Foreningen af socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Forældre og Fødsel, Handel, Transport og Service, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kommunernes Landsforening, Kvinderådet, Kristeligt Fagbevægelse, Institut for Menneskerettigheder, Københavns Byret, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, Landsforeningen for Ufrivilligt Barnløse, Lægeforeningen, Lærernes Centralorganisation, Mandecentret, Mødrehjælpen, Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, Patientforeningen i Danmark, Patientforsikringen, Patientombuddet, Praktiserende Lægers Organisation, Procesbevillingsnævnet, Red Barnet, Retten i Esbjerg, Retten i Glostrup, Retten i Helsingør, Retten i Herning, Retten i Hillerød, Retten i Hjørring, Retten i Holbæk, Retten i Holstebro, Retten i Horsens, Retten i Kolding, Retten i Lyngby, Retten i Nykøbing Falster, Retten i Næstved, Retten i Odense, Retten i Randers, Retten i Roskilde, Retten i Svendborg, Retten i Sønderborg, Retten i Viborg, Retten i Aalborg, Retten i Århus, Retten på Bornholm, Retten på Frederiksberg, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforening, Sundhedsstyrelsen, Sundhedsvæsenets Patientklagenævn, Vestre Landsret, Østre Landsret, og Yngre Læger.

12. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Der skal ikke gennemføres en stedbarnsadoption, men medmoren kan registreres som forælder i medfør af børnelovens regler.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Børneloven

Til nr. 1, 5 og 7 (§ 1, stk. 1, § 2, stk. 1, 2. pkt., og § 3)

Bestemmelserne regulerer, hvornår faderskab kan registreres i forbindelse med barnets fødsel.

De foreslåede ændringer er indsat for at præcisere, at den registrering af faderskab, der foretages i forbindelse med registrering af barnets fødsel, jf. lovens kapitel 1, foretages af personregisterføreren.

Herudover foreslås det i § 1, stk. 1, præciseret, at bestemmelsen alene omfatter en kvinde, der er gift med en mand, idet registrering af medmoderskab til et barn, der er født af en kvinde, der er gift med en anden kvinde, er reguleret i den foreslåede nye bestemmelse i børnelovens § 3 a (forslagets § 1, nr. 4).

§ 3 om registrering af faderskab, der er anerkendt inden fødslen, foreslås konsekvensrettet i forhold til den foreslåede nyaffattelse af § 14 (forslagets § 1, nr. 18).

Til nr. 2, 3 og 6 (§ 1, stk. 2, nr. 2, § 1, stk. 4, nr. 2 og § 2, stk. 3, nr. 1)

En ægtemand anses som udgangspunkt som barnets far, jf. børnelovens § 1, stk. 1.

Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtemanden er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, jf. børnelovens § 1, stk. 3. Ægtemanden anses dog ikke automatisk som far i en række tilfælde, herunder hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret.

Hvis moren er ugift, når barnet fødes, anses en mand som far til barnet, hvis han sammen med moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, jf. børnelovens § 2, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret.

Med forslaget ændres undtagelserne i børnelovens § 1 og § 2 sådan, at bestemmelserne udvides til de tilfælde, hvor moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret. Baggrunden for ændringen er, at det med forslaget bliver muligt at registrere et medmoderskab, og at morens tidligere kvindelige ægtefælle eller registrerede partner skal have samme mulighed som morens tidligere mandlige ægtefælle for at gøre indsigelser mod faderskabet, jf. forslagets § 1, nr. 10.

Til nr. 4 (§ 1 a)

Formålet med forslaget til en ny bestemmelse i § 1 a er at indføre en nem og enkel adgang til registrering af faderskab for den mand, der efter den foreslåede bestemmelse i § 28 a, stk. 1, (forslagets § 1, nr. 32) anses som far til et barn. Denne bestemmelse regulerer faderskab og medmoderskab i situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar med sæd fra en kendt mand. I sådanne situationer, hvor alle tre involverede parter er enige om den kunstige befrugtning, anses manden som udgangspunkt som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Endvidere skal ægtefællen eller partneren have givet skriftligt samtykke til, at den kvinde, der skal føde barnet, behandles med kunstig befrugtning. Manden anses dog ikke som

far til barnet, hvis alle tre parter skriftligt erklærer, at ægtefællen eller partneren skal være barnets medmor, jf. bestemmelsens stk. 2.

Når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, føder et barn, registreres sæddonor efter den foreslåede bestemmelse i § 1 a, *stk. 1*, som far til barnet, når betingelserne i den foreslåede § 28 a er opfyldt. Registeringen af faderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel. Dette gælder efter *stk. 2* også, selvom sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moren har modtaget behandling med kunstig befrugtning.

Registreringen sker på baggrund af den blanket, der indeholder det samtykke til kunstig befrugtning fra morens ægtefælle eller partner, og den erklæring om faderskab fra sæddonor, der henvises til i § 28 a, *stk. 1*. Det er ikke nødvendigt, at sæddonor vedkender sig faderskabet over for statsforvaltningen; denne vedkendelse er indeholdt i den erklæring, som han afgav forud for den kunstige befrugtning. Det er ligeledes ikke nødvendigt, at moren eller hendes ægtefælle eller partner accepterer, at sæddonor registreres som barnets far. Se neden for om parternes mulighed for efter registreringen at rejse sag om fader- eller medmoderskab.

Efter § 1 a kan registreringen kun ske i forbindelse med barnets fødsel. Dette indebærer i praksis, at statsforvaltningen skal modtage de dokumenter mv., der er nødvendige for registreringen, inden ca. 14 dage efter barnets fødsel på samme måde, som personregisterføreren i dag skal modtage en omsorgs- og ansvarserklæringen inden for ca. 14 dage efter barnets fødsel for at kunne registrere et faderskab. Hvis erklæringen ikke er modtaget, sender personregisterføreren meddelelse til statsforvaltningen sådan, at statsforvaltningen kan rejse en faderskabssag efter børnelovens kapitel 2. I tilfælde, hvor statsforvaltningen ikke modtager de dokumenter mv., der er nødvendige, kan registreringen ikke ske efter § 1 a, men sagen overgår til statsforvaltningens behandling af faderskabssager efter kapitel 2. Dette regelsæt giver manden mulighed for at anerkende faderskabet efter den foreslåede nye bestemmelse i § 14, *stk. 4*, (forslagets § 1, nr. 18). I sager, der kan afsluttes med en registrering, vil moren efter de gældende regler ikke have en egentlig oplysningspligt i forhold til, hvem der er eller kan være far til barnet. Ligeledes vil moren og hendes ægtefælle eller den mand, hun sammen erklærer at ville varetage omsorgen og ansvaret for barnet med, være beskyttet i forhold til andre mænds indsigelse over for det registrerede faderskab. Hvis sagen derimod behandles i statsforvaltningen efter børnelovens kapitel 2, vil moren have en oplysningspligt, og andre mænd vil have mulighed for at få prøvet, om de er eller kan være far til barnet.

Efter *stk. 3* kan statsforvaltningen ikke registrere faderskabet, hvis 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift (med en mand eller en kvinde) eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter den foreslåede § 28, uden at være separeret, eller 2) en af de tre parter, der er omfattet af § 28 a, anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Det er ikke til hinder for registreringen af medmoderskab efter § 1 a, at en anden mand har haft seksuelt forhold til hende i den periode, hvor hun blev gravid. En sådan mand vil, når særlige betingelser er opfyldt, kunne få efterprøvet, om han er barnets far, jf. den foreslåede § 6 (forslagets § 1, nr. 11). Endvidere har parterne efter § 5 (forslagets § 1, nr. 10) mulighed for at rejse faderskabssag eller medmoderskabssag over for statsforvaltningen, jf. § 5, *stk. 1*.

Registrering af faderskab efter § 1 a medfører, at forældrene automatisk får fælles forældremyndighed, jf. den foreslåede nye bestemmelse i forældreansvarslovens § 7, *stk. 1*, nr. 3 (forslagets § 3, nr. 2).

Der henvises til punkt 3.2.3. og 3.4.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 8 (§§ 3 a-3 c)

Det er formålet med lovforslaget at sikre, at medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre. Det foreslås derfor, at der i børneloven indsættes bestemmelser, der regulerer fastslåelse af medmoderskab til et barn, der fødes af en kvinde, der er blevet gravid ved hjælp af kunstig befrugtning. De foreslåede §§ 3 a-3 c indeholder sammen med de foreslåede nye bestemmelser i børnelovens §§ 28 og 28 a, stk. 2 (forslagets § 1, nr. 32), de materielle betingelser for at fastslå og registrere medmoderskab.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 28 anses den kvindelige ægtefælle, den registrerede partner eller partneren til en kvinde, der er blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, som barnets medmor, hvis hun har givet samtykke til behandlingen, barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og hun har erklæret, at hun skal være barnets medmor. Bestemmelsen gælder kun, hvis den kunstige befrugtning er gennemført med sæd fra en ikke kendt (anonym) donor. Anvendes der sæd fra en kendt donor, anses manden som far til barnet, jf. § 28 a, stk. 1, medmindre de tre parter erklærer, at den fødende kvindes ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor, hvorefter hun anses som medmor til barnet.

De foreslåede bestemmelser i §§ 3 a-3 c svarer indholdsmæssigt til bestemmelserne i børnelovens §§ 1-3 med de tillem্পninger, der følger af de særlige forhold omkring medmoderskab.

Den foreslåede § 3 a regulerer spørgsmålet om medmoderskab til et barn, der fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner.

Efter *stk. 1* registreres morens ægtefælle eller registrerede partner som barnets medmor, når betingelserne i de foreslåede bestemmelser i børnelovens §§ 28 eller 28 a opfyldt. Bestemmelsen finder kun anvendelse, hvis ægteskabet eller det registrerede partnerskab består på det tidspunkt, hvor barnet fødes. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel. Den nærmere fremgangsmåde ved registreringen er beskrevet oven for i bemærkningerne til § 1, nr. 4.

I *stk. 2* opregnes en række tilfælde, hvor bestemmelsen i *stk. 1* ikke gælder, dvs. hvor morens ægtefælle eller registrerede partner alligevel ikke registreres som barnets medmor. De foreslåede undtagelser svarer til de gældende undtagelser i børnelovens § 1, stk. 2, der regulerer de tilfælde, hvor morens ægtemand ikke anses som far til barnet. Der henvises til punkt. 3.2.3.1. i de almindelige bemærkninger.

Efter *nr. 1* registreres ægtefællen eller partneren ikke som barnets medmor, hvis ægtefællerne eller de registrerede partnere på tidspunktet for barnets fødsel er separerede. Denne undtagelse omfatter ikke situationer, hvor samlivet på fødselstidspunktet er eller har været ophævet, hvor forældrene endnu ikke er separerede ved bevilling, eller hvor en bevilling er bortfaldet, idet forældrene har genoptaget samlivet.

Efter *nr. 2* registreres ægtefællen eller partneren heller ikke som barnets medmor, hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle (mand eller kvinde) eller en anden registreret partner uden at være separeret.

Endelig må registrering efter *nr. 3* ikke finde sted, hvis begge ægtefæller eller partnere anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Afgår ægtefællen eller den registrerede partner ved døden, efter barnet er født, kan ægtefællens eller partnerens dødsbo ikke forhindre, at medmoderskabet registreres, men boet kan i stedet rejse sag om fader- eller medmoderskab, jf. den foreslåede ændring af børnelovens § 5, stk. 2, jf. forslaget § 1, nr. 10.

Forslaget til *stk. 3* angår tilfælde, hvor moren har været gift, men hvor hendes ægtefælle eller partner er død før barnets fødsel, men efter at moren har modtaget behandling med kunstig

befrugtning. I sådanne tilfælde registreres den afdøde ægtefælle eller partner som medmor til barnet, når betingelserne i §§ 28 eller 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Forslaget til *stk. 4* indeholder en række undtagelser til *stk. 3*. Undtagelserne svarer til dem, der efter *stk. 2* gælder, hvor barnet fødes, mens ægtefællen eller den registrerede partner lever. Registrering kan således ikke finde sted, hvis ægtefællerne eller de registrerede partnere på dødstidspunktet var separerede, moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller registreret partner uden at være separeret, eller hvis moren anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Den foreslåede § 3 b angår medmoderskab til børn i tilfælde, hvor moren er ugift, men hvor hun sammen med en kvinde erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet ("omsorgs- og ansvarserklæring"). I sådanne tilfælde registreres den pågældende kvinde som medmor til barnet, når betingelserne i børnelovens §§ 28 eller 28 a, stk. 2, er opfyldt. Det er uden betydning, om den pågældende kvinde (medmor er gift med en anden). Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel. Den nærmere fremgangsmåde ved registreringen er beskrevet oven for i bemærkningerne til § 1, nr. 4.

Det bemærkes, at moren i dag efter børnelovens § 4 kan rejse en sag om faderskab inden barnets fødsel. Dette giver parterne mulighed for at anerkende faderskabet efter § 14, stk. 1 (forslagets § 1, nr. 18), inden barnets fødsel ved afgivelse af en "omsorgs- og ansvarserklæring". Med indførelsen af medmoderskab vil denne bestemmelse også omfatte anerkendelse af medmoderskab. Dette betyder, at der også er mulighed for at anerkende medmoderskab inden barnets fødsel.

Bestemmelsen i § 3 b kan ikke anvendes, hvis moren på fødselstidspunktet er gift eller har en registreret partner. I så fald anvendes bestemmelsen i børnelovens § 1, hvis moren er gift med en mand, eller den foreslåede bestemmelse i § 3 a, hvis moren er gift med en kvinde eller har indgået registreret partnerskab. Det følger endvidere af det foreslåede *stk. 3*, at bestemmelsen heller ikke kan anvendes i de tilfælde, hvor moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en ægtefælle (mand eller kvinde) eller en registreret partner uden at være separeret. Bestemmelsen svarer til, hvad der gælder for ægtefæller samt ugifte af forskelligt køn. Registreringen kan derimod ske, selv om moren bor eller har boet sammen med andre uden at være gift.

Det, parterne skal erklære, er, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det må antages, at parterne i almindelighed kun vil påtage sig en sådan pligt, hvis parterne har fælles bopæl eller agter at etablere en sådan bopæl. Der er imidlertid efter bestemmelsen, som det er tilfældet efter § 14, stk. 1, i dag, ikke noget til hinder for, at parterne kan have til hensigt sammen at varetage omsorgen og ansvaret for barnet, selv om de opretholder hver deres bopæl.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 3 c kan medmoderskab, der før barnets fødsel er anerkendt efter § 14, stk. 1 (forslagets § 1, nr. 18), anvendes som grundlag for registrering af medmoderskab i forbindelse med registreringen af barnets fødsel. Det betyder, at forældrene kan bede personregisterføreren om at registrere medmoderskabet i umiddelbar forlængelse af barnets fødsel ved fremlæggelse af den omsorgs- og ansvarserklæring, som parterne har indgivet til statsforvaltningen inden barnets fødsel, og som statsforvaltningen har kvitteret for.

Registreringen sker på baggrund af den blanket, der indeholder det samtykke til kunstig befrugtning og den erklæring om medmoderskab fra morens ægtefælle eller partner, der henvises til i §§ 28 og § 28 a.

Ligesom ved registrering af faderskab efter § 1 a (forslagets § 1, nr. 4) kan medmoderskab efter §§ 3 a-3 c i et vist omfang rejses efterfølgende, jf. §§ 5 og 6 (forslagets § 1, nr. 10 og 11).

Registrering af medmoderskab efter § 3 a medfører, at forældrene automatisk får fælles forældremyndighed over barnet, jf. § 6, stk. 1, i forældreansvarsloven. Tilsvarende får forældrene også fælles forældremyndighed over barnet, hvis de efter § 3 b eller § 3 c, jf. § 14, stk. 1, afgiver en omsorgs- og ansvarserklæring.

Der henvises til punkt 3.2.3. og 3.4.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 9, 17, 19, 22, 24, 30 og 31 (Overskrifterne til kapitel 2, 3 og 5 samt overskrifterne før §§ 14, 18, 19, 20 og 27)

Det foreslås, at overskrifterne til en række kapitler og bestemmelser ændres således, at de afspejler, at de pågældende dele af loven også finder anvendelse på medmoderskab.

Til nr. 10 (§ 5)

Bestemmelsen regulerer spørgsmålet om rejsning af en faderskabssag i tilfælde, hvor faderskabet er registreret af personregisterføreren, eller der er sket anerkendelse over for statsforvaltningen. Registreringer og anerkendelser, der er omfattet af bestemmelsen, er foreløbige i seks måneder efter, at barnet er født. Inden for denne periode kan moren, faren eller en særlig værge for barnet rejse faderskabssag ved statsforvaltningen. Adgangen er fri og er f.eks. ikke betinget af, at det sandsynliggøres, at en anden mand er barnets far. Ifølge bestemmelsens stk. 2 har ægtemandens dødsbo tillige mulighed for at rejse en faderskabssag, medmindre faren må anses for at have behandlet barnet som sit.

Med forslaget sikres det, at der på samme måde kan rejses en sag om medmoderskab, når medmoderskabet er registreret, eller der er sket anerkendelse over for statsforvaltningen efter barnets fødsel.

Til nr. 11 (§ 6)

§ 6 vedrører en mands ret til selvstændigt at rejse sag, til at indtræde i en verserende sag og til at få genbehandlet en sag, der allerede har været rejst, uanset om faderskab er fastslået. En mand, som har haft et seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid, har ret til at få prøvet, om han er barnets far. Denne ret er dog begrænset, hvis en ægtemand efter børnelovens § 1 er blevet registreret som far til barnet, eller hvis en mand er registreret som far på baggrund af en omsorgs- og ansvarserklæring, jf. børnelovens § 6, stk. 2. I disse tilfælde kan en mand, der mener, at han kan være far til barnet, alene komme med sine indsigelser til registreringen, hvis han har været gift med moren uden at være separeret eller har levet i et fast samlivsforhold med hende i den periode, hvor hun blev gravid. Herudover fastsættes det i bestemmelsen, at en mand, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med moren uden at være separeret, snarest muligt skal have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse faderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis han allerede er part i sagen.

Med forslaget udvides bestemmelsens *stk. 1* således, at en mand også kan fremsætte anmodning om at få prøvet faderskabet i tilfælde, hvor der verserer en sag om medmoderskab.

Derudover foreslås bestemmelsens *stk. 2* udvidet således, at søgsmålsretten tillige er begrænset i de tilfælde, hvor en kvinde er registreret som medmor efter de foreslåede §§ 3 a-3 c.

Den orienteringsret, der efter det gældende *stk. 3* omfatter en mand, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med moren uden at være separeret, foreslås flyttet uændret til § 6 b, *stk. 2* (forslagets § 1, nr. 12).

Til nr. 12 (§ 6 a og 6 b)

Den foreslåede bestemmelse i § 6 a er ny og vedrører den mand eller den kvinde, der har givet samtykke til, at moren behandles med kunstig befrugtning, jf. de foreslåede §§ 28-28 b. Manden eller kvinden kan efter den foreslåede bestemmelse rejse sag om henholdsvis faderskab eller medmoderskab. Udvidelsen skal ses som en konsekvens af den lovændring, der trådte i kraft den 1. oktober 2012, hvor børnelovens § 27 blev ændret, og som konsekvens af de foreslåede bestemmelser om, at en medmor kan registreres som forælder til et barn. Med udvidelsen får den

mand eller kvinde, der med sit samtykke efter §§ 28-28 b har en forventning om at blive forælder til barnet, en lovhjelmet ret til at rejse en sag, der ikke er afhængig af, om vedkommende har haft et seksuelt forhold til moren. Anmodningen skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen verserer en sag om faderskab eller medmoderskab.

Den foreslåede bestemmelse i § 6 b, er delvis ny. I *stk. 1*, er den nuværende § 6, stk. 3, videreført uændret. Derudover fastsættes det i det foreslåede *stk. 2*, at en kvinde, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret med moren uden at være separeret, snarest muligt skal have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse medmoderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis hun allerede er part i sagen. Der fastsættes således en orienteringspligt over for kvinden på samme måde, som der er en orienteringspligt over for en mand, der har været gift med moren.

Til nr. 13 (§ 7)

Bestemmelsen regulerer statsforvaltningens pligt til af egen drift at rejse faderskabssag.

De foreslåede ændringer udvider anvendelsesområdet i *stk. 1* til tillige at omfatte sager om medmoderskab. Er barnet død, foreslås i *stk. 2* en tilsvarende udvidelse således, at statsforvaltningen alene skal søge faderskab eller medmoderskab fastslået, såfremt moren eller nogen, som har en retlig interesse i det, anmoder om det.

Til nr. 14-16 (§ 8, § 9, stk. 1, og § 12)

Børneloven indeholder en række bestemmelser om statsforvaltningens behandling af faderskabssager. Disse bestemmelser foreslås ændret således, at de også finder anvendelse på børn, der er blevet til ved behandling med kunstig befrugtning efter de foreslåede §§ 28-28 b, uanset om det er en mand eller en kvinde, der har givet samtykke til behandlingen.

Efter 8, *stk. 1*, skal moren oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Det foreslås, at denne pligt udvides til også at omfatte oplysninger om, hvorvidt hun efter §§ 28-28 b er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet er blevet til ved denne behandling.

Stk. 2 indeholder to undtagelser til hovedreglen om morens oplysningspligt. Efter den første undtagelse gælder oplysningspligten ikke i tilfælde, hvor faderskabet anerkendes ved en omsorgs- og ansvarserklæring i medfør af § 14, stk. 1. Denne undtagelse foreslås udvidet til også at omfatte medmoderskab.

Efter den anden undtagelse i *stk. 2* har moren kun oplysningspligt, når faderskabet er registreret efter §§ 1 eller 2 eller efter § 3, jf. § 14, stk. 1, eller der efter barnets fødsel er sket anerkendelse efter § 14, stk. 1, hvis det fastslås eller må anses for væsentligt bestyrket, at den mand, der er registreret som barnets far eller har anerkendt faderskabet, ikke er barnets far, dvs. når sagen genoptages. Denne undtagelse foreslås videreført i *stk. 3*, idet det dog præciseres, at den ikke finder anvendelse på sager omfattet af en ny bestemmelse om kunstig befrugtning i *stk. 4*.

I *stk. 4* foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse om en undtagelse til morens oplysningspligt ved kunstig befrugtning. Efter bestemmelsen skal moren i situationer, hvor hun har modtaget behandling med kunstig befrugtning efter §§ 28-28 b, jf. forslagets § 1, nr. 32, og hvor faderskab er registreret efter børnelovens kapitel 1, medmoderskab er registreret kapitel 1 a, eller faderskab eller medmoderskab er anerkendt efter barnets fødsel efter § 14, stk. 1, kun have oplysningspligt, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved denne behandling. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis tidspunktet for behandlingen ikke stemmer overens med fødselstidspunktet og barnets udvikling ved fødslen, eller hvis den kunstige befrugtning er sket med mandens egen sæd, og det godtgøres, at barnet ikke er blevet til ved hjælp af denne sæd.

Den nugældende § 8, stk. 3, foreslås videreført uændret i *stk. 5*.

§ 9 fastlægger, hvem der er parter i en faderskabssag. Den foreslåede ændring af bestemmelsen udvider dens anvendelsesområde til også at omfatte sager om medmoderskab. Endvidere udvides kredsen af personer, der er parter i en sag om faderskab eller medmoderskab i statsforvaltningen, således, at den kvinde, der er registreret som medmor eller har anerkendt medmoderskabet, eller hendes dødsbo, også er part i disse sager, og således, at en ægtefælle eller partner, der har samtykket til, at moren blev behandlet med kunstig befrugtning, jf. §§ 28-28 a, eller hendes dødsbo, også er parter i disse sager.

Statsforvaltningens mulighed for efter § 12 at bestemme, at en mand, der utvivlsomt ikke er barnets far, skal udtræde af en faderskabssag, foreslås udvidet til også at omfatte en kvinde, der utvivlsomt ikke kan anses som barnets medmor.

Til nr. 18 (§ 14)

Børnelovens § 14 omhandler anerkendelse af faderskab over for statsforvaltningen. Efter § 19 gælder den også for anerkendelse af faderskab over for retten. Det foreslås, at bestemmelsens anvendelsesområde generelt udvides til også at omfatte anerkendelse af medmoderskab.

Efter *stk. 1*, kan en mand anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det gælder dog, ikke hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel eller forventede fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret. Det foreslås, at bestemmelsens anvendelsesområde udvides til også at omfatte anerkendelse af medmoderskab, når det er en kvinde, der sammen med moren ønsker at varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Dette forudsætter dog, at betingelserne i de foreslåede §§ 28 og 28 a, stk. 2, (forslagets § 1, nr. 32) for at anse kvinden som barnets medmor er opfyldt.

Det foreslås endvidere, at undtagelsen om tidligere ægteskab i relation til både faderskab og medmoderskab skal udvides til at omfatte situationer, hvor moren har haft en anden ægtefælle (mand eller kvinde) eller en registreret partner.

§ 14 indeholder i stk. 2 og 3 to andre muligheder for at anerkende faderskab:

Efter *stk. 2* kan en mand anerkende faderskabet, hvis han har haft seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid, hvis hun i denne periode efter det oplyste – herunder hendes forklaring efter § 8 (forslagets § 1, nr. 14) – ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd. En mand kan også anerkende faderskabet, hvis han utvivlsomt er barnets far, hvilket f.eks. kan være godtgjort gennem en retsgenetisk undersøgelse.

Efter *stk. 3* kan en mand anerkende faderskabet, selvom moren har haft seksuelt forhold til andre mænd i den periode, hvor hun blev gravid, forudsat at han og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det er endvidere en betingelse for anerkendelsen, at den tiltrædes, af de andre mænd, der er parter i sagen, jf. § 9 (forslagets § 1, nr. 15). Det er ikke en betingelse for anerkendelse af faderskab efter denne bestemmelse, at moren og den mand, der ønsker at anerkende faderskabet, havde seksuelt forhold i den periode, hvor hun blev gravid, og de skal ikke afgive oplysninger herom. Bestemmelsen giver således barnets sociale far mulighed for at anerkende faderskabet til barnet.

Begge bestemmelser foreslås opretholdt, idet ”seksuelt forhold til andre mænd” i begge bestemmelser udvides med ”kunstig befrugtning med en anden mands sæd. Endvidere foreslås det, at anerkendelse efter stk. 3 skal være betinget af tiltrædelse af alle sagens parter, jf. § 9 (forslagets § 1, nr. 15), hvorefter bl.a. en registreret eller anerkendt medmor er parter i sagen.

Det foreslås, at der i *stk. 4* indsættes en bestemmelse svarende til stk. 2, hvorefter en mand, der efter de foreslåede §§ 28-28 b (forslagets § 1, nr. 32) om faderskab efter kunstig befrugtning anses som barnets far, kan anerkende faderskabet, hvis moren ikke kan være blevet gravid med en anden mand, eller hvis den pågældende mand utvivlsomt er barnets far. Denne sidstnævnte betingelse er kun relevant, hvis den kunstige befrugtning er gennemført med mandens egen sæd.

Endelig foreslås det, at der i § 14 indsættes en bestemmelse, hvorefter en kvinde, der efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnets medmor, kan anerkende medmoderskabet. Efter *stk. 5*, der svarer til *stk. 2*, kan anerkendelse af medmoderskab ske, hvis moren efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til en mand, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med samtykke fra andre.

Hvis moren i den periode, hvor hun blev gravid, har haft et seksuelt forhold til en mand, kan medmoderskabet anerkendes, hvis den pågældende kvinde og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Dette gælder også i tilfælde, hvor moren i den periode, hvor hun blev gravid, er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvor en anden har givet samtykke til behandlingen og erklæret at ville være far eller medmor til barnet, jf. §§ 28-28 b. Dette forudsætter, at anerkendelsen tiltrædes af sagens øvrige parter.

De gældende bestemmelser i § 14, stk. 4-7, om statsforvaltningens behandling af sager om anerkendelse af faderskab flyttes til stk. 7-10. I den forbindelse foreslås bestemmelserne ændret sådan, at de tager hensyn til de nye og ændrede bestemmelser om anerkendelse af fader- og medmoderskab i stk. 1-6. Bestemmelserne indeholder formkrav til anerkendelser. Efter *stk. 7* skal anerkendelse efter *stk. 1-6* ske skriftligt, og anerkendelse efter *stk. 3* og *6* kan kun ske ved personligt fremmøde. Efter *stk. 8*, kan der ikke ske anerkendelse efter *stk. 1-6*, hvis en af parterne er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6. Hvis den der anerkender faderskabet eller medmoderskabet er umyndig som følge af mindreårighed, skal værgerne samtykke i anerkendelsen. Efter *stk. 9*, skal den mand, der anerkender faderskabet eller den kvinde, der anerkender medmoderskabet være gjort bekendt med retsvirkningerne af anerkendelsen og med, at sagen kan kræves afgjort ved retten. Endelig følger det af *stk. 10*, at faderskab eller medmoderskab ikke inden barnets fødsel kan anerkendes efter *stk. 2*, nr. 2, *stk. 3*, *stk. 4*, nr. 2, *stk. 5* og *stk. 6*.

Som dokumentation for at betingelserne for en anerkendelse er opfyldt fremlægges den blanket, der indeholder samtykke til kunstig befrugtning og erklæring om henholdsvis faderskab eller medmoderskab, der er henvises til i §§ 28-28 b.

Endelig foreslås det, at bemyndigelsesbestemmelsen i den gældende § 14, stk. 8, om social- og integrationsministerens adgang til at bestemme, at en anerkendelse af faderskab afgivet i udlandet skal ligestilles med en anerkendelse for statsforvaltningen, udvides til også at omfatte medmoderskab. Det foreslås videre, at bestemmelsen flyttes til § 33 (forslagets § 1, nr. 33), der indeholder de øvrige bemyndigelsesbestemmelser i børneloven.

Til nr. 20 (§ 16)

Bestemmelsen i § 16 om morens pligt til i en retssag om faderskab at afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, foreslås udvidet til også at omfatte tilfælde, hvor hun er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald, hvem der har samtykket til behandlingen. Samtidig foreslås det, at undtagelserne fra oplysningspligten i § 8, stk. 2-5, jf. forslagets § 1, nr. 14, skal finde tilsvarende anvendelse.

Til nr. 21 (§ 17)

Med den foreslåede ændring af § 17 bliver det muligt for retten at inddrage de kvinder, der er nævnt i de foreslåede §§ 6 b og 9, jf. forslagets § 1, nr. 12 og 15.

Til nr. 23 (§ 19)

Med forslaget udvides bestemmelsen i § 19 således, at et medmoderskab kan anerkendes over for retten på samme måde som et faderskab.

Til nr. 25 (§ 20)

Bestemmelsen i § 20, *stk. 1-3*, regulerer, hvornår en mand, der ikke har anerkendt faderskabet til et barn, kan dømmes som far til barnet. Faderskabet fastslås på grundlag af retsgenetiske undersøgelser eller en konkret bedømmelse af den pågældende mands seksuelle forhold til moren, herunder om moren har haft seksuelt forhold til andre mænd.

Det foreslås, at der i § 20 indsættes et nyt *stk. 4*, om fastslåelse af medmoderskab til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning. Efter bestemmelsen kan en kvinde dømmes som medmor, hvis kvinden har givet samtykke til, at moren er blevet behandlet med kunstig befrugtning som nævnt i de foreslåede §§ 28 eller 28 a, *stk. 2*, jf. forslagets § 1, nr. 32, og barnet må antages at være blevet til ved denne behandling.

Tilsvarende foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 5* om fastslåelse af faderskab til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning. Efter bestemmelsen kan en mand dømmes som far, hvis han efter §§ 27 a-28 b, jf. forslagets § 1, nr. 32 har givet samtykke til, at moren er blevet behandlet med kunstig befrugtning.

Det vil typisk ikke være relevant at anvende retsgenetiske undersøgelser i disse situationer, fordi der altid er anvendt donorsæd. Derimod er det selve samtykket til behandlingen med kunstig befrugtning, der kan danne grundlag for dom til faderskab eller medmoderskab. Det kan dog være relevant at anvende retsgenetiske undersøgelser i de tilfælde, hvor der er en kendt donor, der kan dømmes som far til barnet.

Til nr. 26 (§ 21, *stk. 1 og 2*)

Bestemmelsen i § 21 regulerer, hvornår en faderskabssag kan genoptages, når faderskabet til et barn ikke er registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom.

Ændringen medfører, at bestemmelsens *stk. 1* udvides til også at gælde tilfælde, hvor hverken medmoderskab eller faderskab til et barn er registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom. Samtidig udvides personkredsen, der kan anmode om genoptagelse, til at omfatte henholdsvis en mand, som har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. de foreslåede § 6, *stk. 1-3* eller § 6 a (forslagets § 1, nr. 11 og 12), eller en kvinde, som har ret til at få prøvet, om hun er barnets medmor, jf. § 6 a (forslagets § 1, nr. 12).

Ændringen medfører videre, at bestemmelsens *stk. 2* tilsvarende udvides til også at omfatte de tilfælde, hvor det antageliggøres, at en bestemt kvinde kan blive barnets medmor.

Til nr. 27 (§ 22, *stk. 2 og 3*)

Bestemmelsen i § 22 regulerer, hvornår en faderskabssag kan genoptages, når det er registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom. Det fremgår af bestemmelsen, at faderskabssagen kan genoptages, hvis moren eller hendes dødsbo, barnet og faren eller dennes dødsbo i enighed anmoder om det.

Den foreslåede ændring medfører, at genoptagelse også kan finde sted i de tilfælde, hvor det er medmoderskab, der er registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, og hvor moren eller hendes dødsbo, barnet og medmoren eller hendes dødsbo i enighed anmoder om det.

Til nr. 28 (§ 23)

Bestemmelsen i § 23 regulerer spørgsmålet om genoptagelse af en faderskabssag, når der i forbindelse med registreringen af faderskabet er sket fejl mv., som kan have haft betydning for, hvem der er registreret som barnets far. Med bestemmelsen er der navnlig sigtet til tilfælde, hvor der er sket personforveksling eller skrivefejl m.v. således, at en forkert mand er blevet registreret som barnets far.

Ændringen i *stk. 1* medfører, at genoptagelse også kan finde sted i de tilfælde, hvor der er sket fejl i forbindelse med registrering af medmoderskab.

Ændringen i *stk. 2* udvider undtagelsesbestemmelsen til *stk. 1* således, at genoptagelsessag heller ikke kan rejses af den registrerede medmor eller hendes dødsbo, hvis hun med kendskab til fejlen har anerkendt barnet ved at behandle det som sit. Samtidig udvides bestemmelsen således, at det samme gælder for moren og hendes dødsbo, hvis hun under tilsvarende omstændigheder har ladet medmoren behandle barnet som sit.

Ændringen i *stk. 3* udvider personkredsen, der kan anmode om genoptagelse til også at omfatte en kvinde, som efter § 6 b, skal have meddelelse om barnets fødsel, hvis meddelelsen ikke er kommet frem til den pågældende inden fem måneder efter fødslen.

Til nr. 29 (§ 24)

Bestemmelsen i § 24 regulerer spørgsmålet om genoptagelse i tilfælde, hvor faderskabet allerede er fastslået ved registrering, anerkendelse eller dom, men hvor der efterfølgende er kommet nye oplysninger frem, der vil kunne antages at ville give sagen et andet udfald, eller hvis der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald. Ved afgørelse af, om en sag skal genoptages, tillægges det navnlig betydning, hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel, om faren med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er barnets far, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit, om moren med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far, har ladet faren behandle barnet som sit, om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse, og om barnet kan forvente at ville få en far, hvis sagen genoptages.

Den foreslåede ændring i *stk. 1* medfører, at genoptagelse også kan finde sted i forhold til et medmoderskab i de tilfælde, hvor der efterfølgende er kommet nye oplysninger frem m.v.

I *stk. 2* er der foreslået tilføjet et nyt *nr. 3*, der indeholder en bestemmelse for medmoren svarende til den gældende *nr. 2* for faren. De foreslåede *nr. 4-6* er tilsvarende foreslået udvidet til også at omfatte tilfælde, hvor medmoderskab er fastslået.

Til nr. 32 (§§ 27-28 b)

De gældende bestemmelser i §§ 27 og 28 fastlægger, hvem der anses som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning. § 27 fastlægger betingelserne for, at morens ægtemand eller mandlige partner kan anses som far til barnet, mens § 28 fastlægger, i hvilke situationer en sæddonor kan og ikke kan anses eller dømmes som far. Disse bestemmelser er beskrevet i punkt. 3.2.1.3.

Disse to bestemmelser foreslås ophævet og erstattet af bestemmelserne i §§ 27-28 b. Disse bestemmelser viderefører indholdet af de gældende bestemmelser i §§ 27 og 28, men supplerer dem med nye regler om medmoderskab ved kunstig befrugtning og om faderskab ved kunstig befrugtning af en kvinde, der er i et parforhold med en anden kvinde. Samtidig er de gældende bestemmelser præciseret samt tilpasset til de nye bestemmelser om fader- og medmoderskab.

Bestemmelserne i §§ 27-28 b er opbygget således: §§ 27 og 27 a fastlægger i hvilke situationer en sæddonor generelt kan og ikke kan anses som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning med hans sæd, mens §§ 28-28 b indeholder bestemmelser om, hvem der anses som far eller medmor til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning. Der vil derfor være en vis overlapning mellem bestemmelserne, da §§ 27 og 27 a har fokus på sæddonors retsstilling, mens det centrale i §§ 28-28 b er, hvem der anses som retlig forælder til barnet.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 27 anses en sæddonor ikke som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning med hans sæd af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, i følgende tre situationer:

Efter bestemmelsen i *nr. 1* anses sæddonor ikke som far, hvis en anden mand eller en kvinde efter den foreslåede bestemmelse i § 28, der er beskrevet neden for, anses som barnets far eller medmor. Denne bestemmelse er en delvis videreførelse af den gældende bestemmelse i § 28, stk. 1.

Efter bestemmelsen i *nr. 2* anses sæddonor ikke som far, hvis hans sæd er anvendt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Dette gælder dog ikke, hvis manden efter de foreslåede bestemmelser i §§ 28 a eller 28 b, der er beskrevet neden for, anses som far til barnet. Denne bestemmelse viderefører den gældende bestemmelse i § 28, stk. 1, jf. stk. 2, men supplerer den med en ny undtagelse – den nye bestemmelse om faderskab i § 28 a.

Efter bestemmelsen i *nr. 3* anses sæddonor ikke som far, hvis hans sæd er anvendt uden hans viden eller efter hans død. Denne bestemmelse viderefører sammen med den foreslåede bestemmelse i § 27 a den gældende bestemmelse i § 28, stk. 4.

Når betingelserne i nr. 1-3 er opfyldt, anses sæddonor ikke som far til barnet, og han vil heller ikke kunne dømmes som far til barnet, jf. den foreslåede nye bestemmelse i § 20, stk. 5 (forslagets § 1, nr. 25).

I forlængelse heraf foreslås det i § 27 a, at en sæddonor i sager, der ikke er omfattet af § 27, anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning. Denne bestemmelse viderefører sammen med den foreslåede bestemmelse i § 27, *nr. 3*, den gældende bestemmelse i § 28, stk. 4. Bestemmelsen indebærer navnlig, at en mand, der donerer sæd til kunstig befrugtning uden for sundhedssystemet, dvs. kunstig befrugtning, der ikke er foretaget af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning. Dette vil f.eks. være tilfældet ved såkaldte hjemmeinseminationer.

Den foreslåede bestemmelse i § 28 viderefører den gældende bestemmelse i § 27, der fastlægger den faderskabsretlige stilling for morens ægtemand eller mandlige partner, når moren er blevet kunstigt befrugt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Det er efter bestemmelsen uden betydning, om befrugtningen af kvinden er sket med ægtemandens eller den mandlige partners egen sæd, eller om hun er blevet behandlet med sæd fra en kendt eller ikke kendt (anonym) donor. Det afgørende er alene, om ægtemanden eller partneren har givet samtykke til behandlingen og erklæret at skulle være barnets far, og om barnet må antages at være blevet til ved den kunstige befrugtning.

Bestemmelsen bygger på en formodning for, at barnet er blevet til ved den kunstige befrugtning, og at ægtemanden eller partneren derfor skal anses som far til barnet.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen i forhold til den gældende bestemmelse i § 27 indebærer, at den tillige regulerer den retlige stilling for morens kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner af samme køn, når moren er blevet kunstigt befrugt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Ligesom ved faderskab efter den gældende bestemmelse, anses morens kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner af samme køn som barnets medmor, hvis moren er blevet kunstigt befrugt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, hvis hendes partner skriftligt har givet samtykke til behandlingen og erklæret, at hun skal være barnets medmor, og barnet må antages at være blevet til ved behandlingen. Dette gælder dog kun situationer, hvor moren er blevet behandlet med sæd fra en ikke kendt (anonym) donor. Dette skyldes, at bestemmelsen ikke omfatter situationer, hvor moren har en kvindelig partner og er blevet behandlet med sæd fra en kendt donor.

Den foreslåede bestemmelse i § 28 a indeholder regler om faderskab og medmoderskab i situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde, har en registreret partner eller en kvindelig

partner, er blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar med sæd fra en kendt mand, dvs. en mand, som har doneret sæden til netop denne bestemte kvinde. I sådanne situationer, hvor alle tre involverede parter er enige om den kunstige befrugtning, anses manden efter *stk. 1* som udgangspunkt som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Endvidere skal ægtefællen eller partneren have givet skriftligt samtykke til, at den kvinde, der skal føde barnet, behandles med kunstig befrugtning. Dette samtykke omfatter således ikke, hvem der skal være barnets far eller medmor. Efter *stk. 2* anses manden dog ikke som far til barnet, hvis alle tre parter skriftligt erklærer, at ægtefællen eller partneren skal være barnets medmor. Denne erklæring supplerer hendes samtykke efter *stk. 1* til selve behandlingen med kunstig befrugtning og omfatter således også spørgsmålet om forældreskabet til barnet. Ved afgivelse af denne erklæring anses ægtefællen eller partneren som barnets medmor.

Endelig indeholder den foreslåede § 28 b en bestemmelse, hvorefter en kendt sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis fire følgende betingelser er opfyldt: 1) Den kunstige befrugtning skal være foretaget af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, 2) manden skal skriftligt have givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen, 3) barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og 4) manden skal skriftligt have erklæret, at han skal være barnets far. Bestemmelsen omfatter ikke situationer, der er omfattet af de foreslåede §§ 28 og 28 a. Anvendelsesområdet for bestemmelsen er typisk situationer, hvor en kvinde, der ikke er gift, som ikke har en registreret partner eller en partner, ønsker at blive gravid ved hjælp af sæd fra en bestemt mand. I sådanne situationer anses manden som far til barnet.

De samtykker og erklæringer, der nævnes i §§ 28-28 b, skal afgives, inden behandlingen med kunstig befrugtning iværksættes. Dermed er parternes retlige status i forhold til barnet fastlagt, når den kunstige befrugtning foretages. Disse erklæringer kan senere danne grundlag for registrering og anerkendelse af medmoder- og faderskab efter de foreslåede nye bestemmelser i §§ 1 a, 3 a, 3 b og § 14, stk. 4-6 (forslagets § 1, nr. 4, 8 og 18) samt medmoderskabs- eller faderskabsdom efter de foreslåede nye bestemmelser i § 20, stk. 4 eller 5 (forslagets § 1, nr. 25).

Til nr. 33 (§ 33)

Det foreslås, at bemyndigelsen i § 33 for social- og integrationsministeren til at udarbejde administrative forskrifter om behandlingen af sager om faderskab udvides til også at omfatte sager om medmoderskab.

Derudover foreslås, at den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 14, stk. 8, hvorefter social- og integrationsministeren kan bestemme, at en anerkendelse afgivet i udlandet skal ligestilles med en anerkendelse for statsforvaltningen flyttes til et nyt *stk. 3*.

Til nr. 34 (§ 34)

Bestemmelsen i § 34 indeholder en bemyndigelse for regeringen til at indgå overenskomster med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om fastsættelse af faderskab og moderskab til børn. Herudover indeholder bestemmelsen en bemyndigelse til social- og integrationsministeren til at fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om fastsættelse af faderskab og moderskab til børn.

Bemyndigelsen foreslås udvidet til også at omfatte overenskomster om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om fastsættelse af medmoderskab til børn samt regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om fastsættelse af medmoderskab til børn.

Til § 2

Adoptionsloven

Til nr. 1 (§ 1, stk. 3)

Adoptionslovens § 1 fastsætter det tidspunkt, fra hvilket en dansk adoptionsbevilling har virkning.

Det gældende *stk. 3* omhandler alene adoptioner, der er omfattet af adoptionslovens § 8 a, hvor en adoption af et barn af en ægtefælle af samme køn eller af en registreret partner efter adoptionslovens § 8 a har virkning fra barnets fødsel, hvis samtykke til adoptionen modtages senest 3 måneder efter barnets fødsel. Bestemmelsen blev indført med lov nr. 494 af 12. juni 2009 for at sikre, at adoptioner efter lovens § 8 a fik virkning fra barnets fødsel.

Da § 8 a som nævnt neden for foreslås ophævet, foreslås det, at *stk. 3* ligeledes ophæves.

Til nr. 2 (§ 4, 3. pkt.)

Adoptionslovens § 4 regulerer, at en bevilling til adoption som udgangspunkt kun kan meddeles den, som er fyldt 25 år. Efter bestemmelsens 3. *pkt.* kan en adoption efter § 8 a bevilliges den, som er fyldt 18 år. Da § 8 a som nævnt neden for foreslås ophævet, foreslås det, 3. *pkt.* ophæves.

Til nr. 3 (§ 8 a)

Adoptionslovens § 8 a regulerer stedbarnsadoption af et barn af en registreret partner eller ægtefælle af samme køn. Bestemmelsen opstiller betingelser for, hvornår et samtykke kan afgives med henblik på, at barnet kan adopteres af den registrerede partner eller ægtefælle af samme køn. Det er en betingelse, at barnet antages at være blevet til ved kunstig befrugtning med donorsæd, at donor ikke udlægges som far, jf. børnelovens § 28, stk. 1, og at parterne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning.

Med de foreslåede ændringer i børneloven, jf. forslaget § 1, om muligheden for at fastslå medmoderskab til et barn efter børnelovens regler, vil det ikke længere være relevant at gennemføre stedbarnsadoptioner efter adoptionslovens § 8 a. På denne baggrund foreslås § 8 a ophævet.

Til nr. 4 (§ 25, stk. 1, nr. 3)

Adoptionslovens § 25 indeholder en bemyndigelse for social- og integrationsministeren til at fastsætte regler om behandling af adoptionssager. Efter bestemmelsens nr. 3 kan ministeren blandt andet fastsætte regler om afgivelse af samtykke til adoption efter adoptionslovens § 8 a. Da § 8 a som nævnt oven for foreslås ophævet, foreslås det, at henvisningen til bestemmelsen i nr. 3 udgår.

Til § 3

Forældreansvarsloven

Til nr. 1 (§ 6, stk. 2, nr. 1)

Bestemmelsen i § 6, *stk. 2, nr. 1*, regulerer, hvem der har forældremyndigheden over et barn, når forældrene er gift (ægtefæller eller registrerede partnere) eller separerede ved barnets fødsel, har været gift inden for de seneste 10 måneder før barnets fødsel eller indgår ægteskab med hinanden efter barnets fødsel.

Med den foreslåede ændring udvides anvendelsesområdet for *stk. 2, nr. 1*, således, at ægtefæller af samme køn og registrerede partnere, der er separerede ved barnets fødsel, får fælles

forældremyndighed, hvis barnets medmor ifølge anerkendelse eller dom anses som barnets medmor.

Til nr. 2 (§ 7, stk. 1)

Bestemmelsen i § 7, *stk. 1*, regulerer fælles forældremyndighed mellem forældre, der ikke er gift med hinanden.

Med den foreslåede ændring udvides *nr. 1*, således, at partnere af samme køn, der har afgivet en omsorgs- og ansvarserklæring, og hvor medmoderskabet er registreret efter den foreslåede bestemmelse i børnelovens § 3 b, stk. 1 (forslagets § 1, nr. 8), eller anerkendt efter børnelovens § 14, stk. 6, (forslagets § 1, nr. 18) ligeledes automatisk får fælles forældremyndighed. Efter den nye bestemmelse i *nr. 3* får forældrene ligeledes fælles forældremyndighed, når manden efter den foreslåede bestemmelse i børnelovens § 1 a (forslagets § 1, nr. 4), er registreret som far til barnet.

Til nr. 3 (§ 7, stk. 3)

Bestemmelsen i § 7, *stk. 3*, regulerer den fælles forældremyndighed mellem forældre, der ikke er gift med hinanden, men som har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Med den foreslåede ændring udvides anvendelsesområdet for *stk. 3* således, at bestemmelsen også omfatter tilfælde, hvor det er en kvinde, der anses for medmor til barnet ifølge anerkendelse eller dom. På denne måde vil forældrene automatisk få fælles forældremyndighed på samme måde, som hvis det var faderskab, der var fastslået ved anerkendelse eller dom, og forældrene har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Til § 4

Lov om børns forsørgelse

Til nr. 1 og 2 (§ 19, stk. 1 og 2)

Efter § 19, *stk. 1*, i lov om børns forsørgelse kan statsforvaltningen pålægge faren til et barn at udrede bidrag til udgifterne ved fødslen og morens underhold i en periode før og efter fødslen. Det foreslås at udvide anvendelsesområdet for bestemmelsen til også at omfatte et barns medmor.

Efter bestemmelsens *stk. 2*, kan statsforvaltningen pålægge den, der har eller kan have besvangret en kvinde, at udrede bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter. Det foreslås at udvide anvendelsesområdet for bestemmelsen til også at omfatte den – mand eller kvinde – der har givet samtykke til, at en kvinde er behandlet med kunstig befrugtning, når barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, jf. de foreslåede bestemmelser i børnelovens §§ 28-28 b (forslagets § 1, nr. 32).

Til § 5

Barselloven

Til nr. 1 og 2 (§ 7, stk. 2 og 3)

De gældende bestemmelser i barsellovens § 7, *stk. 2 og 3*, om forældres ret til fravær i de første 14 uger efter barnets fødsel tager sigte på de tilfælde, hvor barnet har en mor og en far. Det foreslås, at bestemmelseernes anvendelsesområde udvides således, at en medmor kan opnå samme ret til fravær som en far.

Til nr. 3 (§ 8, stk. 8)

Barsellovens § 8 regulerer adoptanternes ret til fravær i forbindelse med en adoption. I stk. 8 er det fastsat, hvornår en adoptant, der har stedbarnsadopteret sin registrerede partners barn, har ret til fravær.

Med de foreslåede ændringer i børneloven, jf. forslaget § 1, om muligheden for at få fastslået medmoderskab til et barn efter børnelovens regler og de foreslåede ændringer i adoptionsloven om ophævelse af § 8 a, jf. forslaget § 2, nr. 3, vil der ikke længere blive gennemført stedbarnsadoptioner efter adoptionslovens § 8 a. På denne baggrund foreslås barsellovens § 8, stk. 8 ophævet. Forslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige foreslåede ændringer i barselloven, hvor medmoren sikres samme rettigheder til fravær i forbindelse med fødsel og forældreorlov.

Der henvises til punkt 3.3. og 3.6. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 9, 2. pkt.)

De gældende bestemmelser i barsellovens § 9, 2. pkt. om forældres ret til fravær under forældreorlov tager sigte på de tilfælde, hvor barnet har en mor og en far. Det foreslås, at bestemmelsens anvendelsesområde udvides således, at en medmor kan opnå samme ret til fravær under forældreorlov som en far.

Til nr. 5 og 7 (§ 12, stk. 2 og § 14, stk. 2, 3. pkt.)

Ændringerne af § 12, stk. 2 og § 14, stk. 2, 3. pkt., foreslås som følge af, at barsellovens § 8, stk. 8, foreslås ophævet, jf. forslaget § 5, nr. 3.

Til nr. 6 (§ 13, stk. 1)

De gældende bestemmelser i barsellovens § 13, stk. 1, om fraværsret i tilfælde, hvor barnet er dødfødt eller dør inden den 32. uge efter fødslen, tager sigte på de tilfælde, hvor barnet har en mor og en far. Det foreslås, at bestemmelsens anvendelsesområde udvides således, at en medmor kan opnå samme ret til fravær som en far i de tilfælde, hvor barnet er dødfødt eller dør inden den 32. uge efter fødslen.

Bestemmelsens 4. pkt. foreslås ophævet som følge af, at barsellovens § 8, stk. 8, foreslås ophævet, jf. forslaget § 5, nr. 3.

Til nr. 8 (§ 15, stk. 3)

De gældende bestemmelser i barselloven § 15, stk. 3, om mandlige lønmodtageres pligt til at underrette arbejdsgivere om udnyttelse af farens ret til fravær i 2 uger efter fødslen (barsellovens § 7, stk. 3, jf. forslaget § 5, nr. 2) tager sigte på, at barnets kommende forældre er en mand og en kvinde. Det foreslås, at denne pligt også skal påhvile kvindelige lønmodtagere.

Til nr. 9-11 (§ 15, stk. 7, § 23, stk. 1 og § 25, stk. 1)

Ændringen af § 15, stk. 7, § 23, stk. 1 og § 25, stk. 1, foreslås som følge af, at barsellovens § 8, stk. 8, foreslås ophævet, jf. forslaget § 5, nr. 3.

Til § 6

Retsplejeloven

Til nr. 1 (Overskriften til kapitel 42 a)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at det fremover også skal være muligt ved dom at fastslå et medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25. Det foreslås, at reglerne i kapitel 42 a ikke kun skal finde anvendelse på sager om faderskab, men også på sager om medmoderskab.

Til nr. 2 (§ 456 a)

Som en konsekvens af, at det fremover også skal være muligt ved dom at fastslå et medmoderskab, foreslås det, at § 456 a ændres således, at reglerne i kapitel 42 a fremover anvendes både på sager om faderskab og medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25.

Til nr. 3 (§ 456 b)

Den foreslåede ændring af § 456 b, stk. 1, indebærer, at ikke kun en sag om faderskab, men fremover også om medmoderskab, vil kunne indbringes for retten her i landet, hvis en kvinde, der som mulig medmor er part i sagen, har bopæl eller ophold her, eller hendes dødsbo behandles eller har været behandlet her, eller medmoderskabet her i landet er registreret efter de foreslåede bestemmelser i børnelovens §§ 3 a - 3 c, anerkendt efter børnelovens §§ 14 eller 19 eller fastslået ved dom.

Den foreslåede ændring af § 456 b, stk. 2, er en konsekvens af, at det foreslås i børneloven at indsætte en ny § 6 a om, at en mand eller en kvinde, der har givet samtykke eller erklæring efter de foreslåede bestemmelser i §§ 28-28 b (behandling med kunstig befrugtning og erklæring om faderskab eller medmoderskab), kan rejse sag om faderskab eller medmoderskab. Det foreslås, at den begrænsning i domstolenes internationale kompetence som i dag allerede gælder for en mand, som i medfør af børnelovens § 6 har ret til at få prøvet, om han er barnets far, fremover også finder anvendelse på sager efter børnelovens § 6 a. Sådan sag kan således alene indbringes for retten her i landet, såfremt moren og barnet har bopæl her.

Til nr. 4 (§ 456 c)

Nyaffattelsen af § 456 c, stk. 2, er en konsekvens af, at en kvinde som følge af forslaget om ændring af børnelovens § 9 og § 17 (lovforslagets § 1, nr. 15 og 23), som mulig medmor ligesom en mulig far kan være part i en sag om faderskab eller medmoderskab.

Ændringen indebærer, at sag om faderskab eller medmoderskab, hvis moren ikke har hjemting her i landet, kan indbringes for den byret, hvor en mulig medmor har hjemting. Ændringen indebærer endvidere, at når flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3 (lovforslagets § 6, nr. 5), ved sagens indbringelse for retten er parter i sagen, er det justitsministeren, der bestemmer, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for.

Til nr. 5 (§ 456 e)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at det fremover skal være muligt ved domstolene at fastslå et medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25. Med ændringen af § 456 e, stk. 1, får en mulig medmor fremover partsstatus i en sag ved domstolene om faderskab eller medmoderskab.

Til nr. 6 (§ 456 f)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at det fremover skal være muligt ved domstolene at fastslå et medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25. En kvinde kan således fremover som mulig medmor være part i en sag om medmoderskab. Ændringen indebærer, at der også skal gives meddelelse om sagens indbringelse for retten til en mulig medmor, som inddrages under sagens behandling ved retten.

Til nr. 7 (§ 456 g)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at det fremover skal være muligt ved domstolene at fastslå et medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25. Det foreslås, at § 456 g formuleres kønsneutralt således, at der også for en eventuel medmor skal beskikkes en advokat, når der efter indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller i tilfælde, hvor hun er død, ikke gives møde af hende eller hendes dødsbo.

Til nr. 8 (§ 456 h)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at det fremover skal være muligt ved domstolene at fastslå et medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25. Det foreslås, at eksemplet på politiets bistand udvides, så det også fremgår, at politiet blandt andet skal bidrage til sagens oplysning ved i fornødent omfang at eftersøge en opgiven medmodermulighed.

Til nr. 9 og 10 (§ 456 i)

Den foreslåede ændring af § 456 i, stk. 1, er en konsekvens af, at en eventuel mulig medmor i medfør af den foreslåede ændring af børnelovens § 17, jf. lovforslagets § 1, nr. 21, fremover vil skulle inddrages i en sag om faderskab eller medmoderskab. Ændringen betyder, at moren fremover også vil være forpligtet til at afgive forklaring om en eventuel mulig medmor.

Den foreslåede ændring af § 456 i, stk. 2, skal ses i lyset af, at en kvinde, der som mulig medmor fremover er part i sager om faderskab og medmoderskab – ligesom en mulig far – også bør være forpligtet til at afgive forklaring i retten om blandt andet sit samtykke til kunstig befrugtning. Den foreslåede kønsneutrale formulering indebærer således, at også mulige medmødre fremover pålægges vidnepligt i sager om faderskab og medmoderskab.

Bestemmelsen vil herefter i højere grad komme til at afspejle, at faderskab kan fastslås både på baggrund af et genetisk faderskab og et samtykke til kunstig befrugtning, jf. herved den foreslåede nye bestemmelse i børnelovens § 20, stk. 5 (forslagets § 1, nr. 25).

Det bemærkes i den forbindelse, at retsplejelovens § 341, som fremgår af retsplejelovens kapitel 32 om almindelige bestemmelser for rettergangsmåden, også finder anvendelse i sager om faderskab og medmoderskab. Vidnepligten for mulige fædre og mulige medmødre i medfør af § 456 i, stk. 2, omfatter i overensstemmelse hermed kun det for domfældelse nødvendige. En kvinde, der som mulig medmor er part i sagen, eller en mand, som i medfør af børnelovens §§ 28-28 b har samtykket til den kunstige befrugtning, hvorved barnet må antages at være blevet til, vil som altovervejende hovedregel ikke have pligt til at afgive forklaring om, hvorvidt den pågældende i den periode, hvor moren blev gravid, har haft seksuelt forhold til hende.

Til nr. 11 og 12 (§ 456 k)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at en kvinde som mulig medmor fremover vil kunne være part i en sag om faderskab eller medmoderskab, jf. den foreslåede ændring af § 456 e, stk. 1, nr. 3 (forslagets § 6, nr. 5). Ændringen indebærer, at vedkommende kvinde ikke selv kan udtræde af sagen.

Ændringerne af § 456 k, stk. 3, indebærer, at en sag om faderskab eller medmoderskab hæves, når et medmoderskab er anerkendt, når den kvinde, der som mulig medmor er part i sagen, ikke bliver dømt som medmor, eller når ingen medmodermuligheder er oplyst, kan identificeres eller findes. Det er fortsat en forudsætning at betingelserne også er opfyldt for så vidt angår mulige fædre.

Til nr. 13 (§ 456 n)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at det fremover skal være muligt ved domstolene at fastslå et medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 25. Forslaget tilsigter således ikke en ændring af reglen i § 456 n, stk. 1, om, at retten snarest muligt skal meddele statsforvaltningen, at et faderskab er fastslået, eller at en sag herom er hævet, ud over, at bestemmelsen foreslås udvidet til også at omfatte sag om medmoderskab.

Til nr. 14 (§ 456 o)

Ændringen er en konsekvens af, at en mulig medmor fremover i medfør af børnelovens § 17 vil skulle inddrages i en sag om faderskab eller medmoderskab, jf. lovforslagets § 1, nr. 21.

Med en foreslåede ændring af § 456 o, stk. 3, vil landsretten også kunne hjemvise en sag om medmoderskab til fornyet behandling ved byretten, hvis der under en ankesag opstår spørgsmål om inddragelse af en mulig medmor, som ikke var inddraget under sagens behandling ved byretten.

Til § 7

Arveloven

Til nr. 1 og 2 (§ 3)

Den foreslåede ændring, hvorved arvelovens § 3 gøres kønsneutral, er af teknisk karakter og sikrer, at lovgivningen i højere grad afspejler en ligestilling af par af samme køn og par af forskelligt køn. Ændringen præciserer samtidig, at arv efter en arvelader, som har haft forældre af samme køn, fordeles på samme måde som arv efter en arvelader med forældre af forskelligt køn.

Til §§ 8 og 9

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Det foreslås i § 8, at loven træder i kraft den 1. december 2013. Der er herved taget hensyn til, at de lovændringer, der følger af loven, medfører behov for udstedelse af administrative forskrifter samt ændringer af blanketter, hjemmesider m.v., der skal være klar på ikrafttrædelsestidspunktet. Der er endvidere taget hensyn til ændringen af lov om kunstig befrugtning, jf. punkt 3.2.3.6. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås videre, at loven med de undtagelser, der fremgår af § 9, finder anvendelse fra ikrafttrædelsen.

I stk. 1 foreslås det, at børnelovens §§ 28-28 b (forslagets § 1, nr. 32) om, hvem der anses som far eller medmor til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, kun finder anvendelse, hvis samtykket til den kunstige befrugtning og erklæringen om at skulle være barnets far eller medmor er afgivet efter lovens ikrafttræden.

I stk. 2 foreslås det, at børnelovens §§ 27 og 27 a (§ 1, nr. 32,) om, hvornår en sæddonor anses som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning med hans sæd, kun finder anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget efter lovens ikrafttræden.

Samtidig foreslås det i *stk. 3*, at de hidtil gældende bestemmelser i børnelovens §§ 27 og 28 om faderskab til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, fortsat finder anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før lovens ikrafttræden. I relation til sådanne børn foreslås det i *stk. 4*, at de hidtil gældende bestemmelser i § 1, stk. 3, § 4, 3. pkt., § 8 a og § 25, nr. 3, i adoptionen fortsat finder fortsat anvendelse. Det foreslås dog, at disse bestemmelser kun finder anvendelse, hvis statsforvaltningen inden 3 måneder efter barnets fødsel har modtaget samtykket til adoptionen. Herved sikres det, at et registreret par, der har fået et barn ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, gennem stedbarnsadoption efter adoptionslovens § 8 a, der foreslås ophævet, jf. forslaget § 2, nr. 3, begge kan blive barnets retlige forældre. Sådanne børn vil således fortsat kunne få to retlige forældre fra fødslen. Det foreslås i den forbindelse, at denne mulighed for stedbarnsadoption kun skal finde anvendelse, hvis statsforvaltningen inden 3 måneder efter barnets fødsel modtager morens samtykke til adoptionen. De gældende regler om stedbarnsadoption indeholder ikke et tilsvarende krav, men det fremgår af forarbejderne til adoptionslovens § 8 a (L 105 – FT 2008-09), der blev indsat i adoptionsloven ved lov nr. 494 af 12. juni 2009 om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love (Adoption uden samtykke, stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen m.v.), at sager om stedbarnsadoption af en registreret partners barn vil blive behandlet efter de almindelige bestemmelser om stedbarnsadoption i adoptionslovens § 8, hvis samtykket modtages senere end 3 måneder efter barnets fødsel. For at klargøre retstilstanden foreslås denne ”ansøgningsfrist” indsat direkte i lovteksten.

Endelig foreslås det i *stk. 5*, at de hidtil gældende regler om ret til barsel og forældreorlov ved barsel i barselloven fortsat finder anvendelse, når der er sket en stedbarnsadoption efter adoptionslovens § 8 a. Dette indebærer, at når der er gennemført stedbarnsadoption efter adoptionslovens § 8 a, bevarer adoptanten sin ret til barsel og forældreorlov, der følger af de hidtil gældende regler i barselloven, navnlig lovens § 8, stk. 8. Dette omfatter også stedbarnsadoption, der gennemføres efter lovens ikrafttræden.

Til § 10

Territorial gyldighed

Bestemmelsens *stk. 1* vedrører lovens territoriale område. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

I *stk. 2* foreslås det, at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger. Lovens §§ 5 og 6 skal dog ikke kunne sættes i kraft, da barselloven og retsplejeloven ikke gælder for hverken Færøerne eller Grønland.

På Færøerne findes reglerne om faderskab i lov om børns retsstilling, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 367 af 29. november 1962. I Grønland findes reglerne om faderskab i lov nr. 197 af 16. juni 1962 om børns retsstilling i Grønland med senere ændringer. Børneloven kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland, men dette er endnu ikke sket.

Adoptionsloven er sat i kraft for Færøerne, jf. kongelig anordning nr. 1169 af 25. november 2006 om ikrafttræden for Færøerne af lov om adoption. Adoptionsloven er sat i kraft for Grønland, jf. kongelig anordning nr. 410 af 21. april 2010 om ikrafttræden for Grønland af forskellige love om ændring af adoptionsloven.

Forældreansvarsloven er ikke sat i kraft for Grønland, og reglerne om forældremyndighed og samvær m.v. findes i anordning nr. 306 af 14. maj 1993 om ikrafttræden for Grønland af

myndighedsloven. Forældreansvarsloven er ikke sat i kraft for Færøerne, og reglerne om forældremyndighed og samvær m.v. findes i anordning nr. 228 af 15. marts 2007 om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær.

På Færøerne findes reglerne om børns forsørgelse i lov om børns retsstilling, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 367 af 29. november 1962. Visse senere ændringer af loven er ligeledes sat i kraft for Færøerne.

I Grønland findes reglerne om børns forsørgelse i lov nr. 197 af 16. juni 1962 om børns retsstilling i Grønland med senere ændringer. Lov om børns forsørgelse kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland.

På Færøerne findes reglerne om arv i arvelov nr. 215 fra 31. maj 1963, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 272 af 14. maj 1986, som senest ændret ved anordning nr. 582 af 23. juni 2008. Arveloven fra 2007 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne.

I Grønland finders reglerne om arv i lov nr. 154 af 5. maj 1964 om arvelov for Grønland med senere ændringer. Arveloven fra 2007 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

§ 1. Fødes et barn af en gift kvinde, anses ægtemanden som far til barnet. Registrering af faderskabet sker i forbindelse med registrering af barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) ægtefællerne ved barnets fødsel er separerede,
- 2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret eller
- 3) begge ægtefæller anmoder om, at der rejses faderskabssag.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtemanden er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3, jf. stk. 1, gælder ikke, hvis

- 1) ægtefællerne på dødstidspunktet var separerede,
- 2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret eller
- 3) moderen anmoder om, at der rejses faderskabssag.

Lovforslaget

§ 1

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1047 af 8. november 2012, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»**§ 1.** Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægtemanden som far til barnet. Registrering af faderskabet foretages af personregisterføreren i forbindelse med registrering af barnets fødsel.«

2. § 1, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret, eller«

3. § 1, stk. 4, nr. 2, affattes således:

»2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret, eller«

4. Efter § 1 indsættes:

»**§ 1 a.** Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i § 28 a, stk. 1 er

opfyldt. Registrering af faderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med kunstig befrugtning.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis

- 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter § 28 eller § 28 a, uden at være separeret, eller
- 2) en part, der er omfattet af § 28 a, anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.«

5. I § 2, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »sker« til:
»foretages af personregisterføreren«.

§ 2. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand som far til barnet, hvis han og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registrering af faderskabet sker i forbindelse med registrering af barnets fødsel.

Stk. 2. Hvis et barn er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en mand i forbindelse med registreringen af barnets fødsel registreres som far til barnet, hvis han og moderen sammen skriftligt erklærer, at de ønsker ham registreret som faderen.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis

- 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret eller
- 2) en eller begge parter på tidspunktet for erklæringen er umyndig eller under værgemål.

§ 3. Er faderskab før barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1 eller stk. 2, nr. 1, kan det på dette grundlag registreres i forbindelse med registreringen af barnets

6. § 2, *stk. 3, nr. 1*, affattes således:

»1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har haft en anden ægtefælle eller en registreret partner uden at være separeret, eller«

7. § 3 affattes således:

»§ 3. Er faderskab før barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1, stk. 2, nr. 1, eller § 14, stk. 4, nr. 1, kan det på dette grundlag registreres af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets

fødsel.

fødsel.«

8. Efter § 3 indsættes:

»Kapitel 1 a

Registrering af medmoderskab i forbindelse med fødslen

§ 3 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) ægtefællerne eller de registrerede partnere ved barnets fødsel er separerede,
- 2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden uden at være separeret, eller
- 3) begge ægtefæller eller registrerede partnere anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med kunstig befrugtning, og betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3, jf. stk. 1, gælder ikke, hvis

- 1) ægtefællerne eller de registrerede partnere på dødstidspunktet var separerede,
- 2) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden uden at være separeret, eller
- 3) moderen anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

§ 3 b. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis

hun og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, og betingelserne i § 28 eller 28 a, stk. 2, er opfyldt. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med fødslen.

Stk. 2. Hvis barnet er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en kvinde i forbindelse med registreringen af barnets fødsel registreres som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de ønsker hende registreret som medmor, og betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis

- 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden uden at være separeret, eller
- 2) en eller begge parter på tidspunktet for erklæringen er umyndig eller under værgemål.

§ 3 c. Er medmoderskab før barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1, kan det på dette grundlag registreres af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.«

Kapitel 2

Faderskabssag ved statsforvaltningen

§ 5. Er faderskab registreret eller anerkendt ved statsforvaltningen, kan sag inden seks måneder efter barnets fødsel rejses af moderen, faderen eller barnets værge.

Stk. 2. Er faderskab registreret efter § 1, kan sag inden for samme frist rejses af faderens dødsbo, medmindre faderen må anses for at have anerkendt barnet som sit.

9. *Overskriften* til kapitel 2 affattes således:

»Sag om faderskab og medmoderskab ved statsforvaltningen«

10. § 5 affattes således:

»§ 5. Er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a eller anerkendt ved statsforvaltningen, kan sag inden seks måneder efter barnets fødsel rejses af moderen, faderen, medmoren, eller barnets værge.

Stk. 2. Er faderskab registreret efter §§ 1 eller 1 a, eller er medmoderskab registreret efter § 3 a, kan sag inden for samme frist rejses af faderens eller medmorens dødsbo, medmindre faderen eller medmoren må anses

for at have anerkendt barnet som sit.«

11. § 6 affattes således:

§ 6. En mand, som har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. dog stk. 2 og § 10. Anmodning herom skal være skriftlig og skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen verserer en faderskabssag.

Stk. 2. Er en mand registreret som barnets far efter § 1, § 2 eller § 3, jf. § 14, stk. 1, kan en anden mand ikke rejse faderskabssag efter stk. 1. Uanset 1. pkt. kan en mand dog rejse faderskabssag, hvis han i den periode, hvor moderen blev gravid, var gift med moderen uden at være separeret eller levede i et fast samlivsforhold med hende.

Stk. 3. En mand, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med moderen uden at være separeret, skal snarest muligt have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse faderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis han allerede er part i sagen.

»**§ 6.** En mand, som har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. dog stk. 2 og § 10. Anmodningen herom skal være skriftlig og skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen verserer en sag om faderskab eller medmoderskab.

Stk. 2. Er en mand registreret som barnets far, eller er en kvinde registreret som barnets medmor, kan der ikke rejses faderskabssag efter stk. 1. Uanset 1. pkt. kan en mand dog rejse faderskabssag, hvis han i den periode, hvor moderen blev gravid, var gift med moderen uden at være separeret eller levede i et fast samlivsforhold med hende.«

12. Efter § 6 indsættes:

»**§ 6 a.** En mand eller kvinde, der har afgivet samtykke eller erklæring efter §§ 28-28 b, kan rejse sag om faderskab eller medmoderskab. § 6, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 6 b. En mand, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift med moderen uden at være separeret, skal snarest muligt have skriftlig meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse faderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis han allerede er part i sagen.

Stk. 2. En kvinde, der inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med moderen uden at være separeret, skal snarest muligt have skriftlig

§ 7. Er faderskab ikke registreret efter §§ 1-3, og er der ikke rejst sag af andre, rejser statsforvaltningen sag, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Er barnet død, skal faderskab kun søges fastslået, såfremt moderen eller nogen, som har retlig interesse i det, anmoder om det.

§ 8. Moderen skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke ved anerkendelse af faderskab efter § 14, stk. 1. Er faderskab registreret efter §§ 1 eller 2 eller efter § 3, jf. § 14, stk. 1, eller er der efter barnets fødsel sket anerkendelse efter § 14, stk. 1, gælder stk. 1 endvidere kun, hvis det fastslås eller må anses for væsentligt bestyrket, at den mand, der er registreret som far eller har anerkendt faderskabet, ikke er barnets far.

Stk. 3. Oplyser moderen ikke, hvem der er eller kan være barnets far, skal hun vejledes om, hvilken betydning dette vil kunne få for hende og barnet.

meddelelse om barnets fødsel med vejledning om sin ret til at rejse medmoderskabssag. Det gælder dog ikke, hvis kvinden allerede er part i sagen.«

13. § 7 affattes således:

»§ 7. Er faderskab eller medmoderskab ikke registreret, og er der ikke rejst sag af andre, rejser statsforvaltningen sag, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Er barnet død, skal faderskab eller medmoderskab kun søges fastslået, hvis moderen eller nogen, som har retlig interesse i det, anmoder om det.«

14. § 8 affattes således:

»§ 8. Moderen skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Hun skal endvidere oplyse, om hun er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald hvem der har samtykket til behandlingen. 1. og 2. pkt. gælder dog ikke, hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke ved anerkendelse af faderskab eller medmoderskab efter § 14, stk. 1.

Stk. 3. Er faderskab registreret efter kapitel 1, eller er faderskab efter barnets fødsel anerkendt efter § 14, stk. 1, gælder stk. 1 kun, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at den mand, der er registreret som barnets far eller har anerkendt faderskabet, ikke er barnets far, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Er moderen blevet behandlet med kunstig befrugtning, jf. §§ 28-28 b, og er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a, eller er faderskab eller medmoderskab anerkendt efter barnets fødsel efter § 14, stk. 1, gælder stk. 1 kun, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved denne behandling.

Stk. 5. Giver moderen ikke de oplysninger, der fremgår af stk. 1, skal hun vejledes om, hvilken betydning dette vil kunne få for hende og barnet.«

§ 9. Sagens parter er

- 1) barnet eller dets dødsbo,
- 2) moderen eller hendes dødsbo,
- 3) en mand, der er registreret som far eller har anerkendt faderskabet, eller hans dødsbo,
- 4) en mand, der efter moderens oplysning er eller kan være barnets far, jf. § 8, eller hans dødsbo og
- 5) en mand, der har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. § 6, eller hans dødsbo.

Stk. 2. Er moderen død, inddrager statsforvaltningen efter anmodning fra barnets værge en mand som part, hvis det antageliggøres, at han er eller kan være barnets far.

§ 12. Statsforvaltningen kan bestemme, at en mand, der utvivlsomt ikke er barnets far, skal udtræde af sagen.

Anerkendelse af faderskab

§ 14. En mand kan anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det gælder dog ikke, hvis moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel eller forventede fødsel har været gift med en anden mand uden at være separeret.

Stk. 2. En mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, kan anerkende faderskabet, hvis

- 1) moderen efter det oplyste ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd i denne periode eller
- 2) han utvivlsomt er barnets far.

Stk. 3. Har moderen haft seksuelt forhold til andre mænd i den periode, hvor hun blev

15. § 9, stk. 1, nr. 4 og 5, ophæves og i stedet indsættes:

- »4) en mand, der efter moderens oplysninger er eller kan være barnets far, jf. § 8, eller hans dødsbo,
- 5) en mand, der har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. §§ 6 eller 6 a, eller hans dødsbo,
- 6) en kvinde, der er registreret som medmor eller har anerkendt medmoderskabet, eller hendes dødsbo, og
- 7) en kvinde, der har ret til at få prøvet, om hun er barnets medmor, jf. 6 a, eller hendes dødsbo.«

16. I § 12 indsættes efter »far,«: »og at en kvinde, der utvivlsomt ikke kan anses som barnets medmor,«.

17. Overskriften før § 14 affattes således:

»Anerkendelse af faderskab og medmoderskab«

18. § 14 affattes således:

»**§ 14.** En mand kan anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det gælder dog ikke, hvis moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel eller forventede fødsel har været gift eller har haft en registreret partner uden at være separeret. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse på en kvindes anerkendelse af medmoderskabet til et barn, forudsat at betingelserne i § 28 eller § 28 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. En mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, kan anerkende faderskabet, hvis

- 1) moderen efter det oplyste i denne periode

gravid, kan en mand anerkende faderskabet, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Anerkendelsen skal tiltrædes af andre mænd, som er parter i sagen.

Stk. 4. Anerkendelse efter stk. 1-3 skal ske skriftligt. Anerkendelse efter stk. 3 kan kun ske under et møde i statsforvaltningen.

Stk. 5. Er en af parterne frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, kan der ikke ske anerkendelse efter stk. 1-3. Er manden umyndig som følge af mindreårighed, skal værgeren samtykke i anerkendelsen. Retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Inden anerkendelse efter stk. 1-3 skal den mand, som anerkender faderskabet, være gjort bekendt med retsvirkningerne af anerkendelsen og med, at han kan kræve sagen afgjort ved retten.

Stk. 7. Faderskab kan ikke inden barnets fødsel anerkendes efter stk. 2, nr. 2, og stk. 3.

Stk. 8. Social- og integrationsministeren kan bestemme, at en anerkendelse afgivet i udlandet skal ligestilles med en anerkendelse for statsforvaltningen.

ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med donorsæd fra en anden mand, eller

2) han utvivlsomt er barnets far.

Stk. 3. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til andre mænd, eller er hun blevet behandlet med kunstig befrugtning med donorsæd fra en anden mand, kan en mand anerkende faderskabet, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Stk. 4. En mand, der efter §§ 28-28 b anses som barnets far, kan anerkende faderskabet, hvis

- 1) moderen efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med donorsæd fra en anden mand, eller
- 2) han utvivlsomt er barnets far.

Stk. 5. En kvinde, der efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnets medmor, kan anerkende medmoderskabet, hvis moderen efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til en mand, og hun ikke er blevet behandlet med kunstig befrugtning med samtykke fra andre, jf. §§ 28-28 b.

Stk. 6. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft et seksuelt forhold til en mand, kan en kvinde, der efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnet medmor, anerkende medmoderskabet, hvis hun og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Dette gælder også i tilfælde, hvor moderen i den periode, hvor hun blev gravid, er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvor en anden har givet samtykke til behandlingen og erklæret at ville være far eller medmor til barnet, jf. §§ 28-28 b. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Stk. 7. Anerkendelse efter stk. 1-6 skal ske skriftligt. Anerkendelse efter stk. 3 og 6 kan kun ske under et møde i statsforvaltningen.

Stk. 8. Er en af parterne frtaget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, kan der ikke ske anerkendelse efter stk. 1-6. Er den, der anerkender faderskabet eller medmoderskabet, umyndig som følge af mindreårighed, skal værgeren samtykke i anerkendelsen. Retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Inden anerkendelse efter stk. 1-6 skal den mand, som anerkender faderskabet, eller den kvinde, der anerkender medmoderskabet, være gjort bekendt med retsvirkningerne af anerkendelsen og med, at sagen kan kræves afgjort ved retten.

Stk. 10. Faderskab eller medmoderskab kan ikke inden barnets fødsel anerkendes efter stk. 2, nr. 2, stk. 3, stk. 4, nr. 2, stk. 5 og stk. 6.«

Kapitel 3

Faderskabssag ved retten

§ 16. Moderen har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far. § 8, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 17. Retten inddrager de mænd, der er nævnt i § 9, samt andre mænd, der efter det oplyste kan være far til barnet. § 6, stk. 3, og §§ 10 og 12 finder tilsvarende anvendelse.

Anerkendelse af faderskab

19. *Overskriften* til kapitel 3 affattes således:

»Sag om faderskab og medmoderskab ved retten«

20. § 16 affattes således:

»§ 16. Moderen har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, samt om hun er blevet behandlet med kunstig befrugtning, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald hvem der har samtykket til behandlingen. § 8, stk. 2-5, finder tilsvarende anvendelse.«

21. § 17 affattes således:

»§ 17. Retten inddrager de mænd og de kvinder, der er nævnt i § 9, samt andre mænd eller kvinder, der efter oplyste, kan være henholdsvis far eller medmor til barnet. §§ 6 b, 10 og 12 finder tilsvarende anvendelse.«

22. *Overskriften* før § 19 affattes således:

»Anerkendelse af faderskab og medmoderskab«

§ 19. Faderskab kan anerkendes over for retten. § 14, stk. 1-7, finder tilsvarende anvendelse.

Dom til faderskab

§ 20. En mand dømmes som far, hvis han efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser utvivlsomt er barnets far.

Stk. 2. I andre tilfælde dømmes en mand som far, hvis han har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, og der ikke foreligger omstændigheder, der gør det usandsynligt, at han er barnets far. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til andre mænd, er det endvidere en betingelse, at

- 1) ingen af disse efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser er barnets far eller
- 2) det er overvejende sandsynligt, at ingen af disse er barnets far.

Stk. 3. Ved afgørelser efter stk. 2, 2. pkt., nr. 2, tillægges det betydning, om moderen har været gift med eller levet sammen med en af mændene i den periode, hvor hun blev gravid.

§ 21. Er faderskabet til et barn ikke registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen efter anmodning fra moderen eller hendes dødsbo, fra barnet eller dets værge eller dødsbo eller fra en mand, som har ret til at få prøvet, om han er barnets far, jf. § 6.

Stk. 2. Genoptagelse kan kun finde sted, hvis det antageliggøres, at en bestemt mand kan blive barnets far.

23. § 19 affattes således:

»**§ 19.** Faderskab og medmoderskab kan anerkendes over for retten. § 14 finder tilsvarende anvendelse.«

24. Overskriften før § 20 affattes således:

»*Dom til faderskab og medmoderskab*«

25. I § 20 indsættes som stk. 4 og 5:

»*Stk. 4.* En kvinde kan dømmes som medmor, hvis hun efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som medmor til barnet.

Stk. 5. En mand kan dømmes som far, hvis han efter §§ 27 a-28 b anses som far til barnet.«

26. § 21, stk. 1 og 2, affattes således:

»**§ 21.** Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn ikke registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen efter anmodning fra moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo, en mand, som har ret til at få prøvet, om han er barnets far efter § 6 eller § 6 a, eller en kvinde, som har ret til at få prøvet, om hun er barnets medmor efter § 6 a.

Stk. 2. Genoptagelse kan kun finde sted, hvis det antageliggøres, at en bestemt mand kan blive barnets far, eller at en bestemt

Stk. 3. Er barnet myndigt, kan sagen ikke genoptages mod dets vilje.

§ 22. Er faderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen, hvis moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo og faderen eller hans dødsbo i enighed anmoder om det.

Stk. 2. Genoptagelse kan kun finde sted, hvis det sandsynliggøres, at en anden mand kan blive barnets far.

§ 23. Er der i forbindelse med registrering af faderskabet sket fejl, der kan have haft betydning for, hvem der er registreret som far, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, den registrerede far eller hans dødsbo eller en mand, der på grund af fejlen ikke er blevet registreret som far til barnet, eller hans dødsbo inden tre år efter barnets fødsel forlange sagen genoptaget.

Stk. 2. Sag kan ikke rejses af faderen eller hans dødsbo, hvis han med kendskab til eller formodning om fejlen har anerkendt barnet ved at behandle det som sit. Sag kan heller ikke rejses af moderen eller hendes dødsbo, hvis hun med kendskab til eller formodning om fejlen har ladet faderen behandle barnet som hans.

Stk. 3. En sag skal genoptages efter anmodning fra en mand, som efter § 6, stk. 3, skal have meddelelse om barnets fødsel, hvis meddelelsen ikke er kommet frem til ham inden fem måneder efter fødslen. Anmodning skal fremsættes uden ugrundet ophold, efter at

kvinde kan blive barnets medmor.«

27. § 22, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* Er medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen, hvis moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo og medmoren eller hendes dødsbo i enighed anmoder om det.

Stk. 3. Genoptagelse efter stk. 1 eller 2 kan kun finde sted, hvis det sandsynliggøres, at en mand kan blive barnets far, eller at en kvinde kan blive barnets medmor.«

28. § 23 affattes således:

»**§ 23.** Er der i forbindelse med registrering af faderskabet eller medmoderskabet sket fejl, der kan have betydning for, hvem der er registreret som far eller medmor, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, den registrerede far eller hans dødsbo, den registrerede medmor eller hendes dødsbo eller en mand eller kvinde, der på grund af fejlen ikke er blevet registreret som far eller medmor til barnet, eller dennes dødsbo inden tre år efter barnets fødsel forlange sagen genoptaget.

Stk. 2. Sag efter stk. 1 kan ikke rejses af faderen eller hans dødsbo eller af medmoren eller hendes dødsbo, hvis han eller hun med kendskab til eller formodning om fejlen har anerkendt barnet ved at behandle det som sit. Sag kan heller ikke rejses af moderen eller hendes dødsbo, hvis hun med kendskab til eller formodning om fejlen, har ladet faderen eller medmoren behandle barnet som sit.

Stk. 3. En sag skal genoptages efter anmodning fra en mand eller en kvinde, som

han har fået kendskab til barnets fødsel, og senest tre år efter fødslen.

§ 24. Er faderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo eller faderen eller hans dødsbo inden tre år efter barnets fødsel anmode om, at sagen genoptages, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald.

Stk. 2. Ved afgørelse efter stk. 1 tillægges det navnlig betydning,

- 1) hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel,
- 2) om faderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er barnets far, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 3) om moderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der er nævnt i nr. 2, har ladet faderen behandle barnet som sit,
- 4) om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse, og
- 5) om barnet kan forventes at ville få en far, hvis sagen genoptages.

efter henholdsvis § 6 b, skal have meddelelse om barnets fødsel, hvis meddelelsen ikke er kommet frem til den pågældende inden fem måneder efter fødslen. Anmodningen skal fremsættes uden udgrundet ophold, efter at den pågældende har fået kendskab til barnets fødsel, og senest tre år efter fødslen.«

29. § 24 affattes således:

»**§ 24.** Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, faderen eller hans dødsbo eller medmoren eller hendes dødsbo inden tre år efter barnets fødsel anmode om, at sagen genoptages, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald.

Stk. 2. Ved afgørelser efter stk. 1 tillægges det navnlig betydning,

- 1) hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel,
- 2) om faderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er far til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 3) om medmoren med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt hun er medmor til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 4) om moderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der er nævnt i nr. 2 og 3, har ladet faderen eller medmoren behandle barnet som sit,
- 5) om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far eller medmor, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse, og
- 6) om barnet kan forventes at ville få en far eller en medmor, hvis sagen genoptages.«

Kapitel 5

Faderskab og moderskab ved kunstig befrugtning

Faderskab

§ 27. Er en kvinde blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtemand eller partner som barnets far, hvis han har givet samtykke til behandlingen og barnet må antages at være blevet til ved denne.

Stk. 2. Samtykke som nævnt i stk. 1 skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far.

§ 28. En sæddonor kan ikke dømmes som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis sæden er doneret med henblik på en sundhedspersons anvendelse ved kunstig befrugtning, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En sæddonor kan dømmes som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis

- 1) sæden er doneret med henblik på en sundhedspersons anvendelse ved kunstig befrugtning,
- 2) donoren har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen, og
- 3) barnet må antages at være blevet til ved denne.

30. Overskriften til kapitel 5 affattes således:

»Faderskab, medmoderskab og moderskab ved kunstig befrugtning«

31. Overskriften før § 27 affattes således:

»Faderskab og medmoderskab«

32. §§ 27 og 28 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 27. En sæddonor anses ikke som far til et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning med hans sæd af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis

- 1) en anden mand eller en kvinde efter § 28 eller § 28 a, stk. 2, anses som barnets far eller medmor,
- 2) sæden er anvendt af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, jf. dog §§ 28 a og 28 b, eller
- 3) sæden er anvendt uden hans viden eller efter hans død.

§ 27 a. I sager, der ikke er omfattet af § 27, anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning.

§ 28. Er en kvinde blevet kunstigt befrugtet af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen, og barnet må antages at være blevet til ved denne, jf. dog § 28 a, stk. 1. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

Stk. 3. Undtaget fra stk. 2 er tilfælde, der er nævnt i § 27, stk. 1.

Stk. 4. Er sæden ikke blevet doneret som nævnt i stk. 1 og 2, anses sæddonor som barnets far, medmindre sæden er anvendt uden hans viden eller efter hans død.

Stk. 5. Samtykke som nævnt i stk. 2, nr. 2, skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at donoren skal være barnets far.

§ 28 a. Er en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, blevet kunstigt befrugtet med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog stk. 2. Ægtefællen eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, gælder ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 1, skriftligt erklærer, at ægtefællen eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen eller partneren som barnets medmor.

§ 28 b. I situationer, der ikke er omfattet af §§ 28 og 28 a, anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved kunstig befrugtning af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis

- 1) den kunstige befrugtning er foretaget af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar,
- 2) han skriftligt har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen,
- 3) barnet må antages at være blevet til ved denne, og
- 4) han skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far.«

33. § 33 affattes således:

§ 33. Social- og integrationsministeren

»§ 33. Social- og integrationsministeren fastsætter regler om behandling af sager efter

fastsætter regler om behandling af sager efter denne lov, herunder om fremgangsmåden ved anmeldelse og registrering af faderskab efter §§ 1-3, statsforvaltningernes behandling af faderskabssager, beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og gennemførelse af retsgenetiske undersøgelser.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren udarbejder blanketter til brug for registrering af faderskab efter §§ 1-3 og for anerkendelse og afgivelse af erklæring efter §§ 14, 19 og 27. Social- og integrationsministeren kan bestemme, at underskrifter skal være bekræftet af en advokat eller to vitterlighedsvidner eller bekræftet på anden måde.

§ 34. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om fastsættelse af faderskab og moderskab til børn. Overenskomsten finder anvendelse her i landet efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om fastsættelse af faderskab og moderskab til børn.

§ 1. Adoption meddeles ved bevilling, der udfærdiges af statsforvaltningen.

Stk. 2. Ved adoption af et barn fra et andet land har bevillingen virkning fra barnets ankomst her til landet. Hvis der er knyttet en prøveperiode til adoptionen, har bevillingen dog først virkning fra udløbet af prøveperioden. Statsforvaltningen kan fravige

denne lov, herunder om personregisterføernes og statsforvaltningernes registrering af faderskab og medmoderskab, om statsforvaltningernes behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og om retsgenetiske undersøgelser.

Stk. 2. Blanketter til brug for registrering af faderskab og medmoderskab samt til brug for anerkendelse og afgivelse af erklæring efter §§ 14, 19, og 28-28 b skal være godkendt af social- og integrationsministeren. Social- og integrationsministeren kan bestemme, at underskrifter på disse blanketter skal være bekræftet af en advokat eller to vitterlighedsvidner eller på anden måde.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan bestemme, at en anerkendelse afgivet i udlandet skal ligestilles med en anerkendelse for statsforvaltningen.«

34. To steder i § 34 indsættes efter »faderskab«: », medmoderskab«.

§ 2

I lov om adoption, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 28. september 2009 som ændret ved § 3 i lov nr. 602 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

bestemmelsen i 2. pkt., hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 3. Ved adoption af en registreret partners barn, hvor samtykke til adoption modtages efter § 8 a, har bevillingen virkning fra barnets fødsel.

§ 4. Bevilling til adoption kan kun meddeles den, som er fyldt 25 år. Når særlige grunde taler derfor, kan bevilling dog meddeles den, som er fyldt 18 år. Ved adoption efter § 8 a kan bevilling meddeles den, som er fyldt 18 år.

§ 8 a. Samtykke efter § 7 kan uanset § 8, stk. 2, modtages tidligere end 3 måneder efter barnets fødsel, hvis adoptanten ønsker at adoptere sin registrerede partners barn, der antages at være blevet til ved kunstig befrugtning med donorsæd, hvis donor ikke udlægges som far, jf. børnelovens § 28, stk. 1, og hvis partnerne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning.

Stk. 2. § 8, stk. 1, 3 og 5, finder tilsvarende anvendelse på samtykke afgivet efter stk. 1.

§ 25. Justitsministeren kan fastsætte regler om behandling af sager efter denne lov, herunder

- 1) om godkendelse som adoptant,
- 2) om adoptionssagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v.,
- 3) om afgivelse af samtykke til adoption, jf. §§ 6, 8 og 8 a, og
- 4) om behandlingen af sager om adoption uden samtykke, jf. § 9.

1. § 1, stk. 3, ophæves.

2. § 4, 3. pkt., ophæves.

3. § 8 a ophæves.

4. I § 25, nr. 3, ændres »§§ 6, 8 og 8 a« til: »§§ 6 og 8«.

§ 3

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 20. november 2012, foretages følgende ændringer:

§ 6. Er forældre gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab,

har de fælles forældremyndighed.

Stk. 2. Er ægtefællerne separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre

- 1) den separerede mand ifølge anerkendelse eller dom anses som barnets far eller
- 2) forældrene har afgivet erklæring efter § 7, stk. 1, nr. 1, jf. dog § 7, stk. 2.

Stk. 3. Har forældrene været gift med hinanden inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, har de fælles forældremyndighed.

§ 7. Forældre, der ikke er gift med hinanden, har fælles forældremyndighed, hvis

- 1) de efter børnelovens § 2, stk. 1, § 14, stk. 1 eller 3, eller § 19, jf. § 14, stk. 1 eller 3, har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, eller
- 2) de har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 9.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke, hvis erklæringen i stk. 1, nr. 1, er afgivet, uden at betingelserne i retsplejelovens § 448 f for her i landet at behandle spørgsmålet om forældremyndighed er opfyldt.

Stk. 3. Anses en mand for far til barnet ifølge anerkendelse eller dom, har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Stk. 4. I andre tilfælde end nævnt i stk. 1-3 har moderen forældremyndigheden alene.

§ 19. Statsforvaltningen kan pålægge faderen at udrede bidrag til udgifterne ved fødslen og moderens underhold 2 måneder før og 1 måned efter fødslen. Under særlige

1. § 6, stk. 2, nr. 1, affattes således:

»1) den separerede mand eller medmor ifølge anerkendelse eller dom anses som henholdsvis barnets far eller medmor, eller«.

2. I § 7, stk. 1, affattes således:

»§ 7. Forældre, der ikke er gift med hinanden, har fælles forældremyndighed, hvis

- 1) de efter børnelovens § 2, stk. 1, § 3 b, stk. 1, § 14, stk. 1, 3 eller 6, eller § 19, jf. § 14, stk. 1, 3 eller 6, har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet,
- 2) de har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 9, eller manden efter børnelovens § 1 a er registreret som far til barnet.«

3. I § 7, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Anses en mand som far eller en kvinde som medmor til barnet ifølge anerkendelse eller dom, har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.«

§ 4

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 29. oktober 2009, foretages følgende ændringer:

1. I § 19, stk. 1, indsættes efter »faderen«: »eller medmoren«.

omstændigheder, navnlig i tilfælde af moderens sygdom forårsaget ved svangerskabet eller fødslen, kan bidrag pålægges for indtil 4 måneder før og 9 måneder efter fødslen. Bidraget kan pålægges, uanset at barnet er dødfødt.

Stk. 2. Endvidere kan statsforvaltningen pålægge den, der har eller kan have besvangret en kvinde, at udrede bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter.

Stk. 3. Bidrag efter denne paragrafs stk. 1 forfalder, hvis barnet er født, straks ved bidragsfastsættelsen og ellers til de af statsforvaltningen nærmere bestemte tidspunkter. Bidrag efter stk. 2 forfalder straks.

Stk. 4. Bidrag i henhold til nærværende kapitel tilkommer moderen eller den offentlige myndighed eller institution, der har afholdt de pågældende udgifter.

§ 7. En moder har ret og pligt til fravær i de første 2 uger efter en fødsel. Herefter har hun ret til fravær i yderligere 12 uger.

Stk. 2. Faderen indtræder i moderens ret til fravær efter stk. 1, hvis moderen dør eller på grund af sygdom bliver ude af stand til at passe barnet.

Stk. 3. En fader har ret til fravær i 2 sammenhængende uger efter fødslen eller efter modtagelse af barnet i hjemmet eller efter aftale med arbejdsgiveren inden for de første 14 uger efter fødslen.

§ 8. Kommende adoptanter, der opholder sig i udlandet for at modtage et barn, har hver ret til fravær fra arbejdet i op til 4 uger før modtagelse af barnet. Retten til fravær forlænges i op til 4 uger, hvis opholdet i

2. I § 19, *stk. 2*, indsættes efter »kvinde,«: »eller den, der har givet samtykke til, at en kvinde er behandlet med kunstig befrugtning, og barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, jf. børnelovens § 28 eller § 28 a,«.

§ 5

I lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1070 af 14. november 2012 som ændret ved § 6 i lov nr. 1380 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, *stk. 2*, indsættes efter »Faderen«: »eller medmoren«.

2. I § 7, *stk. 3*, indsættes efter »fader«: »eller medmor«.

udlandet før modtagelsen af barnet bliver længere end 4 uger af årsager, som ikke kan tilregnes de kommende adoptanter.

Stk. 2. Barnet anses for modtaget, når de formelle betingelser for at rejse hjem med barnet er opfyldt.

Stk. 3. Det er en betingelse for ret til fravær efter stk. 1, at der er tale om en adoption, der er formidlet af en organisation, der er godkendt efter adoptionsloven, eller en privat fremmedadoption gennemført efter tilladelse fra Familiestyrelsen.

Stk. 4. Til kommende adoptanter, der skal modtage et adoptivbarn i Danmark, er der ret til fravær i op til 1 uge før modtagelse af barnet, hvis barnet ikke allerede har ophold i adoptanternes hjem. Det er en forudsætning, at adoptanterne af hensyn til barnet opholder sig på det sted, hvor barnet befinder sig, inden modtagelsen. Retten til fravær forlænges i op til 1 uge, hvis opholdet bliver længere end 1 uge af årsager, som ikke kan tilregnes de kommende adoptanter.

Stk. 5. Når de adoptionsundersøgende myndigheder har bestemt, at adoptanten eller den ene af de adopterende ægtefæller i en periode skal være i hjemmet, har forældrene ret til fravær efter stk. 6 og 7.

Stk. 6. I de første 14 uger efter modtagelse af barnet har en af de adopterende forældre ad gangen ret til fravær bortset fra ret til samtidigt fravær i 2 sammenhængende uger. Retten til fravær efter stk. 7 kan påbegyndes inden for de første 14 uger efter modtagelse af barnet.

Stk. 7. Efter den 14. uge efter modtagelse af barnet har adoptanter ret til fravær fra arbejdet under forældreorlov efter §§ 9 og 10.

Stk. 8. Ved stedbarnsadoption af en registreret partners barn har adoptanten ret til fravær i 2 sammenhængende uger efter fødslen eller efter modtagelsen af barnet i hjemmet eller efter aftale med arbejdsgiveren inden for de første 14 uger efter fødslen, når adoptionen har retsvirkninger fra barnets fødsel. Efter den 14. uge efter fødslen eller modtagelsen af barnet i hjemmet har adoptanten ret til fravær efter §§ 9 og 10. Hvis moderen dør eller på grund af sygdom bliver ude af stand til at passe

3. § 8, stk. 8, ophæves.

barnet, indtræder adoptanten i moderens ret til fravær efter § 7, stk. 1.

§ 9. Efter den 14. uge efter fødslen eller modtagelsen af barnet har hver af forældrene ret til forældreorlov i 32 uger. Faderen har dog ret til at påbegynde forældreorloven inden for de første 14 uger efter fødslen.

§ 12. Efter aftale med arbejdsgiveren kan en beskæftiget lønmodtager genoptage arbejdet helt eller delvis under fravær efter §§ 6-11, jf. dog stk. 5.

Stk. 2. I forbindelse med aftale om delvis genoptagelse af arbejdet under fravær efter § 7, § 8, stk. 6 og 8, og § 9 kan det aftales, at fraværsretten forlænges med den tid, hvori arbejdet har været genoptaget.

Stk. 3. I forbindelse med aftale om genoptagelse af arbejdet på fuld tid under fravær efter § 9 kan det aftales, at fraværsretten udskydes med den tid, hvori arbejdet har været genoptaget.

Stk. 4. Udskudt fraværsret skal være udnyttet, inden barnet fylder 9 år. Hvis en lønmodtager fratræder, inden den udskudte fraværsret er udnyttet, er retten til fravær betinget af, at lønmodtageren indgår aftale med den nye arbejdsgiver om den udskudte fraværsret.

Stk. 5. Retten til at genoptage arbejdet efter stk. 1 omfatter ikke moderens fravær i de 2 første uger efter fødslen.

§ 13. Hvis barnet er dødfødt, dør eller bliver bortadopteret inden den 32. uge efter fødslen, har moderen ret til fravær i 14 uger efter barnets død eller bortadoption. I tilfælde, hvor moderen lider af en graviditetsbetinget sygdom, forlænges fraværsretten, dog højst indtil 46 uger efter fødslen. Er barnet dødfødt, eller dør det inden den 32. uge efter fødslen, bevarer faderen retten til fravær efter § 7, stk. 3. Tilsvarende bevarer den registrerede

4. I § 9, 2. pkt., indsættes efter »Faderen«: »eller medmoren«.

5. I § 12, stk. 2, udgår »og 8,«.

6. § 13, stk. 1, affattes således:

»§ 13. Hvis barnet er dødfødt, dør eller bliver bortadopteret inden den 32. uge efter fødslen, har moderen ret til fravær i 14 uger efter barnets død eller bortadoption. I tilfælde, hvor moderen lider af en graviditetsbetinget sygdom, forlænges fraværsretten, dog højst indtil 46 uger efter fødslen. Er barnet dødfødt, eller dør det inden den 32. uge efter fødslen, bevarer faderen eller medmoren retten til fravær efter § 7, stk. 3.«

partner, der har stedbarnsadopteret barnet, retten til fravær efter § 8, stk. 8, 1. pkt., hvis barnet er dødfødt eller dør inden den 32. uge efter fødslen.

Stk. 2. Hvis et adopteret barn dør inden den 32. uge efter modtagelsen af barnet, har en af de adoptionssøgende forældre ret til fravær i 14 uger efter barnets død.

§ 14. Hvis barnet er indlagt på sygehus, forlænges eller udsættes den periode, hvor der er ret til fravær.

Stk. 2. Såfremt arbejdet ikke genoptages ved indlæggelsen, forlænges den periode, hvor der er ret til fravær, med indlæggelsesperioden, hvis indlæggelsen finder sted under de første 46 uger efter fødslen eller modtagelsen. Fraværsretten kan dog højst forlænges i 3 måneder. Retten til at forlænge fraværperioden gælder ikke forældrenes ret til fravær efter § 7, stk. 3, eller adoptanters ret til samtidigt fravær efter § 8, stk. 6 og 8.

Stk. 3. Hvis arbejdet fortsættes eller genoptages ved indlæggelsen, udsættes retten til fravær for den resterende periode til efter udskrivelsen. Det er en betingelse, at udskrivelsen finder sted inden 60 uger fra fødslen eller modtagelsen.

§ 15. En kvindelig lønmodtager skal med 3 måneders varsel underrette arbejdsgiveren om forventet fødselstidspunkt, og om hun agter at udnytte retten til fravær før fødslen, jf. § 6, stk. 1.

Stk. 2. En kvindelig lønmodtager, der udnytter sin ret til fravær i de første 14 uger efter fødslen, jf. § 7, stk. 1, skal inden 8 uger efter fødslen underrette sin arbejdsgiver om, hvornår hun vil genoptage arbejdet.

Stk. 3. En mandlig lønmodtager, der ønsker at udnytte sin ret til fravær efter fødslen, jf. § 7, stk. 3, skal senest 4 uger før fraværets forventede begyndelse underrette arbejdsgiveren herom og om længden af fraværet.

Stk. 4. En lønmodtager, der ønsker at udnytte sin ret til forældreorlov, jf. §§ 9 og 10,

7. I § 14, stk. 2, 3. pkt., udgår »og 8«.

8. I § 15, stk. 3, ændres »mandlig lønmodtager« til: »kommende fader eller medmor«.

skal inden 8 uger efter fødslen eller modtagelsen af barnet underrette sin arbejdsgiver om tidspunktet for fraværets begyndelse og om længden heraf. Såfremt fraværsretten afholdes således, at lønmodtagerens fravær falder i flere perioder, skal underretningen omfatte påbegyndelsen og længden af senere fravær.

Stk. 5. Ved fravær efter § 8 skal adoptanter så vidt muligt iagttage frister svarende til de i stk. 1-4 nævnte frister.

Stk. 6. En lønmodtager, der udnytter sin ret til fravær, fordi barnet er indlagt på sygehus inden for de første 46 uger efter fødslen eller modtagelsen i hjemmet, jf. § 14, skal uden ugrundet ophold underrette sin arbejdsgiver om indlæggelsen. Forældrene skal uden ugrundet ophold underrette deres arbejdsgivere om, hvornår barnet er modtaget i hjemmet efter indlæggelsen. Hvis barnet er modtaget, inden der er afgivet varsel efter stk. 2-5, forlænges fristen herfor med den tid, barnet har været indlagt. Hvis barnet modtages efter, at der er afgivet varsel efter stk. 2-5, bortfalder de afgivne varsler, og der skal varsles på ny inden 2 uger efter modtagelsen.

Stk. 7. En forælder, der indtræder i moderens ret til fravær efter § 7, stk. 2, eller § 8, stk. 8, skal uden ugrundet ophold underrette sin arbejdsgiver herom og om længden af fraværet.

9. I § 15, *stk. 7*, udgår » eller § 8, *stk. 8*,«.

§ 23. Ved delvis genoptagelse af arbejdet under fravær efter § 7, § 8, *stk. 6* og *8*, og § 9 kan retten til barseldagpenge, i det omfang denne ikke udnyttes af den anden forælder, forlænges med den tid, hvori arbejdet har været genoptaget, og udbetales under senere fravær, jf. dog § 21, *stk. 5*.

Stk. 2. Ved genoptagelse eller påbegyndelse af arbejde under fravær efter § 9 kan retten til barseldagpenge, i det omfang denne ikke udnyttes af den anden forælder, udskydes med den tid, hvor arbejdet er genoptaget, og udbetales under senere fravær, jf. dog § 21, *stk. 5*.

Stk. 3. Retten til barseldagpenge under senere fravær er betinget af, at

10. I § 23, *stk. 1*, udgår »og 8,«.

dagpengemodtageren opfylder beskæftigelseskravet i § 27 eller § 28, når den udskudte orlov skal holdes.

Stk. 4. Retten til barseldagpenge under senere fravær er endvidere betinget af, at ansøgeren er i beskæftigelse umiddelbart forud for fraværperioden.

Stk. 5. Retten til barseldagpenge under senere fravær bortfalder, når barnet fylder 9 år.

§ 25. Når der udbetales barseldagpenge under fravær efter § 7, stk. 1 eller 2, § 8, stk. 6, 1. pkt., eller § 8, stk. 8, optjenes der ret til ferieydelse. Ferieydelsen udbetales i det efterfølgende ferieår.

Stk. 2. Denne ret gælder ikke, i det omfang der i den i stk. 1 nævnte periode optjenes ret til

- 1) løn under ferie og ferietillæg efter ferieloven, kollektiv overenskomst m.v.,
- 2) feriegodtgørelse efter ferieloven m.v., der som minimum svarer til dagpengesatsen efter § 35, stk. 1, eller
- 3) feriedagpenge med ret til udbetaling i det efterfølgende ferieår efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 3. Beskæftigelseskravet, jf. § 27, finder tilsvarende anvendelse ved udbetaling af ferieydelse efter denne bestemmelse ved påbegyndelsen af ferien i det efterfølgende ferieår.

Stk. 4. § 33, stk. 1, og § 35 finder tilsvarende anvendelse ved beregning af ferieydelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om retten til optjening og udbetaling af ferieydelse.

11. I § 25, *stk. 1*, ændres »§ 7, stk. 1 eller 2, § 8, stk. 6, 1. pkt., eller og 8, stk. 8« til: »§ 7, stk. 1 eller 2, eller § 8, stk. 6, 1. pkt.«.

§ 6

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1008 af 24. oktober 2012 som ændret ved § 1 i lov nr. 1242 af 18. december 2012 og § 1 i lov nr. 1387 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

Kapitel 42 a

1. Overskriften til kapitel 42 a affattes således:

Faderskabssager

§ 456 a. Reglerne i dette kapitel anvendes på sager om faderskab til børn, herunder spørgsmål om genoptagelse af sådanne sager.

§ 456 b. Sag kan indbringes for retten her i landet, hvis

- 1) moderen eller barnet har bopæl her,
- 2) en mand, der er part i sagen, har bopæl eller ophold her, eller hans dødsbo behandles eller har været behandlet her, eller
- 3) faderskabet her i landet er registreret efter børnelovens §§ 1-3, anerkendt efter børnelovens §§ 14 eller 19 eller fastslået ved dom.

Stk. 2. Sag efter anmodning fra en mand, der efter børnelovens § 6 har ret til at få prøvet, om han er barnets far, kan dog kun indbringes for retten her i landet, hvis moderen og barnet har bopæl her.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

§ 456 c. Sagen indbringes for den byret, hvor moderen har hjemting.

Stk. 2. Har moderen ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den mand, der er part i sagen, har hjemting. Er flere mænd ved sagens indbringelse for retten parter i sagen, bestemmer justitsministeren, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for.

Stk. 3. Kan der ikke påvises et værneting efter stk. 1 og 2, bestemmer justitsministeren, hvilken byret sagen skal indbringes for.

Stk. 4. Forlader en af parterne retskredsen, før nogen af dem har afgivet forklaring, kan sagen henvises til videre behandling ved den byret, der nu er rette værneting. Retten kan i øvrigt med samtykke fra præsidenten for vedkommende landsret henvise sagen til

»Sager om faderskab og medmoderskab«

2. I § 456 a indsættes efter »faderskab«: »og medmoderskab«.

3. § 456 b, stk. 1 og 2, affattes således:

»§ 456 b. Sag kan indbringes for retten her i landet, hvis

- 1) moderen eller barnet har bopæl her,
- 2) en person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har bopæl eller ophold her, eller personens dødsbo behandles eller har været behandlet her, eller
- 3) faderskabet eller medmoderskabet er registreret efter børnelovens kapitel 1 eller 1 a, anerkendt efter børnelovens §§ 14 eller 19 eller fastslået ved dom.

Stk. 2. Sag efter anmodning fra en person, som efter børnelovens § 6 eller § 6 a har ret til at få prøvet, om den pågældende er barnets far eller medmor, kan dog kun indbringes for retten her i landet, hvis moderen og barnet har bopæl her.«

4. § 456 c, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Har moderen ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har hjemting. Er flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, ved sagens indbringelse for retten parter i sagen, bestemmer justitsministeren, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for.«

behandling ved en anden byret, hvis dette kan antages at forenkle eller fremskynde sagens behandling.

§ 456 e. Sagens parter er

- 1) barnet eller dets dødsbo,
- 2) moderen eller hendes dødsbo og
- 3) den eller de mænd eller dødsboer, som retten efter børnelovens § 17 skal inddrage.

Stk. 2. Er en part umyndig, optræder værger på partens vegne i sagen. Parterne kan i øvrigt optræde på egen hånd uden hensyn til værgemål. Finder retten det påkrævet, at der for en part beskikkes en særlig værge, jf. værgemålslovens §§ 47-49, kan denne beskikkes af retten.

§ 456 f. Meddelelse om sagens indbringelse for retten gives ved rettens foranstaltning til parterne. Inddrages en mand under sagen som part, gives meddelelse ligeledes til ham.

Stk. 2. Er en part død, gives meddelelsen til dødsboet.

§ 456 g. Retten kan beskikke en advokat for en part, hvis den pågældende har behov for det. Beskikkelse skal ske for en inddraget mand, når der efter indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller i tilfælde, hvor den opgivne far er død, ikke gives møde af manden eller dødsboet.

§ 456 h. Retten drager omsorg for sagens oplysning.

Stk. 2. Retten træffer selv bestemmelse om afhøring af parter og vidner og om tilvejebringelse af udtalelser fra sagkyndige og andre bevismidler. Retten indkalder selv parter og vidner.

Stk. 3. Politiet yder retten bistand til sagens oplysning, herunder ved eftersøgning af opgivne fadermuligheder.

Stk. 4. Bestemmelserne i denne lov om virkningerne af en parts udeblivelse eller møde uden at rejse indsigelse gælder ikke i sager

5. I § 456 e, *stk. 1, nr. 3*, ændres »mænd« til: »personer«.

6. I § 456 f, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »mand« til: »person«, og »ham« ændres til: »den pågældende«.

7. I § 456 g, *2. pkt.*, ændres »mand« til: »person«, »far« ændres til: »forælder«, og »manden« ændres til: »den pågældende«.

8. I § 456 h, *stk. 3*, ændres »fadermuligheder« til: »fader- eller medmodermuligheder«.

efter dette kapitel.

Stk. 5. Indkaldelse af parterne til at overvære afhøring af vidner eller andre parter kan undlades, når retten finder parternes møde uden betydning for sagen. Der skal altid gives parterne meddelelse om tid og sted for det retsmøde, i hvilket en sådan afhøring skal foregå, jf. dog stk. 6. I meddelelsen angives, at vedkommende part ikke behøver at give møde, medmindre parten selv ønsker det.

Stk. 6. Retten kan undlade at indkalde en part eller bestemme, at parten skal være udelukket fra at overvære et retsmøde helt eller delvis, såfremt hensynet til en anden part eller til sagens oplysning undtagelsesvis gør det påkrævet. Inden sagen afgøres, skal den pågældende gøres bekendt med de fremkomne oplysninger.

Stk. 7. Retten træffer bestemmelse om gennemførelse af retsgenetiske undersøgelser, jf. børnelovens § 18. Bestemmelserne i § 178 finder tilsvarende anvendelse.

§ 456 i. Moderen har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, jf. børnelovens § 16. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1, og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den eller de mænd, der er parter i sagen, har pligt til at møde i retten og dér afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1, og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Der kan tillægges en part rejsegodtgørelse efter reglerne i § 188.

§ 456 k. Retten træffer afgørelse uden hensyn til parternes påstande og anbringender.

Stk. 2. Kun retten kan træffe bestemmelse om, at en mand ikke længere skal være inddraget som part i sagen.

Stk. 3. Sagen hæves, når
1) faderskabet er anerkendt, jf. børnelovens

9. I § 456 i, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »far«: »eller medmor«.

10. § 456 i, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Den eller de personer, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er parter i sagen, har pligt til at møde i retten og dér afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, eller om de i medfør af børnelovens §§ 28-28 b har samtykket til, at moderen blev kunstigt befrugtet. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1 og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.«

11. I § 456 k, stk. 2, ændres »mand« til: »person«.

12. § 456 k, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Sagen hæves, når
1) faderskabet eller medmoderskabet er

§ 19,

- 2) ingen af de mænd, der er parter i sagen, bliver dømt som far,
- 3) barnet er afgået ved døden, jf. dog børnelovens § 7, stk. 2, eller
- 4) ingen fadermuligheder er oplyst eller kan identificeres eller findes.

456 n. Når faderskabet er fastslået eller sagen hævet, sender retten snarest muligt meddelelse til statsforvaltningen. Meddelelsen skal være ledsaget af kopi af den til retsbogen fremlagte anerkendelse eller en udskrift af dommen, en udskrift af retsbogen og kopi af de i sagen fremlagte personlige attester.

Stk. 2. Retten sørger for dommens forkyndelse.

§ 456 o. Anke sker ved meddelelse til byretten. Meddelelse kan ske mundtligt til retsbogen. Retten sender meddelelsen eller i de i 2. pkt. nævnte tilfælde en udskrift af retsbogen og sagens akter til landsretten.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel finder med de fornødne lempelser anvendelse under anke.

Stk. 3. Uanset ankefrister kan landsretten under anken inddrage enhver, der for byretten har været inddraget som part. Opstår der spørgsmål om inddragelse af andre mænd, kan sagen hjemvises til fornyet behandling ved byretten.

§ 3. Er der ingen arvinger efter § 1 eller § 2, arver arveladerens bedsteforældre. Halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på fædrene side og halvdelen bedsteforældrene på mødrene side.

Stk. 2. Er en af bedsteforældrene død, træder dennes børn, men ikke fjernere livsarvinger, i

anerkendt, jf. børnelovens § 19,

- 2) ingen af de personer, der i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er parter i sagen, bliver dømt som far eller medmor,
- 3) barnet er afgået ved døden, jf. dog børnelovens § 7, stk. 2, eller
- 4) ingen fader- eller medmodermuligheder er oplyst, kan identificeres eller findes.«

13. I § 456 n, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »faderskabet«: »eller medmoderskabet«.

14. I § 456 o, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres »mænd« til: »personer«.

§ 7

I arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007 som ændret ved § 3 i lov nr. 168 af 12. marts 2008 og § 3 i lov nr. 221 af 21. marts 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, *stk. 1*, ændres »fædrene« til: »den ene forælders«, og »mødrene« ændres til: »den anden forælders«.

den pågældendes sted.

Stk. 3. Mellem fædrene og mødrene arvinger indbyrdes deles arven som fastsat i § 2. Er der kun arvinger på fædrene eller mødrene side, arver disse alene.

2. I § 3, *stk. 3*, ændres »fædrene og mødrene« til: »forældrenes«, og »fædrene eller mødrene« ændres til: »den ene forælders«.

§ 8

Loven træder i kraft den 1. december 2013, jf. dog § 9.

§ 9

Stk. 1. Børnelovens §§ 28-28 b, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 32, finder kun anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, hvis samtykke til kunstig befrugtning og erklæring om at skulle være barnets far eller medmor er afgivet efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Børnelovens §§ 27 og 27 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 32, finder kun anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. De hidtil gældende bestemmelser i børnelovens §§ 27 og 28 finder fortsat anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. De hidtil gældende bestemmelser i § 1, *stk. 3*, § 4, 3. pkt., § 8 a og § 25, nr. 3, i lov om adoption finder fortsat anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før lovens ikrafttræden, hvis statsforvaltningen inden 3 måneder efter barnets fødsel har modtaget samtykket til adoptionen.

Stk. 5. Når det er sket stedbarnsadoption efter den hidtil gældende bestemmelse i § 8 a i lov om adoption, finder de hidtil gældende regler i § 7, *stk. 2 og 3*, § 8, *stk. 8*, § 9, 2. pkt., § 12, *stk. 2*, § 13, *stk. 1*, § 14, *stk. 2, 3. pkt.*, § 15, *stk. 3 og 7*, § 23, *stk. 1*, og § 25, *stk. 1*, i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven) anvendelse.

§ 10

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens §§ 1-4 og 7 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afgivelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.